

Gazeta Jarocińska

TYGODNIK ZIEMI JAROCIŃSKIEJ

NUMER 11 (181) V

Jarocin, 18 marca 1994 r.

CENA 5000 zł

W numerze:

- **Dla kogo pomoc**
raport „Gazety”
o opiece społecznej s.12-13
- **Klient w szkole**
felieton s.11
- **150 lat apteki w Żerkowie**
o najstarszej aptece s.7
- **Na działce**
wiosenne porady s.15
- **Przewodnik ósmoklasisty** s.11
- **Dziewczyna Lutego**
Izabela Korasiak s.9

W żerkowskiej przychodni

Rejestracja od siódmej do dziesiątej, lekarz od siódmej trzydziestej - czytam na tablicy informacyjnej. Jest już dwadzieścia po ósmej, a lekarz jeszcze nie przyjmuje. Pani w rejestracji zapewnia, że to wyjątkowy dzień. Zazwyczaj doktor **Krzysztof Tabaka** jest w przychodni już od siódmej. Dziś miał dyżur w szpitalu. W poczekalni nie ma tłoku - podobno także wyjątkowo. Bywają dni, że lekarz musi przyjąć osiemdziesięciu pacjentów. Znacznie gorzej jest na piętrze. Tłoczno i duszno - brak wentylacji. Tu przyjmują: pediatra, położna i ginekolog. Dojeżdżający z Jarocina ginekolog - **Włodzisław Budziński** cieszy się dobrą opinią. Liczba pacjentek, które może przyjąć, jest jednak ograniczona ze względu na brak wziętników. „Te pacjentki, których nie będzie można zbadać, odsyła się i rejestruje na przyszły tydzień” - wyjaśnia starsza pielęgniarka zabiegowa **Renata Lysiak**. Pokazuje przy tym całą listę potrzeb żerkowskiego ośrodka: aparaty do mierzenia ciśnienia, sterylizator, wózki do sprzątania, destylator... Siostra zapewnia jednocześnie, że

Bywają dni, że lekarz musi przyjąć osiemdziesięciu pacjentów.

Fot. J.Stachowiak

wystarczy strzykawek jednorazowych i środków opatrunkowych. Przydałaby się za to maszyna do pisania: „Dostaliśmy starą z Jarocina.”

Gminna służba zdrowia ma więc także swoje problemy. Personel medyczny nie narzeka co prawda

na uprzywilejowaną pozycję Jarocina, ale nie wiadomo, czy ze sprzętem nie jest tak jak z maszyną do pisania: nowe do Jarocina, stare i wysłużone do gminnych ośrodków. Dyrektor **Spychał** nie zgadza się z moimi insynuacjami. (rap)

Gazyfikacja w Chociczy, Utracie i Komorzu

Mieszkańcy wymienionych wsi, włączając się w program gazyfikacji gminy Nowe Miasto, powołali swoje społeczne komitety gazyfikacji

Dla Chociczy i Utraty wybrano wspólny komitet w składzie: B. Szymański, H. Kuźciński, Fr. Dudek, W. Łęgowski, St. Mikołajczak i M. Szulc - skarbnik. Ustalono wpłaty po 6 mln zł od posesji, płatnych miesięcznie po 500 tys. zł lub 1, 5 mln zł kwartalnie. Zebrano 180 deklaracji zobowiązujących do wpłat, co stanowi 95 % wszystkich posesji. Komitet ten zajął się również zbieraniem od właścicieli działek budowlanych - Chocicza Północ, po 5 milionów złotych płatnych w miesięcznych ratach, na budowę sieci kanalizacyjnej.

W Komorzu członkami komitetu zostali: H. Goliński, K. Węclawski i L. Idziaszek - skarbnik. Wysokość i sposób opłat ustalono podobnie jak w Chociczy. Mieszkańcy 49 posesji na 59 w całej wsi, zadeklarowali udział w ponoszeniu części kosztów związanych z gazyfikacją.

(F.T.)

Spotkanie na Słowacji

Od 10 do 12 marca, w Povarskiej Bystricy na Słowacji, odbywało się seminarium dziennikarzy prasy lokalnej z Polski, Węgier i Słowacji. W obradach uczestniczyła ośmioosobowa delegacja z Polski, w skład której wchodził między innymi redaktor naczelny „Gazety Jarocińskiej” **Piotr Piotrowicz**.

Seminarium zorganizowała bratysławska Fundacja im. Milana Simackiego. W czasie obrad wymieniono doświadczenia w zakresie roli prasy lokalnej w budowie demokracji i społeczeństwa obywatelskiego, promocji gazet i sposobów ich dystrybucji. Gospodarze seminarium zapoznali uczestników z tematyką i zakresem prac podejmowanych przez fundację. Swoje doświadczenia i uwagi na temat mediów lokalnych przedstawili również specjalnie zaproszeni specjaliści ze Stanów Zjednoczonych. W seminarium brali udział przedstawiciele gazet niezależnych, nie korzystających ze wsparcia finansowego władz lokalnych. Nad jego przebiegiem zaciążyła bez wątpienia napięta sytuacja po-

lityczna w Słowacji, gdzie jak wiadomo 11 marca parlament uchwalił wotum nieufności dla premiera Mecziara. Zainteresowanie Słowaków polityką przypominało sy-

tuację w Polsce przed kilkoma laty.

Spotkanie było okazją do nawiązania kontaktów międzynarodowych. Jego uczestnicy umówili się na kolejne, w Budapeszcie, gdzie Stowarzyszenie Niezależnej Prasy Lokalnej organizuje symposium pod nazwą „Małe jest piękne”. (rpp)

Węgrzy u policjantów

Pięć dni przebywali w Jarocinie przedstawiciele węgierskiego miasta **Hatvan**. Wśród sześciuosobowej delegacji znalazł się burmistrz **Hatvanu** oraz komendant tamtejszej policji. Węgrzy przyjechali do Jarocina na zaproszenie policji i władz miejskich.

Pod koniec ubiegłego roku jeden z jarocińskich policjantów - nadkomisarz **Roman Kolanowski** przebywał wraz z delegacją komendy wojewódzkiej policji na Węgrzech. Tam właśnie nawiązał kontakt z policją z **Hatvanu**.

Węgrzy przyjechali do Jarocina 8 marca. Przedstawiciele **Hatvanu** spędzili wiele czasu z naszymi po-

licjantami. Gościli również w jarocińskich zakładach. Gości interesowało w Jarocinie prawie wszystko. Niestety czasu było zbyt mało, by poznali całe miasto. Węgrzy musieli wracać do kraju w sobotę, 12 marca.

Być może zostanie nawiązana współpraca między naszymi miastami. **Hatvan** jest miastem bardzo podobnym do Jarocina. Liczy mniej więcej tyle samo mieszkańców. Nieoficjalnie dowiedzieliśmy się, iż Węgrzy zaprosili nasze władze do siebie na wystawę **HATVAN EXPO**, która zostanie otwarta 28 czerwca. Jarocińscy policjanci odwiedzają **Hatvan** dopiero 17 września - w dniu święta węgierskich policjantów. (refb)

Bez pracy

11 marca w jarocińskim urzędzie pracy zarejestrowanych było 5902 bezrobotnych. W ciągu tygodnia zarejestrowało się 36 osób. Spośród 43 wyrejestrowanych 18 podjęło pracę.

W dalszym ciągu poszukuje się do pracy w Mieszkowie nauczyciela matematyki i technika oraz technika drzewnego. Urząd dysponuje ponadto dwoma ofertami pracy dla operatorów suwnicy. (jn)

Dyżury aptek

Do 20 marca dyżur nocny w godz. 20.00 - 8.00 pełni apteka "Aspirynka" (Jarocin, Hallera 14, tel. 24-34). Od 21 do 27 marca dyżurować będzie apteka "Convallaria" (Jarocin, Wolności 7, tel. 25-63). (jn)

Ekologiczne spotkanie

Skala potrzeb w zakresie ochrony środowiska często przekracza możliwości finansowe gmin. Unia Wielkopolska, chcąc przybliżyć źródła finansowania inwestycji proekologicznych, organizuje spotkanie, w którym wezmą udział przedstawiciele WIL Consulting House, Międzynarodowej Fundacji Na Rzecz Ochrony Środowiska i Zasobów Naturalnych i Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska. Przedstawia oni, 16 marca o godz. 10.00 w Klubie Wielkopolskiego Banku Kredytowego w Jarocinie (ul. Kilińskiego 2a), możliwości finansowania inwestycji łącznie z przygotowaniem analiz ekonomiczno - finansowych. (rr)

Urodzenia

Małgorzata Skiba
Magdalena Musiałek
Jagoda Ficek
Anna Błażejewska
Kamil Nowak
Dominik Kielar
Irena Stankiewicz
Karina Zielenka
Julia Szal
Dawid Czyżak
Mateusz Bożek
Milena Wawrzyniak
Sylvia Olenderok
Artur Walczak
Sylvia Kubiak
Agnieszka Raś
Monika Król
Adrianna Kubicka
Tomasz Nowak
Patrycja Holderna
Izabella Przybyła

Zgony

Marta Kubis 1. 81 (Raszewy)
Agnieszka Sas 1. 79 (Wilczyńiec)
Stefania Szuruga 1. 83 (Jarocin)
Leon Skiba 1. 71 (Góra)
Franciszek Skrzypczak 1. 69 (Chromiec)
Władysław Rajczowska 1. 71 (Nosków)
Edmund Misiek 1. 75 (Jarocin)

Rodzinom zmarłych składamy wyraz współczucia

Z targowiska

ceny w tys. zł z 11 marca

SPOŻYWCZE

mąka tortowa	6 do 7,5
Grodziec	6
mączka ziemniaczana	9,5 do 11
kasza jęczmienna	6 do 7
cykier	8,6 do 8,8
olej kujawski	25 do 26
olej z importu	26 do 30
majonez	11 do 12
kakao polskie	5 do 9
kakao z importu	20 do 21
czekolada Alpejska	8
kawa Astra	11 do 12
Super	6,5 do 8
Orient	7
Prima	7 do 7,5
Tchibo (250g)	35 do 40
jajka	30 do 35

KWIATY

goździki	3 do 5
gerber	8 do 10
fiolki	3
frezje	3 do 7
kalie	15

NASIONA

marchew	5 do 7
buraczki	5 do 6
papryka	7 do 9
cebula	7 do 10
salata	5
ogórki	8 do 10
grošek	6 do 7
kalarepa	5 do 6
piekarska	5 do 6
kapusta	5 do 10

WARZYWA

marchew	1,5 do 3
piekarska	8 do 10
seler	5 do 8
cebula	2 do 4
kapusta	2 do 3
piekarska	38
piekarska	27 do 30
ziemniaki	1 do 1,5
ziemniaki wczesne	25

PAPIEROSY

Marlboro	21 do 22
Golden American	22
Mars	8 do 11
Mocne	5,8 do 6,3
Caro	7,5 do 8,2
Klubowe	5,5 do 6
Wiarus	5,2

OWOCE

pomarańcze	17 do 18
cytryny	16 do 20
jabłka	2 do 6
mak	95 do 100
mandarynki	28 do 29

ŚRODKI CZYSTOŚCI

Pollena TAED	21 do 21,3
Vizir	23 do 24
Lanza	25 do 31
OMO	29,5
Bryza Extra	22
E	9,5 do 22,5
Tornado	19
Perla	18,5

ZBOŻA

żyto	100
pszenica	120
jęczmień	135
mieszanka	125

Kronika policyjna

★ W poniedziałek, 7 marca w jarocińskim oddziale WBK zatrzymano jako fałszywe banknoty o nominale 1 mln i 100 tys. zł. Milion został wpłacony przez jeden ze sklepów SHP "Zgoda" w Jarocinie.

★ Nocą 8/9 marca włamano się do kiosku "Ruchu" w Golinie należącego do Wiesławy T. Złodzieje skradli papierosy, pasty do zębów, kosmetyki i rajstopy. Straty oszacowane zostały na 1,77 mln zł.

★ Dziesiątego marca przed godz. 15-tą w Wilkowym na ul. Powstańców Wlkp. skoda zderzyła się, podczas wyprzedzania, czołowo z nysą. Obrażenia ciała doznał kierowca skody - Grzegorz K. z Jarocina i pasażerka nysy - Hanna Cz. z Wilkowie. Oboje zostali przewiezieni do szpitala.

★ W nocy z czwartku na piątek (10/11.III) w niestrzeżonym parkingu przy trasie do Poznania (za Walcerkiem) dokonano kradzieży popielatki przyczepy samochodowej marki IFA o numerze rejestracyjnym PNJ 4719. Przyczepa załadowana była 8 tonami kruszywa. Miała uszkodzone lewe przednie koło.

★ Około północy w piątek w Jarocinie na ul. Krótkiej w pobliżu sklepu nocnego został pobity Ryszard H. z Jarocina, któremu napastnicy zabrali 930 tys. zł. Sprawców pobicia zatrzymała na gorącym uczynku policja. Okazali się nimi mężczyźni w wieku 28 i 39 lat mieszkający na terenie gminy Jaraczewo i Kotlin, wielokrotnie karani.

* W ubiegłą niedzielę kilka minut przed 16.00 w Jarocinie na ul. Wojska Polskiego kierowca fiata 125p nie dostosował prędkości do warunków jazdy i doprowadził do czołowego zderzenia z fiatem 126p. Na skutek wypadku pasażerka "malucha", Jolanta K. z gminy Zerków, doznała obrażeń ciała i została przewieziona do szpitala. (rj)

Komendant główny w Jarocinie

W ubiegłą niedzielę w siedzibie Jednostki Ratowniczo-Gaśniczej w Jarocinie przebywał Komendant Główny Państwowej Straży Pożarnej nadbrygadier Feliks Dela. Od momentu przekroczenia granicy woj. kaliskiego aż do samej straży w podróży towarzyszył mu komendant wojewódzki PSP ze swoim zastępcą. Celem niezapowiedzianej wizyty było sprawdzenie zaawansowania prac związanych z budową nowej straży. Wiadomo, że wszystkie koszty związane z tą budową pokrywane są z budżetu Komendy Głównej. Feliks Dela obejrzał też aktualnie użytkowane pomieszczenia socjalne i garaże. Widząc, w jakich warunkach pracuje nasza straż, zobowiązał się ukończyć budowę nowej siedziby w jak najkrótszym terminie.

Na zakończenie wizyty komendanta, JRG w Jarocinie zademonstrowała dumę jarocińskich strażaków - samochód do ratownictwa drogowego. (ep)

Wszystkim tym, którzy nieśli pomoc i ulgę
w cierpieniach oraz uczestniczyli
w ostatniej drodze zmarłej

ś.† p.

Jadwigi Jaśkowiak

serdeczne podziękowania składa
mąż z rodziną

Dr Zofia Tomczyk i dr Krzysztofowi Gruszczyńskiemu
oraz pielęgniarce Marzenie Szymkowiak
za pomoc w okresie choroby i trudnych chwilach
Ojcom Maurycemu i Lechowi z parafii O.O. Franciszkanów
oraz księdzu Sławomirowi z parafii św. Marcina
koleżeństwu i młodzieży z ZSZ nr 1 współpracownikom ZPL "Lenwit"
rodzinie, sąsiadom i znajomym za udział
w ostatnim pożegnaniu

ś.† p.

Stefanii Szuruga

serdecznie dziękują
córcia i synowie z rodziną

Jarocin czeka na decyzję

22 marca w Jarocinie przeprowadzono referendum strajkowe. Zarząd Regionu "Solidarność" w Poznaniu wypytował pięć zakładów: JAO, JFM, GOPOL, POM, JAROMA. Wszystkie wypowiedziały się za strajkiem. Dodatkowo na być przeprowadzone referendum w zakładach budżetowych. Jeszcze nie wiadomo kiedy, gdyż wszystko zależy od komisji zakładowych. To właśnie one decydują czy strajk ma się odbyć. **Samo referendum ma minimalny wpływ. Daje nam tylko obraz odczuć załogi w danym zakładzie.** Z informacji wynika, że nawet w tych zakładach gdzie zarobki są powyżej przeciętnej krajowej, też odnotowano gotowość do podjęcia strajku, więc nie jest to tylko kwestia zarobków" - mówi Leszek Dąbrowski członek prezydium Zarządu Regionu.

Jarocin czeka tylko na decyzję od Krajowej Komisji z Gdańska. Wprowadzono pogotowie strajkowe. Inne zakłady zostaną oflagowane. Strajki rozpocznie i zakończy sygnał syreny. Strajk zostanie ogłoszony z jednolitym wyprzedzeniem.

niem. Dyrektorzy zakładów otrzymają piśmienną wiadomość o podjęciu strajku. Na pewno nie będzie to 8 - godzinny strajk, ale od 2 do 4 godzin, w zależności od zakładów. I tak w JAO strajk będzie rozłożony na dwie zmiany, przypuszczalnie po 2 godziny na każdej.

Nie ma żadnego przymusu. Kto chce przystępuje do strajku. Podobnie sytuacja wyglądała w czasie referendum. Na 589 pracowników, do głosowania przystąpiło 383 osoby, czyli 2/3 załogi. Za strajkiem wypowiedziało się 260 głosujących.

W JAO strajk "Solidarności" zostanie czynnie poparty także przez OPZZ. Włodzimierz Kubicki, przewodniczący OPZZ w JAO, mówi: "Związek poprze 'Solidarność', choć ośobiście nie zgadzam się z kilkoma sprawami. Każda komisja zakładowa OPZZ jest zarejestrowana w sądzie, ma własny statut i prawo podejmowania decyzji. Jednak jest to tylko kwestia ugody, porozumienia." Czesław Nowak, przewodniczący rady rejonowej OPZZ, zgadza się z wypowiedzią Włodzimierza Kubickiego, choć

osobiście jest za inną formą protestu - manifestacją. Jednak w razie wybuchu strajku OPZZ weźmie w nim udział.

Leszek Dąbrowski twierdzi iż efekt końcowy strajków będzie na pewno pozytywny. "Władza powinna liczyć się ze zdaniem i odczuciami społeczeństwa w swoich decyzjach jakie podejmuje, m. in. budżetowych. Nie ulega żadnej kwestii, że to co się dzieje obecnie w Polsce będzie uzasadnioną niepokoją, a przecież wystarczy spotkać się i doprowadzić do dwustronnej ugody. Związkowcom nie chodzi

tylko o pieniądze, ale o pewną sprawiedliwość społeczną. Rozwój demokracji i zatrzymanie wzrostu bezrobocia. Ludzie boją się że za 2-3 lata zostaną bez pracy, a co za tym idzie bez środków do życia." (W.P.)

Kotlin

Chórzyści podsumowują rok

Tegoroczne Walne Zebranie Sprawozdawczo-Wyborcze członków chóru "ARION" miało szczególny charakter, ponieważ 9 października chór ten obchodził będzie dziewięćdziesiąte urodziny. Aktualnie należy do niego 23 śpiewaków i 4 członków wspierających. Dyrygentem jest Janusz Barański. Próby odbywają się raz w tygodniu - w poniedziałki. W 1993 roku chór dał 7 koncertów i uczestniczył w obchodach 75-lecia chóru w Zdunach.

Na zebraniu w dniu 28 lutego udzielono absolutorium zarządowi chóru i wybrano nowy zarząd. Prezesem został ponownie Józef Smok, wiceprezesem - Ryszard Tomaszczak, sekretarzem - Kazimiera Bączkiewicz, bibliotekarzem - Barbara Nowak a kronikarzem - Czesław Smok. Wybrano także Komisję Rewizyjną i delegatów na zjazd Polskiego Związku Chórów i Orkiestr w Kaliszu.

Prezes chóru przedstawił zebraniom plan pracy na rok 1994. Zarząd chóru wystąpił z wnioskiem o nadanie tytułu członka honorowego chóru "ARION" prezesowi Rolniczej Spółdzielni Produkcyjnej w Kotlinie - Tadeuszowi Sytkowi, który od roku 1980 roztacza troskliwą opiekę nad chórem i wspiera go finansowo. Wniosek został przyjęty jednogłośnie.

Spotkanie zakończyła wspólna kolacja i odśpiewanie kilku piosenek. (W.Sz.)

Konkurs

Dzisiaj zamieszczamy przedostatni kupon konkursowy.

Zasady naszej zabawy są następujące: W każdym numerze "Gazety Jarocińskiej" publikowany jest kupon składający się z dwóch części: A i B, z kolejnymi numerami. Aby wziąć udział w losowaniu nagrody wysokości 1 miliona złotych trzeba odciąć z opublikowanego przez nas kuponu cztery kolejne części oznaczone literą A i kolejnymi cyframi (w marcu A9 - A12) i przelać do Biura Ogłoszeń "Gazety". To losowanie odbywa się raz w miesiącu, najpóźniej w 10 dni po opublikowaniu czterech kolejnych kuponów. Przesłanie dziesięciu kuponów oznaczonych literą B wystarczy do udziału w losowaniu premii głównej - 3 milionów złotych. Losowanie nagrody głównej będzie miało miejsce raz w kwartale. Tak więc odcięcie kuponu z literą A nie pozbawia nikogo szansy w losowaniu nagrody głównej. Wystarczy pamiętać o tym, aby gromadzić kupony B. Wszystkie kupony, tak A, jak i B (uwaga, kupony B tylko na koniec kwartału) należy nakleić na kartę pocztową i nadesłać lub przynieść do Biura Ogłoszeń "Gazety". (red.)

Jaraczewo

Gminny zjazd PSL

W poprzedni piątek o godz. 13.00 w Urzędzie Gminy w Jaraczewie rozpoczął się zjazd gminnej organizacji PSL. Ludowcy stawili się bardzo licznie.

Celem zjazdu była ocena pracy za okres minionych dwóch lat i określenie kierunków działalności w najbliższym okresie.

Obrazy otworzył prezes Zarządu Gminnego PSL Zenon Błaszczyk. Po nim głos zabrali zaproszeni goście: Jan Grzesiek - członek Rady Naczelnej PSL oraz Jan Bartzczak - prezes Zarządu Rejonowego PSL w Jarocinie. W dyskusji członkowie PSL wyrazili swoje niezadowolone z faktu drastycznego wzrostu cen nawozów sztucznych i nieosiągalności preferencyjnych kredytów. Posunięć rządu próbował bronić J. Grzesiek zajmujący stanowisko dyrektora Banku Spółdzielczego w Jarocinie. Sam jednak przyznał, że procedura przyznawania kredytów mogła być już przygotowana przez ministra rolnictwa we wrześniu ubiegłego roku. W dalszej części dyskusji mieszkańcy Wojciechowa domagali się szybkiego załatwienia sprawy wodociągu.

Na zakończenie zebrani ustalili, że Gminne Święto Ludowe odbędzie się 15 maja.

Gminny zjazd wybrał delegata na zjazd wojewódzki. Został nim Roman Skrzypczak z Panienki.

Upadła propozycja zakupu nowego sztandaru. Uznano, że w chwili obecnej istnieją ważniejsze problemy - chociażby wybory samorządowe. Do zakupu sztandaru postanowiono powrócić w późniejszym terminie. Obecny sztan-

dar ma być przekazany do muzeum historii ruchu ludowego.

Zjazd zakończył sekretarz Zarządu Gminnego PSL w Jaraczewie Stanisław Andrzejczak.

★

Tydzień wcześniej odbyło się posiedzenie Zarządu Gminnego, któremu przewodniczył prezes Zenon Błaszczyk. Tematem pierwszej części posiedzenia była ocena pracy wójta, zarządu gminy oraz sytuacji w oświacie (gmina do 1 stycznia przejęła szkoły podstawowe). Ocena wypadła pozytywnie. (as)

Jak uczyć dbałości o zęby?

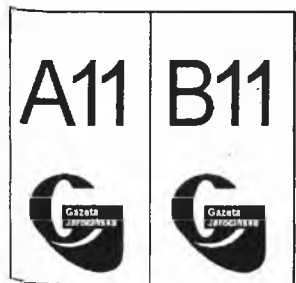
22 lutego w Szkole Podstawowej w Kotlinie odbyła się konferencja metodyczno-szkoleniowa dotycząca edukacji stomatologicznej. W konferencji wzięli udział nauczyciele klas pierwszych szkół podstawowych w gminach: Dobrzyca, Pleszew, Gołuchów, Czermin i Kotlin. Nauczyciele ci otrzymali taśmy magnetofonowe, zeszyty metodyczne i plakaty przydatne w edukacji stomatologicznej. W ramach konferencji odbyła się lekcja pokazowa promująca produkty nieszkodliwe dla zębów. Miał miejsce także wykład, który wygłosił lekarz stomatolog - Grzegorz Kasperek.

Wszystkie szkoły reprezentowane na konferencji otrzymały pakiety

z upominkami dla każdego pierwszoklasisty. Pakiety te zawierały: tubkę pasty blend-a-méd, kalendarzyk szczotkowania zębów oraz list (z kuponem konkursowym) do rodziców. (W.Sz.)

Występ z Dobieszczyzny

Uczniowie Szkoły Podstawowej w Dobieszczyźnie zaprezentowali w żerkowskim ośrodku kultury inscenizację bajki "O królowej Śnieżce". Publiczność - dzieci z przedszkoli w Raszewie i Żerkowie oraz uczniowie klas "O"-III ze szkoły w Żerkowie - nagrodziła występ gromkimi brawami. (kkk)

Sołtysi u burmistrza

Inwestycje stanowiły zasadniczy temat rozmów podczas piątkowego (11.03) spotkania zarządu z sołtysami gminy Żerków. W spotkaniu uczestniczyli także przewodniczący rady Andrzej Bajaczyk. Duża frekwencja (19 sołtysów obecnych spośród 21 sprawujących swą funkcję) świadczy o zainteresowaniu sprawami gminy.

Z założeniami gminnego budżetu na rok 1994 zapoznana rozmówców skarbniczka gminy. Miało to na celu uzyskanie opinii sołtysów w kwestii rozdysponowania środków. Szczegółowym przedstawieniem inwestycji, które są prowadzone obecnie, i które planuje się na przyszłość, zajął się burmistrz Janusz Jajczyk. Podstawową inwestycją gminną na najbliższe lata będzie budowa oczyszczalni ścieków. Na ten cel w budżecie zaplanowano 7 mld zł. W związku z licznymi dyskusjami, które miały miejsce podczas posiedzeń komisji rady czy sesji, sołtysi byli dobrze zorientowani w temacie i nie wymagał on dodatkowych wyjaśnień. Równoległe z tą inwestycją kontynuowane będzie wodociągowanie gminy. Najważniejsze zadania w tej dziedzinie to budowa dwóch wodociągów wraz z hydrofoorniami, w Komorzu (która zasilałaby Antonin, Komorze, Chwałów i Paruchów) oraz w Lubini Małej (pod którą podłączone byłoby: Lubinia Mała, Sierszew

i Sucha). Przygotowanie tych dwóch inwestycji wodociągowych na następną kadencję rady pozwoliłby zamknąć problem wody w gminie Żerków.

Pierwszym krokiem będzie wykonanie aktualnych podkładów geodezyjnych. Drugim, przejęcie hydrofoornii w Komorzu, która dziś stanowi własność Agencji Rolnej Skarbu Państwa. W Lubini Małej zaś, hydrofoornia powstanie na bazie istniejącego odwiertu znajdującego się na działce należącej do gminy. W najbliższym tygodniu odbędzie się próbné pompowanie odwiertu, mające na celu m. in. oszacowanie jego wydajności.

W planach na bieżący rok kalendarzowy, a jednocześnie na następną kadencję rady, uwzględniono także dalszą rozbudowę sieci gazyfikacyjnej w gminie. Inwestycje te są jednak ściślejsze, niż pozostałe, związane z kondycją finansową mieszkańców. Przyjęta generalnie zasada, by mieszkańcy ponosili koszt zakupu rur. Resztę będzie nadal opłacała gmina. Wynika z tego, że im więcej uczestników inwestycji w danym sołectwie, tym jej koszt niższy.

Nie pominięto milczeniem jednej z największych bolączek sołtysów, a mianowicie stanu dróg gminnych. W pierwszej kolejności zostaną naprawione drogi w rejonach, w których w ostatnich latach zrobiono w zakresie drogo-

wnictwa niewiele. Do nawierzchni bitumicznej zakwalifikowano odcinki dróg w rejonie miejscowości Śmiłów, Lgów i Brzostków. Drogi gruntowe naprawiane będą na bieżąco, tak jak do tej pory było to przyjęte.

Spotkanie zakończył przewodniczący rady, który położył nacisk na fakt, że obraz sołectwa w ogromnej mierze wynika z aktywności jego sołtysa.

Również kadencja sołtysów dobiega końca. Dlatego nie obydło się bez pewnego podsumowania ich działalności. W większości wypadła ona dobrze, ale nie było to regułą.

(E.A.)

Obchody Dnia Inwalidy

Sześćdziesięciu członków żerkowskiego koła Polskiego Związku Emerytów, Rencistów i Inwalidów uczestniczyło 5 marca w spotkaniu z okazji Światowego Dnia Inwalidy. Obchody odbyły się w Gminnym Domu Stróża w Żerkowie.

Przewodniczący koła Stanisław Młynowski, przedstawiając działalność zarządu, podkreślił znaczenie Światowego Dnia Inwalidy, którego hasłem jest pełny udział i równość w codziennym życiu społeczeństwa osób niepełnosprawnych.

(kk)

„Słowiki” przyjechały

W poniedziałek 14 marca, o godz. 17.00 wystąpił w kościele św. Jerzego Poznański Chór Chłopięcy „Polskie Słowiki” pod dyrykcją Wojciecha Krollopa. Był to trzeci koncert tego dnia w Jarocinie. Wcześniej zespół zaśpiewał w Państwowym Ośrodku Kształcenia Bibliotekarzy i o 13.30. w kościele św. Jerzego dla

młodzieży. Występy chóru cieszyły się ogromnym zainteresowaniem. Publiczności podobał się repertuar oraz znakomite wykonanie utworów. Występy chłopięcego chóru były kolejnym dowodem na to, że w Jarocinie potrzebne są takie koncerty. Może następnym razem uda się sięgnąć do naszego miasta „Poznańskie Słowiki”?

(bi)

„Polskie Słowiki”

Fot. J. Stachowiak

Już wiosna

Chyba nieco wcześniej w tym roku zawiatała do nas wiosna. Powiew oceanicznych mas powietrza przynoszący ostatnio ocieplenie i wzrost opadów deszczu spowodował ożywienie w przyrodzie. Zmiany są również widoczne w świecie zwierzęcym. Już 3 marca grupa uczniów z kółka biologicznego przy Szkole Podstawowej w Witaszycach doniosła o pojawieniu się kilku kluczyczki dzikich gęsi i przelatujących pojedynczo na większych wysokościach bocianów białych. W piątek 4 marca w okolicach Jarocina, Witaszyc i Twardowa nad polami uprawnymi unosiły się skowronki obwieszające swoim głośnym śpiewem nadejście ocieplenia a tym samym rozpoczęcie pochodu wiosny na północ. Od kilku dni nąfląwszy kolejne informacje o przylotach szpaków i ich powolnym rozpraszaniu w rejonach zalesionych. Zanotowane wyniki obserwacji przez uczniów - pasjonatów Piotra Małkowiaka i Krystiana Miśkiewicza pozwoliły uzupełnić informacje telewizyjne, które dotyczyły powrotu ptaków z dalekich wędrówek. Uważniejsi spacerowicze w sobotę i niedzielę (5 i 6 marca) mogli zobaczyć w pobliżu mrowisk uwijające się pracowite owady. Ostatnie doniesienia potwierdzają również pojawienie się jaskółki brzegówki. Wprawdzie nie dały jeszcze znać o sobie płazy, ale jest to już kwestia kilkunastu godzin.

Leszek Bajda

Docenione kobiety

Tegoroczny Dzień Kobiet obchodzono bardzo hucznie w gminie Jaraczewo. Świętowano dwa dni.

Tradycyjnie już 7 marca w świetlicy SKR Jaraczewo spotkały się przewodniczące Koła Gospodyń Wiejskich z całej gminy. Panie mogły podzielić się swoimi uwagami z instruktorem ds. kobiet przy Ośrodku Doradztwa Rolniczego w Marszewie - Lucją Zielińską. Wśród zaproszonych gości był wójt gminy Jaraczewo Maciej Bielarz, który z okazji Dnia Kobiet złożył na ręce przewodniczącej Leokadii Wojciecho-

wskiej wiązankę kwiatów wraz z życzeniami dla wszystkich gminnych gospodyń.

Tego samego dnia spotkały się również członkinie Koła Gospodyń Wiejskich w Goli I. Należą do niego 50 pań, które od wielu lat bardzo prężnie działają. W tym roku koło będzie obchodzić 35-lecie swego istnienia. Przygotowania do jubileuszu były jednym z tematów spotkania. Prowadziła je Apolonia Płończak.

Prawdziwa zabawa rozpoczęła się rano 8 marca w sali widowiskowej GOK w Jaraczewie. Wszystkie mieszkanki gminy podziwiały występy dzieci i młodzieży z Jaraczewa. W trakcie koncertu zorganizowano zbiórkę pieniędzy na zabawki dla dzieci z jaraczewskiego przedszkola.

O godzinie 13.00 w sali sesyjnej urzędu gminy odbył się specjalny koncert z okazji „Dnia Kobiet”. Przygotowali go Jan Tomczak

- dyrektor GOK-u. Zaprezentowali się laureaci I Przeglądu Piosenki Dziecięcej i Młodzieżowej Jaraczewo '93, zwycięzcy II Przeglądu Playback Show '94 - slynna „Kapela Gdańska”. Gościnnie wystąpiły wychowanki Państwowego Młodzieżowego Ośrodka Wychowawczego w Cerekwicy. Specjalną atrakcją był występ laureatów III Przeglądu Piosenki Młodzieżowej Jarocin '94. Śpiewali: Kinga Konieczna, Piotr Szurna oraz Tomasz Twardowski z Jaraczewa. Uroczystość zakończył zespół „Trio Luz”.

Mieszkanki gminy Jaraczewo nie mogły narzekać na brak atrakcji w dniu ich święta.

(as)

Wygrał Kotlin

W Szkole Podstawowej w Kotlinie odbyła się gminna edycja „Konkursu wiedzy o ruchu drogowym”. Udział w niej wzięli reprezentanci czterech szkół: z Magnuszewa, Woli Książęcej, Śladowiecia i Kotliny. Pierwsze miejsce i awans do etapu rejonowego zajęła sobie drużyna z Kotliny przygotowana przez Lecha Kościelnego. W jej skład wchodzi: Sylwia Ignasiak, Karol Ratajczak, Adam Grembowski, Patryk Łączny.

(W.Sz.)

Fot. A. Stasiak

Sytuacja w gminnych ośrodkach zdrowia

Co w Żerkowie piszczy...

Wiejskie i gminne ośrodki zdrowia stanowią najniższy szczebel w hierarchii służby zdrowia. Środki finansowe, które tu docierają z budżetu państwa, „przefiltrowane” są najpierw na szczeblu wojewódzkim a potem rejonowym i w zespołach opieki zdrowotnej. Jarociński Zespół Zakładów Opieki Zdrowotnej często skarżył się na niesprawiedliwość w przydzielaniu budżetu. Czy podległe mu jednostki także mają powody do narzekania? Czy wiejski znaczy gorszy - z wysłużoną bazą sprzętową, z mniej doświadczoną kadrą medyczną?

Kłopoty lokalowe

Budynek, który jest siedzibą Przzychodni Rejonowej w Żerkowie, ma już swoje lata, ale nadal prezentuje się nieźle. Lamany dach, wokół zieleni - wyglądem odbiega to od betonowych klatek, w których mieszczą się „nowoczesne” ośrodki zdrowia. Gorzej jednak z funkcjonalnością: „W tej ruinie już nie zrobić nic możemy, bo podlega konserwatorowi zabytków. Żadna dobudówka czy przebudowa nie wchodzi w grę” - twierdzi Stanisław Spychał dyrektor jarocińskiego Zespołu Zakładów Opieki Zdrowotnej. Dodatkowo problem stanowi fakt, że o dom, w którym znajduje się przychodnia, upomniał się dawny jego właściciel. Kilka kilometrów za Żerkowem, w Raszewach stoi co prawda budynek, który wg dyrektora Spychała mógłby być siedzibą ośrodka zdrowia na miarę dwudziestego pierwszego wieku, ale... na jego wykończenie brak miliarda dziewięciuset milionów złotych. Jest zresztą jeszcze jedno „ale”. Raszewy nie stanowią centrum gminy, wiele wiosek nie ma z nimi bezpośredniego połączenia autobusowego. Jeśli się jest chorym, to dodatkowa przesiadka stanowi przecież istotną uciążliwość. Ośrodek zdrowia w Raszewach jest więc tak samo wybujałą inwestycją jak szkoła w Roszkowie. „Planowano, że Raszewy będą liczyć od 2 do 2,5 tysiąca mieszkańców. Miał to być wielki ośrodek naukowo-badawczy. Zapewniano mnie, że kiedy PGR zostanie tak rozbudowany, będzie uruchomiona komunikacja miejska. Wtedy ośrodek w Raszewach służyłby także mieszkańcom Żerkowa” - tłumaczy dyrektor Spychał. Nieśtety, Raszewy nie przerosły Żerkowa.

Tyle pacjentek, ile wzierników...

Rejestracja od siódmej do dziesiątej, lekarz od siódmej trzydziestej - czytamy na tablicy informacyjnej. Jest już dwadzieścia po ósmej, a lekarz jeszcze nie przyjmuje. Pani w rejestracji zapewnia, że to wyjątkowy dzień. Zazwyczaj dok-

tor Krzysztof Tabaka jest w przychodni już od siódmej. Dziś miał dyżur w szpitalu. W poczekalni nie ma tłoku - podobno także wyjątkowo. Bywają dni, że lekarz musi przyjąć osiemdziesięciu pacjentów. Znacznie gorzej jest na piętrze. Tłoczno i duszno - brak wentylacji. Tu przyjmują: pediatra, położna i ginekolog. Dojeżdżający z Jarocina ginekolog - Włodzimierz Budzyński cieszy się dobrą opinią. Liczba pacjentek, które może przyjąć, jest jednak ograniczona ze względu na brak wzierników. „Te pacjentki, których nie będzie można zbadać, odsyła się i rejestruje na przyszły tydzień” - wyjaśnia starsza pielęgniarka zabiegowa.

Położna Maria Papciak pracuje w Żerkowie już dwadzieścia lat. Mile wspomina czasy, gdy funkcjonowała tu izba porodowa: „Było cicho, ale panowała u nas rodzinna atmosfera. Często przejeżdżały pacjentki z innych stron. Jeśli któraś trafiła tu przez przypadek, to już drugie dziecko chciała tu także rodzić.” Dziś funkcja położnej ogranicza się do sprawowania opieki nad ciężarnymi, położnicami i noworodkami. Maria Papciak narzeka jednak, że nie może jeździć w teren tyle, ile by należało. Nie ma pieniędzy na benzynę. Trudności są też z materiałami oświatowymi. Trzeba sobie radzić we własnym zakresie. Broszury na przykład odbija się na ksero.

Starsza pielęgniarka zabiegowa - Renata Łysiak pokazuje całą listę potrzeb żerkowskiego ośrodka: aparaty do mierzenia ciśnienia, sterylizator, wózki do sprzątania, destylator... Siostra zapewnia jednocześnie, że wystarczy strzykawek jednorazowych i środków opatrunkowych. Przysłałaby się za to maszyna do pisania: „Do stałymi starą z Jarocina.”

Gminna służba zdrowia ma więc także swoje problemy. Personel medyczny nie narzeka co prawda na uprzywilejowaną pozycję Jarocina, ale nie wiadomo, czy ze sprzętem nie jest tak jak z maszyną do pisania: nowe do Jarocina, stare i wysłużone do gminnych ośrodków. Dyrektor Spychał nie zgadza się z moimi insynuacjami. „Dużo zależy od inwencji kierownika - od tego co on zgłasza, jak nalega i naciska.” Dyrektor ZZOOZ-u podkreśla też, że jarocińska przychodnia posiada wiele poradni specjalistycznych, stąd też nakłady finansowe muszą tu być większe. Poza tym służba zdrowia jest wspomagana przez władze miasta. Podobnie powinno być też w innych gminach: „Nie widzę powodów, dla jakich urzędy gmin nie mogłyby wspomóc ośrodków zdrowia. To są ich ośrodki, ich społeczeństwo i oni muszą dbać też troszeczkę o to, a nie zrzucać na biedaka, który ledwo dyszy i już nie ma nawet na leki.”

Władze gminy Żerków poczuja się pewnie urażone tą wypowiedzią. Z funduszy gminy finansuje się bowiem wiele zakupów dla przychodni, a ostatnio wymalowano gabinety i poczekalnie.

Rozpoznanie środowiska

W gabinecie siostry środowiskowej wisi wykaz ilościowy: rodzin wielodzietnych, inwalidów, alkoholików... Liczby te jednak niewiele mówią.

Zdaniem pielęgniarki środowiskowej - Zdzisławy Bocian rozpoznawanie środowiska jest bardzo istotne, bo tu ludzie często zgłaszają się do lekarza z wielkimi oporami. Trzeba ich do tego namawiać. Poza tym praca taka sama jak w mieście. „Wykonuję zabiegi w terenie, patroluję u dzieci zdrowych - pouczam matki. Odwiedzam obłożnie chorych, pielęgnuję ich.” Przypada, że nie zawsze jest mile widziana. Wśród środowisk, którymi się opiekuje, nie ma jakichś większych zaniedbań dzieci czy obłożnie chorych. „Był jednak taki przypadek, że pojechalismy z policją odebrać dzieci matce, którą pozbawiono praw rodzicielskich. Dwójka dzieci poszła do szpitala - miały odwołnione organizmy, a jedno trafiło do domu małego dziecka” - wspomina.

Zdzisława Bocian opiekuje się też rodzinami wielodzietnymi na terenie gminy. Zapewnia, że dzieci w takich rodzinach są zdrowsze „od tych chuchanych-dmuchanych jednynaków”. Tym niemniej organizuje się dla nich pomoc.

Najgorzej jest to, że nie zawsze można dotrzeć do potrzebujących pomocy. Przychodni na to po prostu nie stać. Trasy przejazdu karetki są starannie opracowywane, aby jak najwięcej zaoszczędzić na benzynie. Liczy się każda pomoc z zewnątrz. Gminna Spółdzielnia ofiarowała ostatnio milion złotych na benzynę - przez trzy miesiące było więc normalnie.

Był zbyt miły?

Istotne jest, czy pacjenci zadowolili się z swojej przychodni. Są

bowiem na nią skazani. Dyrektor Spychał twierdzi co prawda, że Żerkowiacy mogą się leczyć w jarocińskiej poradni ogólnej, ale wiem z własnego doświadczenia, że rejonizacja to rzecz święta dla rejestratorki siedzącej przy okienku.

Oczekujące pacjentki wypowiadają się zrazu nieśmiało, chwalą przychodnię: blisko, krótko się czeka, miły i fachowy personel. Żadnych zastrzeżeń. Dopiero gdy zbieram się do wyjścia, zaczepia mnie pani siedząca w kacie.

„Zebym tylko jeszcze przyjmował doktor Sobczak, którego już tu nie ma ponad miesiąc. To bardzo dobry lekarz - i dla dzieci, i dla dorosłych. Miły i stawia dobre diagnozy. Nie wiem, dlaczego go zwolniono.” Dopiero teraz ożywiają się także pozostałe osoby. „Za miły był” - podpowiada pani siedząca obok. Wszystkie żałują, że doktor już nie przyjmuje: „Do niego to się szło jak do brata!” Widać, że brak lekarza jest od jakiegoś czasu głównym tematem rozmów w poczekalni... i nie tylko. Zwolnienie doktora Wiesława Sobczaka narobiło tyle zamieszania w żerkowskiej służbie zdrowia (punkt lekarski w Przybysławiu jest czynny tylko dwa razy w tygodniu), że w ZZOOZ-ie interweniowały nawet władze gminy.

Kierownik żerkowskiej przychodni - Krzysztof Tabaka zapewnia, że doktora Sobczaka zwolniono z jego własnej winy i nie miały tu miejsca żadne rozgrywki personalne. Dyrektor Spychał odmawia skomentowania zaistniałej sytuacji - „dla dobra wszystkich”. Żerkowskim i przybysławskim pacjentom ma do przekazania tylko tyle, że od 1 kwietnia doktor Sobczak znów najprawdopodobniej będzie przyjmował.

Plusy i minusy

Poza Przychodnią Rejonową w gminie Żerków funkcjonuje jeszcze ośrodek zdrowia w Dobieszczyźnie i punkt lekarski w Przybysławiu. Utrzymanie tych trzech ośrodków kosztowało ZZOOZ w 1993 roku 2.410.355,30 zł. To jednak za mało - żerkowska służba zdrowia ma swoje kłopoty lokalowe, sprzętowe i kadrowe. Co gorza nie da się ich szybko zlikwidować. Jednak nikt - ani pacjenci, ani personel medyczny, ani dyrektor ZZOOZ-u nie kwestionują potrzeby istnienia małych, wiejskich i gminnych jednostek służby zdrowia.

„Ośrodki w terenie muszą być ze względu na łatwość docierania do wszystkich mieszkańców rejonu. (...) Jest wiele osób, które nie mogą dojechać do Jarocina, choćby ze względu na stan zdrowia czy koszty. Trudno też wymagać, aby mamy z dziećmi dojeżdżały do lekarza 25 kilometrów. (...) Oczywiście lecznictwo specjalistyczne nie może być rozdrobione. Z nim się wiąże nie słuchawka i nie aparat do mierzenia ciśnienia, ale sprzęt specjalistyczny...” - mówi Stanisław Spychał.

Aleksandra Pilarczyk

Nowe Miasto

Zatrzymać wodę

Na początku marca odbyło się spotkanie członków Koła Polskiego Klubu Ekologicznego w Nowym Mieście poświęcone ochronie terenów nadwarciańskich.

Koło działa od ubiegłego roku. Założone zostało z myślą o ochronie łęgów nadwarciańskich, stanowiących tereny o unikalnej w skali Europy przyrodzie.

Spotkanie prowadziła Róża Jambor. Gawędę o wartościach historycznych i krajoznawczych wygłosił Eugeniusz Czarny. Mówił o istniejących tu kiedyś przepławach i portach rzecznych, o tym jakich wydarzeń historycznych były one świadkami. Warto wspomnieć o wykorzystaniu w prze-

szłości wpadających do Warty licznych strumieni - żaden z nich, na odcinku od Dębna do Nowego Miasta, nie spływał bezużytecznie. Woda jednego doprowadzona była do pałacu w Dębnie, trzy poruszały koła młyńskie, nad innymi zlokalizowano huty szkła, a niektóre wykorzystywano do nawadniania łąk...

Niekorzystne dla przyrody zmiany wywołała regulacja rzeki, przeprowadzona w II połowie XIX w. Zaś zmiany klimatyczne i różnego typu zanieczyszczenia środowiska, z jakimi mamy do czynienia ostatnio, powodują degradację tych obszarów w zastraszającym tempie. Na ten temat głos zabrał Janusz Wilczyński,

pracownik Nadleśnictwa Jarocin, które wykonało ekspertyzę wykazującą zasięg szkód. Na skutek spadku poziomu wód gruntowych usychają drzewa, zmienia się na niekorzyść roślinność lasów łęgowych - pewne gatunki zupełnie zanikają, osłabiony drzewostan atakują szkodniki. Zmienia się też fauna - zanika ptactwo wodne. Konieczne jest zdecydowanie i szybkie przeciwdziałanie tym procesom. Wyjściem byłoby zbudowanie zapory na Lutyni, która zatrzymałaby wodę w okresie wiosny i umożliwiła wlewianie się jej do starorzeczy Warty. Nadleśnictwo podjęło działania, by z funduszy ochrony środowiska lub międzynarodowych fundacji (np. Banku Światowego czy Instytutu Łęgowego w Europie Zachodniej) uzyskać środki potrzebne na budowę zapory (ok. 1 mld zł). Koło nowomiejskie postanowiło wesprzeć starania

nadleśnictwa poprzez interwencję w Wielkopolskim Oddziale Polskiego Klubu Ekologicznego.

Prace na mniejszą skalę, w postaci małej retencji, można i należy podjąć jak najszybciej siłami i środkami lokalnymi. Zarząd koła zobowiązany został, by w porozumieniu z władzami koła PZW wystąpić do rady gminy z wnioskiem o podjęcie działań w tym kierunku.

Jerzy Jambor przekonał pozostałych członków do potrzeby podjęcia współpracy z sąsiednimi gminami - Żerkowem i Miłosławiem. Lasy na terenie tych trzech gmin stanowią jeden kompleks. Ochrona i popularyzacja walorów nadwarciańskich terenów mogłaby być skuteczniejsza, gdyby robić to wspólnie. Na następne spotkanie postanowiono zaprosić przedstawicieli obu sąsiednich gmin.

(hen)

600-lecie Jaraczewa

Poznać gminę

Gmina Jaraczewo obejmuje półn. - zach. fragmenty woj. kaliskiego, zajmując obszar 13289 hektarów. Jest to gmina typowo rolnicza, gdzie użytki rolne obejmują 10172 ha. Teren ten zamieszkuje około 8,5 tysiąca osób.

Pod względem ukształtowania powierzchni teren gminy jest obszarem typowo nizinnym, z rzadka tylko urozmaiconym ostańcami morenowymi. Najniższy położony punkt gminy leży na wys. 91,2 m n.p.m. (nad kanałem Obrzy między Górą i Panielką), natomiast najwyższym punktem gminy jest wzniesienie około 1 km na południe od Ruska, osiągające 135,6 m n.p.m. Pod względem ukształtowania powierzchni najbardziej urozmaiconą jest północna część gminy leżąca w Pradolinie Żerkowsko - Rydzyskiej, gdzie zachowały się cztery ostańce morenowe o różnicę wysokości względnych osiągają 20 metrów.

Najważniejszym ciekim wodnym w gminie jest rzeka Obrza - lewobrzeżny dopływ Warty. Całkowita długość Obrzy wynosi 253 km a powierzchnia dorzecza - 4021 km². Obrza wpływa w okolicach Wałkowa na wysokości 140 m n.p.m., a wpada do Warty w Skwierzynie na wysokości 24 m n.p.m. Na terenie województ-

wa kaliskiego płynie około 30-kilometrowy odcinek początkowy Obrzy, z czego ponad 2/3 na terenie gminy Jaraczewo.

Łudność gminy zajmuje się w zdecydowanej większości pracą w rolnictwie. Dominują tutaj gospodarstwa rodzinne o przeciętnej powierzchni 10 - 12 ha. Część ludności znajduje zatrudnienie w Rolniczej Spółdzielni Produkcyjnej w Górze oraz Gospodarstwie Rolnym Skarbu Państwa w Rusku. Liczącą się grupą ludności gminy pracuje w jednostkach gospodarczych sektora prywatnego, głównie w handlu i usługach. Wielu jest również bezrobotnych, co martwi władze gminy.

Na terenie okolicznych wiosek znajdują się bogate złoża żwiru i iłów, częściowo już eksploatowa-

ne w okolicach Zalesia i Panielki. W okolicach Panielki zalegają także złoża gytii wapiennej, czyli kwaśnego węgla wapnia używanego jako wapno nawozowe.

Bazę oświatową - kulturalną gminy tworzy 8 szkół podstawowych, 7 przedszkoli, 4 biblioteki, Gminny Ośrodek Kultury i sieć wiejskich świetlic. Nad zdrowiem mieszkańców czuwają dwa ośrodki zdrowia i dwie apteki. Nie najgorzej jest sieć dróg łączących poszczególne miejscowości. Trwają prace nad doprowadzeniem wody do pozostałych wsi.

Obok Jaraczewa największymi miejscowościami są: Nosków, Góra, Rusko, Wojciechowo, Cerekwica i Gola.

C.d. za tydzień

(as)

Płacić czy nie płacić?

W związku z zamiarem rządu by od II półrocza podatek od środków transportowych włączyć do ceny paliwa, Urząd Miasta i Gminy w Żerkowie przystąpił do kontroli płatności tego podatku w okresie ostatnich trzech lat.

Obowiązek opłacania podatku od środków transportowych dotyczy, zgodnie z obowiązującymi przepisami, wszystkich właścicieli środków transportowych. Powstaje on od pierwszego dnia miesiąca następującego po miesiacu, w którym pojazd został zarejestrowany. W przypadku nabycia pojazdu już zarejestrowanego - od pierwszego dnia miesiąca następującego po miesiacu, w którym został on nabyty. Obowiązek opłacenia tego podatku wygasza z końcem tego miesiąca, w którym został on wyrejestrowany lub sprzedany. Czasowe wyrejestrowanie nie powoduje wygaśnięcia obowiązku podatkowego.

Stawki podatku ustala rada gminy i obowiązują one tylko na jej terenie. W gminie Żerków wpływ z podatku drogowego wyniósł w 1993 roku ok. 600 milionów złotych. Na utrzymanie dróg wydano prawie 3 milardy.

Prrowadzona obecnie kontrola płatności podatku już we wstępnej fazie wykazała, że część mieszkańców gminy Żerków dysponujących pojazdami nie płaci podatku drogowego. Okazuje się, że w większości są to osoby dobrze sytuowane i świadome wykroczenia, którego się dopuścili. W odpowiedzi na pytanie dlaczego tak robią, często pada odpowiedź "nie płacę, bo inni też nie płacą". Jest jednak faktem, że większość posiadaczy pojazdów płaci podatek regularnie. Rachunek ekonomiczny dla uchylających się od płacenia podatku nie będzie korzystny. Do wykrytych należności zostaną doliczone odsetki oraz koszty upomnienia.

(rea)

Zerków

Półtora wieku apteki „Pod Orłem”

Zerkowska apteka „Pod Orłem” istnieje już 150 lat. Przetrwała wielu właścicieli. Wpisala się już na stałe w krajobraz miasta.

Początki

Wszystko rozpoczęło się w 1843 r., kiedy to „stawił” wniosek o udzielenie koncesji Grochowski Adam - pomocnik w aptece Klinga w Inowrocławiu. Oprócz kwalifikacji żądano wykazania się posiadaniem stosowanego kapitału na założenie apteki. W ówczesnych czasach wymagana kwota wynosiła 2.500 talarów (wymagania te niczym nie odbiegały od stawianych aptekarzom obecnie). Chętnych, czyli jak ich wówczas nazywano reflektantów, do otworzenia apteki w Zerkowie zgłosiło się dziewięciu. 19 marca 1844 r. koncesję otrzymał Karol Fryderyk Boehm (dokument zachował się do dziś). Prowadził on aptekę niedługo. 30 października 1844 r. otrucię kwasem pruskim. Ponieważ był kawalerem i nie pozostawił potomstwa, aptekę po zmarłym bracie przejęły siostry, które wcześniej oddały cały swój majątek bratu dla jej założenia. Nie mając stosownych kwalifikacji, nie mogły prowadzić apteki osobi-

ście. brzmienie ich nazwisk zdaje się temu zaprzeczać. Przykładem mogą być właściciele apteki z lat 1898 - 1903: M. Kutzner i Z. Majer (Polacy).

Losy rodziny Fiebigów

Rok 1914 jest ważną datą w historii zerkowskiej apteki. W tym bowiem roku Klemens Fiebig rozpoczyna długi, bo trwający do 1968 r. okres gdy apteka „Pod Orłem” pozostaje we władaniu tejże rodziny. Około 1934 r. dobudowano piętro i wykonano ciekawą elewację zewnętrzną. Powyższą inwestycję realizował mieszkaniec Zerkowa - Karol Wasielewski.

W czasie okupacji aptekę przejęli Niemcy. Pierwszym krokiem dla zmanifestowania swojej władzy było zdjęcie orła zdobiącego frontową ścianę budynku. Ten symbol polskości nigdy już nie wrócił na swoje miejsce.

Po wojnie następcą stryjosstwa - Marii i Klemensa Fiebigów zostaje Adolf Fiebig. W 1949 r. obronił on

„Orłem” wprowadzono numer ewidencyjny, a placówkę przejął Zarząd Aptek Województwa Poznańskiego, późniejszy „Cefarm” - Poznań.

Współczesność daleka i bliska

Kolejną graniczną datą w historii apteki był lipiec 1968 r. W tym czasie prowadzenie placówki obejmują absolwenci Wydziału Farmacji Akademii Medycznej w Poznaniu - Janina i Franciszek Stróżykowie.

I znów apteka „Pod Orłem”

Nadszedł rok 1989 i zaistniała szansa, by aptekę sprywatyzować. Stróżykowie złożyli wniosek, zgromadzili niezbędne środki finansowe. Na decyzję czekali prawie rok. Wreszcie 10 stycznia 1990 r. uzyskali koncesję. W tym samym czasie apteka odzyskała swą pierwotną nazwę: „Pod Orłem”.

Dzięki prywatyzacji właściciele uzyskali większą samodzielność w zarządzaniu placówką. Chcąc sprostać nowym zadaniom musieli przejść przyspieszony kurs ekonomiczny, księgowości i bankowości.

Zerkowska apteka prowadzi sprzedaż leków gotowych, ale rów-

Wnętrze apteki w stylu biedermeier

Objekt znajdował się wówczas w opłakanym stanie i wymagał gruntownego remontu. Nie zraziło to jednak młodych przybyszów, a nawet było bodźcem do działania. Decyzja, by resztę życia spędzić właśnie tu, zapadła spontanicznie. Pan Franciszek twierdzi, że piękny widok, jaki ujrzał po wyjściu z autobusu podczas pierwszej wizyty w Zerkowie zafascynował go i przesądził o dalszym życiu.

Rozpoczęto remont, który trwał cały rok. W sąsiednim budynku działała normalnie apteka.

Przez cały czas swego istnienia apteka w Zerkowie szczyliła się bardzo dobrym zaopatrzeniem. Możliwe było to dzięki niezwyklej aktywności Franciszka Stróżyka, który przejął rolę zaopatrzeniowca. Tym samym pani Janinie przypadła rola kierowniczk.

Minęło wiele lat, podczas których państwo Stróżykowie dbali o budynek jak o własny, aptekę traktowali jak dom. Równocześnie pogłębiaли wiedzę fachową. Efektem było uzyskanie w 1975 r. II stopnia specjalizacji z farmacji aptecznej.

niez nadal wyrabia się tu leki recepturowe.

Po 29 latach pracy zawodowej Stróżykowie widzą przyszłość swej apteki w jasnych barwach. Gwarantuje to syn - Grzegorz - student Wydziału Farmacji Akademii Medycznej w Poznaniu. Pani Janina mówi, że wychowując się w aptece, nasiąknął panującą tu atmosferą jak gąbką. Kiedy wybierał kierunek studiów, nie wiedział, że ap-

„Pod Orłem” dziś

teka stanie się rodzinną własnością. Dzięki prywatyzacji będzie mógł wrócić i pracować w Zerkowie. Tradycja apteki będzie kontynuowana.

Ewa Antkowiak

Apteka w 1914 r.

ście. Czasowym administratorem mianowano więc Karola Kuntnera pochodzącego z Jarocina.

W 1849 r. zawarł on związek małżeński z jedną z sióstr - Julianą i w 1850 r. otrzymał koncesję na prowadzenie apteki. Trzy lata później apteka przeniesiona została do nowo wybudowanego domu (ówcześnie Rynek 2). Początkowo był to dom parterowy ze spadzistym dachem. W ciągu lat ulegał przebudowie, ale miejsce usytuowania apteki nie zmieniło się do dziś. 12 czerwca 1883 r. prowadzenie jej objął syn Karola - Paweł. Kapitał, jakim musiał dysponować, określono na 31 tys. 500 marek. Do roku 1914 apteka wielokrotnie zmieniała właścicieli. Trudno dziś ocenić, czy i jaki wpływ wywarli oni na jej współczesny kształt. Warto jednak podkreślić, że mimo różnych kolelsu apteka najczęściej znajdowała się w rękach Polaków, choć

pracę doktorską na Wydziale Farmaceutycznym w Poznaniu.

W lipcu 1947 r. pracę w aptece podjął Janina Peszkowska, która w 1948 r. uzyskała dyplom magistra farmacji i prawie równocześnie została żoną Adolfa Fiebiga. Dwa dziesięć lat swojego życia związała z Zerkowem prowadząc aptekę i wychowując synów, którzy nie poszli jednak w ślad rodziców. W tym czasie (od 1950 r.) jej mąż urządził i wyposażał Zakład Farmacji Stosowanej Akademii Medycznej w Gdańsku. Profesor Adolf Fiebig był wspaniałym humanistą. W 1979 r. przeszedł na emeryturę, lecz wciąż pracował naukowo. Zmarł 20 maja 1993 r. w Gdańsku.

Wyposażenie wnętrza apteki stanowiły wspaniałe meble w stylu biedermeier. Dziś można je oglądać w Muzeum Farmacji w Krakowie. Prof. Fiebig przekazał je bezpłatnie w 1963 r.

W roku 1951 aptekę upaństwowiono. W miejsce nazwy „Pod Or-

Kolekcjoner - pasjonat z Twardowa

Kiedy jesienią 1969 roku Władysław Roszyk (wówczas uczeń piątej klasy Szkoły Podstawowej w Twardowie) spacerował po parku znalazł przypadkowo dwie skorodowane monety z okresu międzywojennego. Praktycznie od tego momentu w jego życiu nastąpił przełom - żywo zainteresował się przeszłością.

W ciągu kilku dni postanowił, że będzie zbierał wszelkie okruszki z przeszłości. Dokonał dokładnego przeglądu strychu gdzie odszukał pamiątki dziadków i rodziców. Znalazło się tam kilka przedwojennych polskich srebrnych złotych, nieco srebrnych marek niemieckich i odznaczeń. Zwracał uwagę na różne porzucone starocie znajdujące się w całkowitej niełasce

Kolekcjoner

Fot. L. Bajda

u mieszkańców Twardowa i okolic. Wiele z nich pozyskał dzięki wymianie z kolegami na znaczki pocztowe oraz za skromne kieszonkowe otrzymywane od rodziców.

- Odwiedzałem liczne jarmarki gdzie starałem się kupować to co atrakcyjne. Niekiedy monety i in-

ne przedmioty np. bagnety wojskowe, odznaki, zegarki nabywałem za bezcen. Wśród sprzedających spotykałem tych, którzy handlowali zupełnie przypadkowo. Pod koniec podstawówki zdobyłem kilka atrakcyjnych poradników kolekcjonerskich ułatwiających rozpoznawanie zbieranych rzeczy. Również historia stała się moim ulubionym przedmiotem, ale ówczesni nauczyciele nie potrafili tego zrozumieć i docenić - wyjaśnia ze spokojem dziś 36-letni Władysław Roszyk, który obecnie prowadzi indywidualne gospodarstwo rolne i zasiada w Radzie Gminy w Kotlinie.

W dużej białej altanie wiszą pięcioczołowiec zakonserwowane bagnety wojskowe, szable policyjne i oficerskie z kilkunastu krajów. Wśród nich można odszukać cenny bagnet spaperski, szwedzką klingę z 1600 roku oraz szablę ze zdobionymi ostrzami wykonanymi z bardzo dobrej stali. Poniżej na półkach widać kolekcję mosiężnych i stalowych żelazek do prasowania z pałkami lub duszami. W oczy rzucają się również dawne wojskowe manierki. Jedną z nich pochodzi aż z Nowej Zelandii. Przy ścianie znajduje się zadbane stara szafa wykonana z ciemnoorzechowego drewna. W niej są ustawione piękne porcelanowe talerze i figurki oraz kryształowe kielichy pochodzące z twardowskiego pałacu.

- Teraz tak się nauczyłem, że nie mogę żyć bez tych staroci. Muszę codziennie popatrzeć na nie, pomyśleć i przeczytać coś o nich w książkach. O proszę spojrzeć

mam tu sporo pamiątek po rodzinie Zychlińskich, które cudem uratowałem od zniszczenia. Uważam to za swój życiowy sukces. Jeśli ktoś z potomków dawnych właścicieli majątków będzie w Twardowie to może wszystkie materiały obejrzeć lub nawet odzyskać - wyjaśnia rozmówca pokazując herby, fotografie i książki. Wśród książek znajduje się w dobrym stanie ogromna kronika z 1745 roku z ilustracjami, drukowana po niemiecku gotyckimi literami. Niektóre materiały dotarły do kolekcjonera przypadkowo od mieszkań-

... i kolekcja

Fot. L. Bajda

ców Twardowa, którzy w 1945 roku (jak wkroczyli Rosjanie) zabierali z pałacu co się dało. Kilkanaście cennych dokumentów jak np. ręcznie pisany po niemiecku akt notarialny z listopada 1918 roku doty-

czący Twardowa i kwoty 5 tys. marek, znalazł na płonącym wysypisku śmieci.

Przeglądając się bogatej kolekcji monet można zauważyć pieniądze z okresu Jagiellonów, buratniki i trojaki z wizerunkami króla Jana Kazimierza, monety z czasów Polski przedrozbiorowej, duże srebrne carskie rublówki. Kolekcja umieszczona w klaserach zawiera monety z całej Europy, ale zdecydowanie przeważają egzemplarze z dawnej Polski, Prus i Rosji.

- Miło na to wszystko popatrzeć. Można te rzeczy śmiało wziąć do ręki, ale zbiory wymagają ciągłej konserwacji. Do niektórych eksponatów musiałem wnieść brakujące elementy co wy-

magalo niezwykle cierpliwości. Cieszę się, że w wielu czynnościach pomaga mi również żona Maria - mówi przekonywująco Władysław Roszyk.

Obok ekwipunku wojskowego ułożone są różnorodne odznaczenia wojenne. W idealnym stanie zachował się pruski medal-krzyż z wojny prusko-francuskiej 1870-1871 r., nadawany za szczególną odwagę. Ładnie się prezentuje specjalna pamiątka z ostatniego powstania wielkopolskiego. W zbiorach nie ma broni palnej gdyż kolekcjoner uważa, że jest to związane z niepotrzebnym ryzykiem i niebezpieczeństwem.

- Nie przechowuję żadnych imitacji i reprodukcji. Wszystko jest oryginalne. W odróżnieniu od wielu zbieraczy chętnie udostępniam to co sam zgromadziłem. Interesują mnie również polskie powojenne monety bo są ciekawe i mają nawet wysoką cenę. Nie zastanawiałem się nad przekazaniem do muzeum swoich eksponatów. Chciałabym mam tutaj stary kafelek piecowy, który przekażę do Muzeum Regionalnego w Jarocinie, gdyż podobno się tymi rzeczami również zajmują. Chciałbym bliżej poznać tamtejszych pracowników. Na razie uważam, że zebrane przedmioty w przyszłości przekażę swoim dzieciom, które może podtrzymają moją tradycję - dodaje optymistycznie na zakończenie właściciel zbiorów.

Oglądając pomieszczenia utrzymane na wzór muzealny można być zadowolonym z tego, że wiele pamiątek historycznych małej wsi uratowano przed zniszczeniem i ocalono od zapomnienia.

Leszek Bajda

Kobieta z wędką

Dobromira Mraźek zawsze lubiła patrzeć na wodę, wsłuchiwać się jak pomrukuje na kamieniach, tworzy wiry lub łagodnie mymwa brzegi. Z początku jej rodzinne wyjazdy nad wodę ograniczały się tylko do korzystania ze słońca i kąpieliska. Po jakimś czasie, zachęcona wędkarskimi sukcesami męża, próbowała łowić samodzielnie. Ponieważ miała małe doświadczenie, wybór łowiska, przygotowanie zanęty i przynęty pozostawiała mężowi, traktując go jako eksperta w tej dziedzinie. Z czasem tajemnicze „mikstury” zaczęła przygotowywać sama. W roku 1974 wstąpiła do związku wędkarskiego i była jedyną kobietą w kole. Traktowaną ją różnie.

- Niektórzy członkowie patrzyli na mnie ze zdziwieniem, inni z ironicznym uśmiechem. Niewiele rozmawiało ze mną jak równy z równym. Byli też tacy, którzy zazdrościli mojemu mężowi żony o takich zainteresowaniach - mówi. Okazuje się jednak, że nad wodą

wędkarce zachowują się zupełnie inaczej. Są dżentelmenami i zawsze służą „fachową” poradą.

- Bywało, że nad wodą zabrakło mi białych robaków lub ciasta.

Dobromira Mraźek

Wówczas wędkarz łowiący obok używał mi swojej przynęty. Nigdy nie zdarzyło się, by ktoś mi odmówił. Zawsze byli życzliwi - uśmiecha się Dobromira Mraźek.

Wędkowanie stawało się prawdziwą przyjemnością tym bardziej pasjonującą, im większe były złowione ryby. Pani Dobromira wędkuje metodą spławikową. Jest osobą bardzo skromną i nie lubi się chwalić. Nie mniej jednak uchyliła rąbką tajemnicy zdradzając, że brała udział w okręgowych zawodach wędkarskich w Nowym Mieście i zajęła pierwsze miejsce. Największa ryba złowiona przez wędkarkę to karp o wadze około 2 kg. Najczęściej połowią płocie, okonie i leszcze.

Rodzinne wędkowanie polubili dwaj synowie, córka, a nawet synowa. Wszyscy swój wolny czas spędzają nad wodą łowiąc ryby.

- Wędkarstwo działa jak narkotyk, kto raz spróbuje na zawsze się uzależni - wyjaśnia.

Dziś Dobromira Mraźek jest na emeryturze i nie wyobraża sobie innego aktywniejszego spędzenia czasu. Wypoczynek na świeżym powietrzu, kontakt z naturą to prawdziwy relaks dla ducha i dla ciała.

REKTN

Izabela Korasiak Dziewczyną Lutego!

To był wyjątkowy finał wyborów „Dziewczyny Miesiąca”. Pierwszy raz w nowym roku, w nowych warunkach, w dodatku 8 marca!

W dniu swego święta o tytuł „Dziewczyny Lutego” rywalizowały: Marzena Grzybowska, Izabela Korasiak, Miłostawa Mrugacz, Monika Orpizak i Angelika Zajac. W tym roku zrezygnowaliśmy z prezentowania dziewcząt w dyskotekach, zre-

zygnowaliśmy także z wyboru Dziewczyny Miesiąca na podstawie zdjęć - przecież nie każdy jest fotogeniczny. Teraz kandydatki oprócz urody i wdzięku muszą posiadać poczucie humoru, spryt, wyказаć się błyskotliwością odpowiedzi.

We wtorek (8.03) spotkałyśmy się w Redakcji. Dziewczyny sprawiły wrażenie bardzo rozluźnionych. Wyglądały rewelacyjnie. Zastana-

Uczestniczki „Dziewczyny Miesiąca”, od lewej: Marzena Grzybowska, Angelika Zajac, Monika Orpizak, Izabela Korasiak, Miłostawa Mrugacz.

Fot. R. Kaźmierczak

wiała się gdzie jest trema? Żeby było sprawiedliwie, dziewczyny wylosowały numerki, według których proszone były na „odpytywanie”. Wreszcie zaczęło się. Każda z kandydatek przebrnęła przez rozmowę, która - jak później same stwierdziły - była miłą pogawędką o tym czym się interesują, co lubią robić, jak spędzają wolny czas. Nie obyło się bez „zadań specjalnych” - dziewczyny musiały wymyślić dowcipny podpis pod zdjęcie, udowodnić, że potrafią ładnie się poruszać, mają poczucie humoru.

Redakcyjne jury miało spory problem z wyborem „Dziewczyny Lutego”, ale mimo to jednoznacznie postanowiło, że ów tytuł przynajmniej przekaże.

IZABELA KORASIAK z Jarocina. Gdy ogłosiliśmy werdykt sprawiałaś wrażenie bardzo spokojnej. Tak jakby to nie dotyczyło ciebie.

- Byłam bardzo zdenerwowana, ale bardzo się ucieszyłam!

- Czy spodziewałaś się, że wygrasz?

- No cóż, zgłaszając się do „Dziewczyny Miesiąca” miałam nadzieję, że wygram, jednak gdy poznałam pozostałe dziewczyny zmieniłam zdanie. Myślałam, że tytuł zdobędzie Monika lub Marzena.

- Jury przyznało go jednak tobie. Co na to rodzice i znajomi?

- Mama na początku nie chciała uwierzyć. Musiałam jej pokazać dyplom. Moi znajomi bardzo się ucieszyli, na każdym kroku mi gratulują.

- Jak ci się podobało „odpytywanie”?

- Było bardzo miło, choć czułam się trochę jak na egzaminie. Myślę, że taka forma wyborów jest lepsza niż spotkanie w dyskotekach. Chyba nie zdecydowałabym się wystąpić przed tyloma ludźmi.

- Zostając Dziewczyną Lutego weźmiesz udział w finale, nie ominie cię więc występ przed dużą publicznością.

- Tak, ale myślę, że do tego czasu pokonam treść. Poza tym finał „Dziewczyny Roku” to co innego.

- Podobają Ci się nagrody?

- Tak, nawet bardzo. Otrzymałam zestaw kosmetyków firmy „Constance CARROLL”, koszulkę, upominek książkowy oraz wizytę w gabinecie kosmetycznym Wioletty Grzeszkowiak.

Izabela Korasiak - Dziewczyna Lutego
Fot. R. Kaźmierczak

Dziewczyna Miesiąca

Już poznaliśmy Dziewczynę Lutego. Najwyższy czas by przedstawić pierwsze kandydatki do tytułu „Dziewczyny Marca”. Są nimi jarocinianki: Agnieszka Kaczmarek i Magdalena Klimek.

AGNIESZKA KACZMAREK ma 17 lat. Jest uczennicą drugiej klasy Liceum Ogólnokształcącego w Jarocinie. Jej znak zodiaku, to Wodnik. Bardzo lubi góry i wszel-

jest wrażliwa na ból i cierpienie ludzi, a szczególnie dzieci. Dlaczego zdecydowała się wziąć udział w naszym konkursie? Uważam, że jest to przygoda, która dostarczy mi wielu wrażeń i nowych przeżyć. Szczerze mówiąc nigdy wcześniej nie myślałam o startowaniu w „Dziewczynie Miesiąca”, ale gdy otrzymałam zaproszenie na zdjęcie, postanowiłam spróbować.

MAGDALENA KLIMEK w tym roku skończy 18 lat, jest uczennicą trzeciej klasy LO. Mimo, że jest zodiakalnym Strzelcem, to nie zawsze udaje jej się strzelać w dziesiątkę. Co najbardziej lubi robić? Zawsze lubiłam tańczyć i słuchać muzyki. To mi się chyba nigdy nie znudzi. Lubię także przebywać w gronie przyjaciół, choć nie zawsze mam na to czas. Moją pasją jest malarstwo i związane z tym projektowanie. Często wymyślam sobie kreacje, a potem je szyję. Interesuje mnie także kosmetyka - lubię wykonywać makijaż.

Magda jest towarzyską, zawsze wesółą, choć czasem „wybuchowa” - niestety nie zdradziła nam jak to się u niej objawia. Poza tym jest osobą sympatyczną, ale uwaga - ma szalone pomysły! Do wzięcia udziału w „Dziewczynie Miesiąca” namawiała ją wiele osób. I to o dawna! Jednak Magda jakas nigdy nie traktowała tego poważnie, mówiąc sobie „Ja i Dziewczyna Miesiąca?” Teraz skutecznie namówiła ją przyjaciółka.

Mamy nadzieję, że wśród Was jest jeszcze wiele dziewcząt myślących podobnie jak Agnieszka i Magda. Czekamy na wasze zgłoszenia!

Nie możemy zrozumieć pewnego zjawiska. Wysyłamy do was listy z zaproszeniami do udziału w konkursie. Ankiety znikają z Biura Ogłoszeń jak „ciepłe bułeczki”,

a mimo to ciągle niewiele dziewcząt zgłasza się do nas. Dlaczego? Najczęściej nie posiadacie zdjęć, które nadawałyby się do druku, nie macie też pieniędzy, by zrobić je u fotografa. Właśnie dlatego od czasu do czasu organizujemy w Redakcji sesje zdjęciowe. Taka sesja odbędzie się już w najbliższą sobotę (19.03.1994) o godz. 11.30 w Redakcji „G.J.” (ul. Szubiani 21). Jeśli otrzymałaś nasz list, wzięłaś ankietę z Biura Ogłoszeń albo dopie-

Magdalena Klimek
Fot. R. Kaźmierczak

ro zaczęłaś myśleć o udziale w naszym konkursie - przyjdź! Na pewno będziesz się dobrze bawić. Wystarczy, że weźmiesz z sobą trochę ciuszków, buty, biżuterię, a my już resztę zrobimy za ciebie.

Czekamy w sobotę na dwie Moniki z kl. I LE, Anetę, która wybiera się na zdjęcie już od zeszłego roku i na Ciebie! Jeśli jesteś nieśmiała, weź z sobą koleżankę - bądźcie ciśniej. Iza Korasiak już jest w finale, kto będzie następny? Może to właśnie Ty? (ap)

- Gratulujemy ci sukcesu i życzymy powodzenia w finale!

My już wybraлиśmy swoją dziewczynę, teraz czas na decyzję Czytelników. Przypominamy, że w ubiegłym numerze „G.J.” zamieściliśmy kupon konkursowy, który po wypełnieniu należy dostarczyć do Biura Ogłoszeń. Na głosy czekamy do 31 marca. Wśród głoszących rozlosujemy nagrody, a o tym którą z dziewcząt otrzyma tytuł „Dziewczyny Czytelników” dowiecie się Państwo na początku kwietnia.

Spośród pięciu kandydatek wybrałamy jedną. Ona weźmie udział w finale „Dziewczyny Roku'94”, ale to nie znaczy, że pozostałe kandydatki nie mają żadnych szans. Tak jak w roku ubiegłym planujemy zorganizować dodatkowe eliminacje dla dziewczyn, które brały udział w „Dziewczynie Miesiąca”, ale nie otrzymały głównego tytułu. Każda z nich ma szansę. Znakomitym przykładem na to jest Julitta Zalewska, która w zeszłym roku dwa razy brała udział w „Dziewczynie Miesiąca”, nie udało jej się zdobyć głównej nagrody, a mimo to zakwalifikowała się do finału. I co? W swej zielono - złotej sukience „kocim krokiem” weszła do finałowej dziesiątki! Pod koniec lutego wzięła udział w konkursie na Miss Szkoły i ... wygrała! Sukces osiągnęła nie tylko dzięki swej oryginalnej urodzie, ale także dzięki umiejętnościom, które zdobyła w trakcie przygotowań do finału „Dziewczyny'94”. (ap)

Agnieszka Kaczmarek
Fot. R. Kaźmierczak

kie wycieczki krajoznawcze. Marzę, aby zobaczyć inne kraje i poznać zwyczaje ludzi tam żyjących - powiedziała nam Agnieszka. Lubię słuchać muzyki, czytać interesujące reportarze i oglądać ciekawe filmy. Interesuję się także modą i kosmetyką.

Agnieszka jest wesółą, pomysłodawcą i koleżanką nastolatka, która

Wiosenne prace na działce

Zbliża się wiosna, dni są coraz dłuższe. Jest to właściwa pora, by rozpocząć przygotowania do wiosennych prac na działce. Jeśli ziemia nie jest zamrażana, możemy sadzić i przesadzać drzewka, krzewy i byliny. Przekopujemy przemy kompostową, zachowując dużą ostrożność, gdyż zimują w niej zembieki z rodziny ryjówek, bardzo przydatne w walce ze szkodnikami.

Przed atakami mrozu chroni bieleńie pni i konarów drzew owocowych specjalnym środkiem składającym się z komponentów biologicznych.

W domu hodujemy rzęzuchę i kiełki, a pod szklarnią salate i wczesne odmiany rzodkiewek. Możemy wykopać z ogródka kępy szczyptorki i posadzić w skrzynce na oknie. Są to cenne źródła witamin, tak potrzebnych organizmowi na przedwiośniu.

Na pewno każdy działkowiec dysponuje zapasem nasion pozostawionych po siewach z poprzednich sezonów. Warto więc pamiętać, po jakim czasie tracą one zdolność kiełkowania. Marchew np. nie zakiełkuje po 4 latach, cebula i pietruszka już po 2 - 3 latach, natomiast por wejdzie jeszcze po 4 latach; burak, fasola, pomidor nawet po 5 - 6 latach. Siejąc salate trzeba wziąć pod uwagę, że wyklikują nasiona przechowywane nie dłużej niż 5 lat, szpinak 4 - 5 lat. Czy nasiona nie utraciły zdolności kiełkowania, możemy sprawdzić, wysiewając je na wilgotną ligninę.

Dla miłośników działki zaczyna się pracowity okres, gdyż w nadchodzących tygodniach sadi się i sieje wiele roślin kwitnących lub dojrzewających latem.

Zakładamy warzywnik, zaś w pojemnikach ustawionych na okiennym parapiecie wysiewamy i pikujemy cebulę, seler, por, kalarepę, paprykę, majeranek oraz jednoroczne kwiaty letnie. Po 15 marca, gdy ziemia jest już nieco przeschnięta, wysiewamy nasiona wczesnych odmian cebuli, szpinaku, rzodkiewki, a także grochu, bobu, pietruszki.

Ostrożnie usuwamy zimowe osłony z krzewów, traw i róż. Z rabat kwiatowych zgrabiamy zimowe okrycie uważając, by nie uszkodzić młodych kiełków.

W mieszkaniu siejemy w pojemnikach celozję, lwia paszczę, astry, niecierpnika. Rośliny wieloletnie należy przyciąć. Przycinamy również pędy róż na 3 - 6 oczek.

Aby poprawić jakość gleby, wysiewamy facelię lub gorczycę, które kosimy tuż przed kwitnięciem. Uprawa roślin na zielony nawóz ma bowiem wielki wpływ na strukturę gleby oraz zwiększenie zawartości próchnicy i składników pokarmowych.

Zakładając warzywnik, warto wprowadzić tzw. uprawę mieszaną pamiętając, że dobrze się uzupełniają: salata, rzęzucha i rzodkiewka; szpinak i kalarepa; cebula i marchew. Zasada, której należy przestrzegać, jest unikanie następstwa roślin z tej samej rodziny botanicznej. Nie uprawia się np. pietruszki tam, gdzie poprzednio rosła marchew, aby nie przenosić

chorób i szkodników typowych dla danej grupy roślin. Dla lepszego wykorzystania składników pokarmowych zawartych w glebie należy uprawiać po sobie kolejne rośliny o jadalnych liściach, korzeniach, owocach, a na końcu - kwiatkach (np. niektóre zioła).

W marcu zaczynamy pielęgnację trawnika - oczyszczamy go z mchu i starej trawy, a wygrabioną powierzchnię posypujemy cienką warstwą piasku.

Stosując zmianowość upraw, można osiągnąć nawet z niewielkiej działki obfite plony. Należy pamiętać, że nie można sadzić kalafiorów po brokułach, kapuście lub brukwi. Pomidory na pewno nie dadzą dobrych zbiorów, jeśli posadzone zostaną po ziemniakach czy papryce. Czosnek najlepiej udaje się na grządkę po kapuście, ziemniakach lub ogórkach. Dobre plony można uzyskać

kać, sadząc fasolę po roślinach okopowych. Wykorzystując różne okresy wegetacji roślin, można w jednym sezonie hodować np. kalarepę po zebraniu salaty, wczesnej kapusty lub kalafiorów. Seler dobrze jest posadzić po rzodkiewce czy szpinaku, znakomicie się udadzą, gdy posadzimy je w sąsiedztwie pomidorów.

Wiadomo, że właściciele działek mają kłopoty z gryzoniami przez cały rok. Szczególnie dokuczliwe są myszy polne i domowe. Co więc należy zrobić, aby odstraszyć te w gruncie rzeczy sympatyczne zwierzątka? Doświadczeni działkowcy chronią młode drzewka owocowe, sadząc wokół nich wilczomlec lub smarując ich pnie mieszaniną nawozu krowiego z wapnem i gliną w proporcji 2:1:2. Skutecznie odstrasza gryzonie posiany żółty groszek, biała i czarna gorczyca, gryka. Można też zabezpieczyć się przed nimi, sadząc na działce czarny bez lekarski oraz dziki bez, który wydziela nieprzyjemny zapach, a jego liście i korzenie są toksyczne.

W kwietniu natura budzi się do życia, drzewa i krzewy wypuszczają nowe pędy. Wiele jest do zrobienia, gdyż właśnie teraz się jemy i sadzimy większość roślin. Rozsady, które wyrosły w pojemnikach przy oknie, wystawiamy na dwór w czasie ciepłych dni, żeby się zahartowały. Można już wysiewać bezpośrednio na grządkę: salate, marchew, rzodkiewkę, buraki, koper, cebulę, szpinak, pietruszkę i większość odmian kapusty. Wysadzamy do gruntu czosnek, cebulę dymkę oraz rozsady kalarepy, wczesnej kapusty i kalafiorów. W domu siejemy w doniczkach nasiona pomidorów. Zaczynamy kiełkować chwasty, które trzeba systematycznie usuwać.

Jednoroczne kwiaty letnie, takie jak: nagietek, sławka, czarnuszka, cosma, wysiewamy do gruntu. Można już sadzić i przesadzać lubin, ostróżkę i inne byliny, a także róże i rośliny cebulkowe - lilie, dalie, gladiolusy.

W kwietniu wykonujemy pierwsze cięcie trawnika.

(w.p.)

Truskawki

Według wielu informacji truskawka jest byliną jagodową. Sam owoc mięsisty i smaczny powstaje z rozrośniętego dna kwiatowego a drobne pestki (nasiona) znajdują się po zewnętrznej stronie. Z tego powodu owoc truskawki nasi nazwę owocu rzekomo. Częściami trwałymi są skrócony pęd oraz wyrastające z niego pojedyncze korzenie mogące stosunkowo głęboko sięgać w głąb gleby do 150 cm. Z pączków bocznych znajdujących się na wolno przrastającym skróconym pędzie mogą wyrastać długie rozłogi tzw. wasy. Dzięki temu, że płożą się po ziemi mogą wkrótce z organizmu matycznego powstać nowe rośliny. W okresie wiosny i latem po zbiorach liście truskawek rosną silnie. Zimą stanowią one naturalną ochronę przed mrozami. Z kątów liści wyrastają kwiaty tworzące kwiatostan wierzchołkowy. U większości odmian kwiaty wyrastają raz w ciągu roku. W tym czasie wskazane jest ściółkowanie słomą lub trocinami gleby, aby chronić owoce przed zapieczeniem, gniciem i szarą pleśnią. Wzrost owoców trwa około 22 dni a ich właściwości ogólne zależą od cech odmian.

Uprawę rośliny prowadzi się z reguły 3-4 lata. Truskawka jest rośliną ciepłolubną dlatego też plantacje powinny być lokowane na terenie płaskim lub lekko pochylonym w kierunku południowym lub wschodnim i zachodnim. Teren powinien być wolny od zastoisk mrozowych (zagłębienia) i dokuczliwych przymrozków. Pod uprawę truskawki nadają się gleby gliniaste, gliniasto-piaszczyste, lessy i lekkie mady. Nie mogą one być zbyt ciężkie i zimne oraz słabo przewietrzane. Wymagany jest odczyn gleb lekko

kwaśny. Na terenach otwartych powinna być uprawiana po roślinach zbożowych, okopowych i po rzepaku. Truskawka wymaga gleby dobrej odchwaszczonej. Praktycznie w ciągu całego wzrostu gleba musi być wolna od chwastów trwałych i jednorocznych. Utrzymywanie gleby wolnej od chwastów należy do podstawowych zabiegów pielęgnacyjnych.

Truskawki wymagają najczęściej nawożenia organicznego w postaci obornika, kompostu lub zaoranych (przekopanych) nawozów zielonych. Stosując nawożenie mineralne należy unikać zbyt dużych dawek azotu ze względu na gorszą wartość owoców i występowanie szarej pleśni.

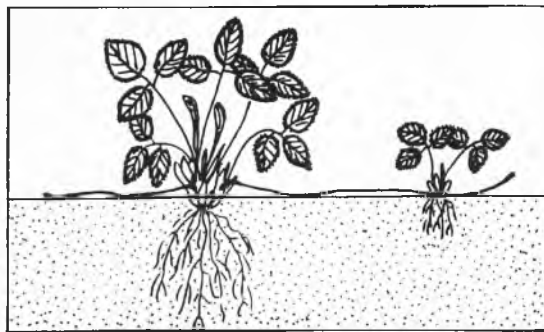
Najczęściej truskawki są sadzone systemem rzędowym wczesną wiosną. Niekiedy można stosować system pasowy polegający na utrzymaniu różnej odległości między rzędami. Przy uprawie ręcznej odległość między rzędami powinna wynosić 70-80 cm, a w rzędach około 30 cm. Materiał do sadzenia powinien być świeży i w miarę możliwości nie przechowywany aby zmniejszyć ryzyko nieprzyjęcia się roślin. Należy wybierać lub sprawdzać sadzonki o wysokim stopniu kwalifikacji po-

dobrze odleżała gdyż inaczej rośliny będą posadzone zbyt płytko lub za głęboko. Sadząc truskawki należy dokładnie docisnąć glebę wokół dolnej części skróconego pędu pamiętając o tym, aby korzenie nie były podwinęte i poskręcane. W czasie suchych lub pogodnych dni należy pamiętać o obfitym podlewaniu. Na młodych plantacjach lub w ogródkach można stosować zacieńnianie np. poprzez lekkie posypanie świeżo skoszoną trawą lub drobnymi gałązkami. Truskawki wymagają również podlewania w czasie suchych jesieni a w razie wczesnych mrozów należy je przykryć słomą lub liśćmi. Uważa się, że truskawki można sadzić przez cały rok, ale najgorszą porą jest późna jesień, gdyż opóźnia się owocowanie i rośliny cierpią. Truskawki lubią oświetlenie, zwłaszcza w okresie owocowania i dojrzewania. Należy oczywiście ciągle pamiętać o odchwaszczaniu a w razie potrzeby również o podlewaniu.

Podczas niewłaściwej uprawy truskawek i pojawieniu się innych szkodliwych czynników mogą na plantacji wystąpić choroby wirusowe i choroby grzybowe np. szara pleśń, mączniak prawdziwy truskawki, wertycyloza. Do spotykanych szkodników należą np. roztocze trus-

kawkowy, przędziorek, chmielowiec, opuchlaki, nicienie, kwiaciec malinowiec. Brak należytej dbałości o rośliny może naszmusić do stosowania odpowiednich środków ochrony roślin (pestycydów).

Zbiór owoców powinien być dokonywany w dni suche. Zbierany materiał do koszyczków lub plastikowych naczyń powinien być niezwłocznie przeznaczony do spożycia lub przerobu. Bezpośrednio po zbiorach przeprowadza się koszenie liści. Nie wolno tego zabiegu

Rozmnażanie wegetatywne truskawek z materiału matycznego przez rozłogi.

Wyk. L. Bajda

chozące z odpowiedniego materiału matycznego. Przy sadzeniu należy pamiętać o tym, aby gleba była

Leszek Bajda

Przewodnik ósmoklasisty

Pewnie już większość z Was wybrała szkołę, do której chciałaby pójść po ukończeniu podstawówki. Dla niezdeterminowanych poniższe informacje powinny ułatwić wybór właściwej szkoły.

LICEUM OGÓLNOKSZTAŁCĄCE

Jarocin, ul. Kościuszki 31, tel. 23-73
Dyrektorem szkoły jest mgr B. Włodarczyk. Liceum realizuje czteroletnią naukę zakończoną egzaminem dojrzałości - maturą. W roku szkolnym 1994/95 podobnie jak poprzednio będzie utworzonych siedem klas pierwszych, do których zostanie przyjętych 210 pierwszoklasistów. Klasy nie są profilowane, na podaniach uczniowie powinni jednak napisać jakiego języka chcą się uczyć (j. angielski, francuski, niemiecki).

Warunek przyjęcia do szkoły będzie zdanie dwóch egzaminów pisemnych z:

1. Języka polskiego - 27 czerwca
2. matematyki - 28 czerwca

Wymagane dokumenty: podanie, życiorys, odpis ocen z pierwszego półrocza klasy ósmej - złożony trzeba od 15 marca do 15 maja. W dniu egzaminu przynieść należy świadectwo ukończenia szkoły podstawowej.

SPOŁECZNE LICEUM OGÓLNOKSZTAŁCĄCE

Jarocin, ul. Przemysłowa 1, tel. 37-89
Dyrektorem SLO jest dr P. Piekarski. Liceum realizuje czteroletnią naukę opartą

na wymagach programowych MEN. Szkoła jest społeczna i płatna - 1 mln zł miesięcznie i na razie nie przewiduje się wzrostu tej ceny. W tym roku szkolnym uruchomiona zostanie jedna klasa o profilu podstawowym z językiem angielskim i niemieckim. W planach jest również otwarcie dodatkowej klasy - o profilu menadżerskim.

Egzaminy z języka polskiego i matematyki do liceum społecznego odbędą się wcześniej niż do pozostałych szkół średnich (dokładny termin nie został jeszcze ustalony). Wymagane dokumenty podobnie jak do liceum państwowego.

ZESPÓŁ SZKÓŁ ZAWODOWYCH NR 1 W JAROCINIE

Jarocin, ul. Wojska Polskiego 66, tel. 26-19 i 26-20

Dyrektorem ZSZ jest mgr S. Komendziński. W roku szkolnym 1994/95 uczniowie będą mogli ubiegać się o przyjęcie do następujących szkół:

1) SZKOŁY ŚREDNIE NA PODBUDOWIE PROGRAMOWEJ SZKOŁY PODSTAWOWEJ:

- a) Technikum Zawodowe 5-letnie:
 - technologia tworzyw drzewnych (1 klasa)
- b) meblarstwo (1 klasa)
- b) Liceum Ekonomiczne 4-letnie:
 - technik ekonomista - (2 klasy)
- c) Liceum Zawodowe 4-letnie:
 - sprzedawca-magazynier (1 klasa); możliwość praktyki we własnym zakresie od drugiego roku nauki

- 2) ZASADNICZE SZKOŁY ZAWODOWE 3-letnie:
 - a) stolarz-tapicer (1 klasa) - praktyka w warsztatach szkolnych
 - b) stolarz (2 klasy) praktyka w warsztatach szkolnych
 - c) stolarz (2 klasy) - z praktyką w zakładach pracy

Przyjęcia do tej szkoły odbędą się na podstawie rozmów kwalifikacyjnych 5 lipca.

Wymagane dokumenty: podanie, życiorys, 2 zdjęcia wykaz ocen z półrocza VIII klasy, karta zdrowia, karta szczepień oraz świadectwo ukończenia szkoły podstawowej. Uczniowie ubiegający się o przyjęcie do ZSZ nr 1 załączyć powinni zaświadczenie od lekarza o przydatności do zawodu. Termin składania dokumentów: od 15 marca do 15 maja

ZESPÓŁ SZKÓŁ ZAWODOWYCH NR 2 W JAROCINIE

Jarocin, ul. Wrocławska 15 tel. 22-40

- 1) SZKOŁY ŚREDNIE:
 - a) Technikum Zawodowe 5-letnie:

- technologia budowy maszyn (1 klasa) zawód - technik mechanik
- praktyka w warsztatach szkolnych
- b) Technikum Odzieżowe 4-letnie:
 - konfekcjonowanie odzieży (1 klasa) zawód - technik odzieżowy
- praktyka w warsztatach szkolnych
- c) Liceum Zawodowe 4-letnie (1 klasa) zawód krawiec konfekcyjno - usługowy, praktyka w warsztatach szkolnych
- 2) ZASADNICZE SZKOŁY ZAWODOWE 3-letnie:
 - a) z praktyką w warsztatach szkolnych
 - ślusarz-sprawca (1 klasa)
 - operator obrabiarek skrawających (1 klasa)
 - b) z praktyką w zakładzie pracy:
 - 11 klas wielozawodowych - warunkiem przyjęcia do tej szkoły jest potwierdzenie praktyki przez zakład pracy.

Przyjęcia do tej szkoły odbędą się na podstawie rozmów kwalifikacyjnych.

Wymagane dokumenty: podanie, życiorys, 2 zdjęcia, karta zdrowia, karta szczepień oraz świadectwo ukończenia szkoły podstawowej. W przypadku ubiegania się o praktykę w zakładzie pracy uczeń powinien napisać podanie i życiorys w dwóch egzemplarzach.

ZESPÓŁ SZKÓŁ ROLNICZYCH W TARCHACH

Tarce, tel. Jarocin 24-43

- 1) SZKOŁA ŚREDNIA - Technikum Rolnicze 5-letnie
 - ekologia rolnicza (1 klasa)
- 2) ZASADNICZA SZKOŁA ZAWODOWA 3-letnia
 - wiejskie gospodarstwo domowe (2 klasy)
 - zasadnicza szkoła rolnicza (1 klasa)
 - zasadnicza szkoła ogrodnicza (1 klasa)

O przyjęciu do szkoły zawodowej decyduje kolejność zgłoszeń. Wymagane dokumenty: podanie, życiorys, 2 zdjęcia, wyciąg ocen z I półrocza VIII klasy, karta zdrowia, karta szczepień, świadectwo ukończenia szkoły podstawowej.

Zespół Szkół Rolniczych w Tarchach organizuje w końcu marca "drzwi otwarte".

ZESPÓŁ SZKÓŁ ROLNICZYCH W KOŹMINIE

Koźmin, ul. Zamkowa 1, tel. (8)-568-28

- 1) SZKOŁY ŚREDNIE
 - a) Technikum Zawodowe 5-letnie
 - uprawa roślin i hodowla zwierząt (1 klasa)
 - b) Technikum Zawodowe 4-letnie
 - rachunkowość i rynek rolny (2 klasy)

- 2) ZASADNICZA SZKOŁA ZAWODOWA 3-letnia
 - rolnik (1 klasa)
 - rolnik (1 klasa - filia w Krotosznie)

Wymagane dokumenty: podanie, życiorys, 2 zdjęcia, karta szczepień, karta zdrowia, świadectwo ukończenia szkoły podstawowej.

ZESPÓŁ SZKÓŁ ZAWODOWYCH NR 1 W PLESZEWIE

Pleszew, ul. Zielona 3, tel. 42-11-65

- 1) SZKOŁY ŚREDNIE:
 - a) Technikum Zawodowe 5-letnie
 - budowa maszyn (1 klasa)
 - naprawa i eksploatacja pojazdów samochodowych (1 klasa)
 - b) Technikum Zawodowe 4-letnie
 - krawiectwo lekkie (1 klasa)

- c) Liceum Handlowe 4-letnie
 - technik handlowiec (1 klasa)
- d) Liceum Zawodowe 4-letnie
 - operator obrabiarek skrawających (1 klasa)

- 2) ZASADNICZA SZKOŁA ZAWODOWA 3-letnia
 - ślusarz-sprawca (1 klasa)
 - elektromechanik (1 klasa)
 - krawiec (1 klasa)
 - operator obrabiarek skrawających (1 klasa)
 - kucharz (1 klasa)

- 3) SZKOŁA ZAWODOWA PRZYSPOBIAJĄCA DO ZAWODU
 - ślusarz (1 oddział dla chłopców)
 - kucharz (1 oddział dla dziewcząt)

Wymagane dokumenty: podanie, życiorys, 2 zdjęcia, karta zdrowia, karta szczepień, świadectwo ukończenia szkoły podstawowej.

UWAGA! Uczniowie ubiegający się o przyjęcie do szkół średnich mają egzaminy 27 czerwca z języka polskiego i 28 czerwca z matematyki.

oprac. (jm)

Prawa klienta

czyli jak zachować się w sklepie zwanym szkołą.

Drody Państwo, kiedy wybieracie się do sklepu chcąc kupić np. marchewkę, wiecie jak postępować. Wchodzicie do sklepu. Proście o marchewkę. Płacicie za nią. Wychodzicie z Waszą już marchewką. Nie wszędzie jednak tak łatwo się kupuje, jak w sklepie warzywnym. Są punkty usługowe, w których prosty schemat: wejście, żądanie towaru, zapłata, wyjście zupełnie się nie sprawdza. Takiego typu obiektami są szkoły.

czynność jest prosta: należy wierzchnie okrycie odnieść do szatni.

Kolejna czynność polega na sprawdzeniu, czy posiada się niezbędny identyfikator. Jeśli ktoś od poprzedniej wizyty zgubił identyfikator, może go nabyć w bibliotece szkolnej za 10000 zł.

Klenci są grupowani w klasy. Należy odnaleźć swoją klasę i usta-

wić się przed salą lekcyjną. Trzeba pamiętać, że sprzedawców jest „więcej” od kupujących, dlatego też sale są przypisane sprzedawcom, a klienci wędrują po całej szkole na poszczególne lekcje. W restauracji jeśli nie lubi się kotletów z ziemniakami, można z ziemniaków zrezygnować. W szkole jednak, jeżeli ktoś lubi matematykę, a nie cierpi biologii, to i tak musi biologię zjeść. W czasie lekcji

klient powinien zachowywać się spokojnie, aby inni klienci mogli łatwiej nabywać wiedzę. Kiedy sprzedawca wchodzi do klasy należy wstać, ponieważ sprzedawcy należy się szacunek. Sprzedawca nie ma jednak obowiązku wstać przed wchodzącym klientem. Do sprzedawcy należy się zwracać tytułując go: panie profesorze. Jest to uświęconą tradycją zwrot.

Towar sprzedawany w szkole nie podlega reklamacji. Jeżeli jednak klient ma jakieś wątpliwości, może udać się do dyrektora. Pamiętaj jednak trzeba, że sprawy klientów sekretariat rozpatruje tylko w wybrane dni tygodnia. Podczas przerwy klient może wyjść na boisko albo stać na korytarzu, ponieważ sprzedawcy, bojąc się zniszczenia sal przez klientów zamykają je na czas przerwy. Na boisku można robić, co się chce. Papierosy pali się jednak w ubikacji. Na korytarzu nie wolno klientom siedzieć, ponieważ szkodzi to pocuciu estetyki sprzedawców. Krzyczeć wolno.

Mam nadzieję, że po przeczytaniu moich kilku rad klienci nie będą popełniać więcej gaf. Nie powinni się zrażać drobnymi ograniczeniami wynikającymi z roli klienta w szkole. Pamiętaj jeszcze warto, że pomimo wszystko w szkole obowiązuje zasada: klient nasz pan.

Karol Kuch - klient LO

sklepu: Liceum Ogólnokształcące. Owocem wizyty są poniższe rady o poprawnym zachowaniu się klienta w szkole.

Aby wejść do liceum trzeba pamiętać, że z głównego wejścia korzystają mogą tylko nauczyciele, których dalej nazywam sprzedawcami. Klient powinien udać się na tył szkoły i wejść bocznymi drzwiami. Dla tych, co jedli już kiedyś w restauracji, następna

Pomoc społeczna - deklaracje

Blisko połowa wydatków dokonanych w roku 1993 przez gminne ośrodki pomocy społecznej działające w Jarocinie, Żerkowie, Jaraczewie, Kotlinie oraz Nowym Mieście związana jest z rosnącym bezrobociem. Nie zanosi się, aby sytuacja ta uległa zmianie w najbliższym czasie.

W województwie kaliskim w końcu grudnia 1993 r. było 60 676 bezrobotnych. Z tej liczby aż 30 808 pozostawało bez pracy dłużej niż 12 miesięcy. Ludzie ci w większości utracili prawo do pobierania zasił-

zniejszyc szeregow bezrobotnych dla których wsparcie pomocy społecznej stało się ostatnią deską ratunku.

Oficjalnie deklaruje się, że różne formy pomocy społecznej mają

datki na świadczenia z pomocy społecznej.

Nie dość, że brakuje ciągle pieniędzy, to jeszcze są one przekazywane gminom przez administrację rządową nierytmicznie. Niekiedy dochodzi do zawieszania wypłat zasiłków, nawet w najbardziej oczywistych i wymagających natychmiastowej interwencji sytuacjach. W tych warunkach łatwo o podejrzenie, że pomoc rozdzielana jest niewłaściwie.

Z analizy porównawczej opracowanej przez Komisję Społeczno-Gospodarczą Sejmiku Kaliskiego wynika, że w ostatnich trzech latach środki przekazywane gminom z budżetu państwa na pomoc społeczną, nie były rozdzielane równo. Odnotowane dysproporcje rodzą uzasadnione wątpliwości co do obiektywizmu urzędników. I tak na jednego mieszkańca gminy Kobyła Góra w latach 1991-1993 przypadał łącznie 1 mln 191 tys. zł, podczas gdy na jednego mieszkańca gminy Baranów przekazano w tym samym okresie 219 tys. zł. Ponad pięciokrotnie różnica w ilości otrzymanych środków pomiędzy pierwszą a ostatnią gminą na liście opracowanej przez Sejmik Kaliski uzasadniona została oficjalnie jedynie różną „sprawnością” działania gminnych ośrodków pomocy społecznej”. Nie od dziś jednak wiadomo, że w województwie wiele zależy od siły przebiecia i „notowań”

Zasiłki stałe w roku 1993

Gmina	Liczba osób otrzymujących zasiłki stałe	Ogółem wydatki na zasiłki stałe łącznie z dodatkami w mln
Jaraczewo	34	337
Jarocin	208	2 248
Kotlin	22	247
Nowe Miasto	44	540
Żerków	51	522

ków dla bezrobotnych i stali się klientami ośrodków pomocy społecznej.

W mieście i gminie Jarocin pomocą społeczną objętych było łącznie 8 647 osób. Właśnie z powodu bezrobocia skorzystało z niej aż 4 324 osób. Wypłacono im około 4,5 mld zł.

Dla porównania powodem trudnej sytuacji, uzasadniającej korzystanie z różnych form pomocy społecznej, były także: wielodzietność (2 463 osoby), długotrwała choroba (1 066 osób), rodziny niepełne (754 osoby), zagrożenie alkoholizmem (668 osób), upośledzenie fizyczne i umysłowe (484 osoby).

Warunki życia rodzin dotkniętych bezrobociem stają się coraz bardziej dramatyczne. Instytucje pomocy społecznej nie powinny jednak zastępować polityki obliczonej na aktywne przeciwdziałanie bezrobociu. Pamiętać trzeba, że w województwie kaliskim na jedną ofertę pracy w roku 1993 przypadało 192 osób szukających zatrudnienia. Bez stworzenia większej ilości miejsc pracy nie uda się zapewne

umożliwić osobom i rodzinom przezwyciężenie trudnych sytuacji życiowych, których nie są one w stanie pokonać, wykorzystując własne środki, możliwości i uprawnienia.

Pogrzeby sfinansowane ze środków gmin w roku 1993

Gmina	Ilość pogrzebów	Ogółem wydatki w tys. zł
Jaraczewo	4	16 050
Jarocin	6	14 775
Kotlin	5	15 580
Nowe Miasto	7	11 000
Żerków	7	17 979

Do deklaracji nie przystają jednak w żaden sposób pieniądze, które otrzymują ośrodki pomocy społecznej. Lwia ich część przekazywana jest z budżetu państwa. Potwierdzają to dane obrazujące wy-

poszczególnych gmin. Dla porządku wypada podać, że według powołanej analizy gmina i miasto Jarocin otrzymały według cen z 1993 r. w latach 1991-1993 około 692 tys. zł na jednego mieszkańca; Jaraczewo 705 tys. zł, Kotlin 686 tys. a Żerków 553 tys. zł.

Litera prawa

Celem pomocy społecznej jest zaspokajanie niezbędnych potrzeb życiowych osób i rodzin oraz umożliwianie im bytowania w warunkach odpowiadających godności człowieka. Pomoc społeczną organizują organy administracji rządowej i samorządowej.

Na zasadach określonych w ustawie o pomocy społecznej udziela się pomocy osobom i rodzinom z powodu: 1) ubóstwa, 2) sieroctwa, 3) bezdomności, 4) potrzeby ochrony macierzyństwa, 5) bezrobocia, 6) upośledzenia fizycznego lub umysłowego, 7) długotrwałej choroby, 8) bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadze-

Zasiłek stały przysługuje osobie całkowicie niezdolnej do pracy z powodu wieku lub inwalidztwa, jeżeli nie ma ona żadnych środków utrzymania lub dochód na osobę w rodzinie nie przekracza kwoty najniższej emerytury. Zasiłek w tej formie przysługuje również osobie niepracującej lub rezygnującej z pracy w celu wychowywania dziecka wymagającego stałej opieki i pielęgnacji; jak również osobie, która nie może podjąć pracy z powodu inwalidztwa powstałego w okresie do 18 roku życia. Osobie pobierającej zasiłek stały przysługują świadczenia lecznicze.

Zasiłek okresowy z pomocy społecznej może być przyznany osobom i rodzinom, jeżeli dochód na osobę nie przekracza wysokości odpowiadającej najniższej emeryturze lub dochody nie wystarczają na zaspokojenie ich niezbędnych potrzeb ze względu na: 1) długotrwałą chorobę, 2) niepełnosprawność, 3) brak możliwości zatrudnienia, 4) brak uprawnień do otrzymania renty rodzinnej po osobie, na której ciążył obowiązek alimentacyjny, 5) inne uzasadnione przyczyny.

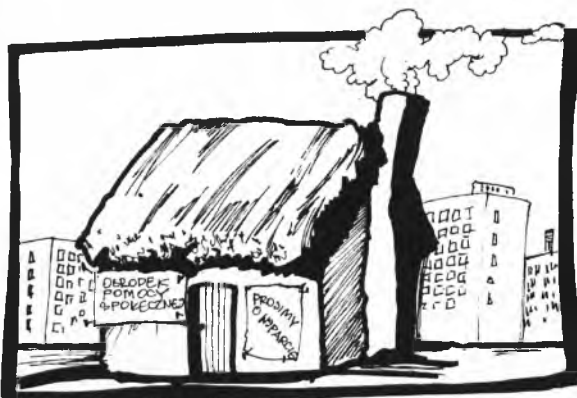
Zasiłek celowy może zostać przyznany w celu zaspokojenia niezbędnej potrzeby bytowej. W szczególności może być przyznany na pokrycie części lub całości kosztów leków i leczenia, remontu mieszkania, opaku i odzieży. Zasiłek celowy może być przyznany także osobie i rodzinie, które poniosły straty w wyniku zdarzenia losowego, jeśli żyjącożywołali jej ekologicznej.

Usługi opiekuńcze obejmują pomoc w zaspokajaniu codziennych potrzeb życiowych, podstawową opiekę higieniczną i pielęgnacyjną oraz w miarę możliwości zapewnienie kontaktów z otoczeniem. Pomoc w formie usług opiekuńczych przysługuje osobom samotnym, które z powodu wieku, choroby oraz innych przyczyn wymagają pomocy innych osób, a są jej pozbawione. Gmina, przyznając pomoc w formie usług opiekuńczych, ustala ich zakres.

Pomoc mająca na celu ekonomiczne usamodzielnienie osoby lub rodziny obejmuje świadczenia udzielane w naturze lub w formie pieniężnej. Pomoc w naturze polega na udostępnieniu maszyn i narzędzi pracy stwarzających możliwość zorganizowania własnego warsztatu pracy. Świadczenia pieniężne mogą być przyznawane w formie jednorazowego zasiłku celowego lub pożyczki nie oprocentowanej, która może być umorzona w całość lub w części, jeżeli przyczyni się do szybszego osiągnięcia celów pomocy społecznej.

Pomoc finansowa na pokrycie wydatków na świadczenia lecznicze może być przyznana osobom, które nie podlegają przepisom o ubezpieczeniu społecznym lub o zaopatrzeniu emerytalnym. Pomoc ta może być również przyznana członkom rodzin tych osób, jeżeli pozostają na ich wyłącznym utrzymaniu.

Sprawienie pogrzebu - pomoc społeczna obejmuje również obowiązek sprawienia pogrzebu w sposób ustalony przez gminę, z wyjątkiem zmarłego.

i rzeczywistość

nia gospodarstwa domowego, zwłaszcza w rodzinach niepełnych lub wielodzietnych, 9) alkoholizmu lub narkomanii, 10) trudności w przystosowaniu do życia po opuszczeniu zakładu karnego, 11) klęski żywiołowej lub ekologicznej.

płacanie zasiłków i pożyczek na ekonomiczne, usamodzielnienie. Do gmin należy także: udzielanie schronienia, posiłku, niezbędnego ubrania osobom tego pozbawionym; świadczenie usług opiekuń-

Wydatki na świadczenia pomocy społecznej w roku 1993 w mln zł

Gmina	Zadanie własne (środki z budżetu gminy)	Zadanie zlecone (środki z budżetu centralnego)
Jaraczewo	593	1 688
Jarocin	2 320	10 017
Kotlin	203	1 694
Nowe Miasto	600	1 578
Zerków	556	2 061

Prawo do świadczeń pieniężnych z pomocy społecznej przysługuje osobom, które nie mają żadnych źródeł utrzymania lub dochód na osobę w rodzinie nie przekracza **najniższej emerytury** przy jedno-

czych w miejscu zamieszkania; pokrywanie wydatków na świadczenia lecznicze; udzielanie zasiłku celowego na pokrycie wydatków powstałych w wyniku zdarzenia losowego; praca socjalna; sprawienie pogrzebu.

Usługi opiekuńcze w roku 1993

Gmina	Ilość osób otrzymujących świadczenie	Koszt świadczeń w tys zł	Podmiot wykonujący usługi opiekuńcze
Jaraczewo	5	115 200	siostry PCK
Jarocin	130	912 599	Agencja "Alicja" + pomoc sąsiadka
Kotlin	2	12 763	opiekunki
Nowe Miasto	13	51 000	Polski Komitet Pomocy Społecznej
Zerków	19	213 718	siostry PCK i opiekunki

czesnym wystąpieniu co najmniej jednej z okoliczności wymienionych wyżej.

Do zadań własnych z zakresu pomocy społecznej, realizowanych przez gminy, należą: prowadzenie domów pomocy społecznej i ośrodków opiekuńczych o zasięgu lokalnym oraz kierowanie do nich osób wymagających opieki, przyznawanie i wypłacanie zasiłków celowych, przyznawanie pomocy w naturze oraz przyznawanie i wy-

Z kolei zadania zlecone gminie (finansowane są one ze środków budżetu państwa) obejmują przede wszystkim: przyznawanie i wypłacanie zasiłków stałych oraz przysługujących do nich dodatków i świadczeń, przyznawanie i wypłacanie zasiłku celowego na pokrycie wydatków powstałych w wyniku klęski żywiołowej lub ekologicznej, przyznawanie zasiłku celowego w formie biletu kredytowanego.

Bogdan Udził
współpraca: **Justyna Napierała**

Gazeta Jarocińska
TYGODNIK ZIEMI JAROCIŃSKIEJ

USŁUGI KSEROGRAFICZNE

A4 - 700 zł

A3 - 1000 zł

Ceny zawierają podatek VAT

Czynne codziennie 9.00 - 15.00, sobota 9.30 - 14.30

(od poniedziałku do środy także w godzinach wieczornych)

Redakcja „Gazety Jarocińskiej”

ul. Szubianki 21, I piętro, pok. 108, tel. 37-60

Ciuchy na wagę

Przed paroma jeszcze laty obok lumpexów przechodzono raczej niechętnie i z dozą pewnej dezaprobaty. Niewielu przyznawało, że kupuje tam odzież. Była to rzecz wstydliva i dyskredytująca w opinii bliższych i dalszych znajomych. Czas się zmienia. Dziś lumpexy wyrastają jak grzyby po deszczu. Do zakupów w sklepach z używaną odzieżą przyszedł się muzyki, aktorzy... Dlaczego więc my mielibyśmy czuć się zażenowani. Żartujemy nawet, że te spodnie kosztowały... dwieście gram. Z miesiąca na miesiąc przybywa klientów. Lumpexowski interes kwitnie.

Ubrania sprowadza się tylko z Zachodu. Sprzedawane w jarocińskich lumpexach rzeczy przywozi się z Francji, Holandii, Szwecji oraz Niemiec. Ponoć nie ołaci się kupować w niemieckich hurtowniach. Zniszczonych i brudnych ubrań nikt dziś już w Polsce nie kupi. Handel używaną garderobą to interes niezwykle ryzykowny. Właściciel kupuje w ciemno. Zawartość kilkudziesięciokilogramowego worka jest wielką niewiadomą. Dobrze, jeżeli choć połowa nadaje się do sprzedaży. Gorzej, gdy worek wypełniają jedynie dziwne skarpetki, podarte bluzki i poplamione spodnie. No cóż, ryzyko wliczone w interes. O prawdziwym szczęściu (nie zdarza się to niestety zbyt często) mogą mówić ci, którzy znaleźli nienoszone fatalaszki. Bywa bowiem tak, że ubrania, na które nie ma popytu trafiają prosto ze sklepowej wystawy do hurtowni używanej odzieży. Taki towar szybko znika z wieszaków.

Nie zawsze ciuchy są uprane. Proszki kosztują majątek. Pranie stało się więc mało opłacalne. Najważniejsze jednak, że interes się kręci. Chociaż nie zawsze jest to takie oczywiste. „Jeżeli w sklepie obok sprzedają tylko jedną bluzkę za pół miliona - mówi jedna ze sprzedawczyń - a ja w tym samym czasie upchnę dziesięć sztuk po dwadzieścia czy trzydzieści tysięcy, to wyraźnie widać, kto lepiej zarabia.” Pewexy (bo takim mianem określa się teraz magazyny z używaną odzieżą) są chyba najczęściej odwiedzanymi sklepami w mieście. Ludzie z daleka omijają dziś eleganckie butik. I choć na co dzień nie brakuje klientów, to jednak prawdziwy ruch w interesie zaczyna się w dni wypłat. Gdy jeszcze właściciel na pierwszego lub piętnastego zdąży z nową dostawą, to jest pewny, że obroty będą wysokie.

W lumpexie niejednego oczarował bogaty asortyment. Takiego pomieszczenia fasonów, tkanin, kolorów i deseni nie sposób chyba znaleźć nigdzie indziej. Rewela-

cyjne spodnie dzwony wiszą obok pochodzącego, jak zapewnia sprzedawczyni, z lat pięćdziesiątych żakietu. Wszystko zależy od indywidualnych preferencji, a o gustach się przecież nie dyskutuje. **Przyodziać może się tu cała rodzina.** Całkiem żnośne męskie garnitury sąsiadują z rozkosznymi dresikami dla milusińskich. Czasami pojawiają się również oryginalne dresy Puma, które w sklepach z artykułami sportowymi kosztują niekiedy kilka milionów. Można się tu ubrać modnie, to pewne. Trzeba mieć jednak odrobinę szczęścia i czasu. Wśród setek ubrań trafia się wiele ciekawych rzeczy. Dla niektórych zaś najważniejsze jest to, że ani koleżanka z pracy ani sąsiadka z naprzeciwka nie włoży takiego samego łaszka.

Klientami sklepów z używaną odzieżą są różni ludzie. Nie brakuje wprawdzie i takich, którzy zarzekają się, że nigdy nie weszliby do... takiego sklepu. Jednak najlepszą wizytówką firmy są ich właściciele, od lat kupujący używane ubrania. „Handlować przechodzoną garderobą zaczęłam pięć lat temu - mówi jedna z właścielek - i od tamtej pory nie kupiłam żadnej rzeczy w innym sklepie. Cała moja rodzina się tu ubiera i wszyscy są zadowoleni.” Najważniejsze jednak, że można tu kupić niedrogo. Tania odzież - to hasło przyciąga jak magnes. Choć zdania są podzielone. Gdzie niegdzie da się słyszeć i takie głosy: „Jak na rzeczy używane to ceny i tak są wysokie - powiedziała jedna z klientek - jeżeli na tablicy napisali, że odzież sprzedawana jest na wagę, to dlaczego niektóre sztuki wiszą już uycenione? Ja nie mogę sobie na nie pozwolić.” Pojawiają się też osoby dobrze sytuowane, dla których jednorazowy wydatek kilkuset lub kilkunastu setek tysięcy nie stanowi większego problemu. Ale wobec dość jednolitych fasonów na odzieżowym rynku, przychodzą tu w poszukiwaniu oryginalnych wzorów.

Na razie nikt nie zapowiada kryzysu w lumpexowskim interesie. Przeciwnie pojawiają się nowe magazyny z używaną odzieżą. I chyba dobrze, wszak to klient rządzi rynkiem. Skoro zaś zapotrzebowanie na tego typu towary jest coraz większe, to handlowcom nie pozostaje nic innego jak zaspokoić popyt. Dziwić może jedno, że wśród oferowanych rzeczy znalazły się również to, które przynajmniej teoretycznie pojawiać się tam nie powinny: buty oraz bielizna. No cóż, wybór należy do klientów.

Dorota Gromada

Zmęczenia wzroku u osób pracujących przy komputerze

Wraz ze wzrostem znaczenia nowoczesnej techniki we wszystkich dziedzinach życia rosną zarówno obciążenia narządów wzroku jak i wymagania wobec jego sprawności.

W ostatnich latach szybko wzrasta liczba komputerów i stanowisk do pracy przy monitorach, stale zwiększa się liczba komputerów używanych w domach oraz w szkołach. Same aparaty nie stanowią, według obecnego stanu poznania naukowego, zagrożenia dla zdrowia. Wykazano, że nie jest możliwe wywołanie chorób przez promieniowanie rentgenowskie i ultrafioletowe wysyłane przez monitory, gdyż jego natężenie jest znacznie niższe od wartości dopuszczanej przez przepisy ochrony przed promieniowaniem. Nie stwierdzono też z tego powodu szkodliwości pracy przy monitorze dla zdrowia kobiet ciężarnych i płodu. Jednak istnieje, przynajmniej teoretycznie, możliwość niekorzystnego wpływu promieniowania elektromagnetycznego o niskiej częstotliwości, występującego w strefie do 2 metrów od monitora. Choć natężenie tego promieniowania nie przekracza dopuszczalnych norm i wobec tego nie ma wyraźnie chorobotwórczego działania, zaleca się stosowanie filtrów antyradiacyjnych, które pochłaniają znaczną jego część.

Obciążenie wzroku związane z pracą z wykorzystaniem monitora może powodować wystąpienie różnych dolegliwości, jeśli nie zostaną spełnione warunki zabezpieczające wzrok przed zmęczeniem. Czynniki powodujące zmęczenie wzroku lub sprzyjające wystąpieniu zmęczenia można podzielić na zewnętrzne i wewnętrzne. Do czynników zewnętrznych zalicza się: zbyt niskie lub zbyt wysokie natężenie oświetlenia, oślnienie światłem padającym bezpośrednio lub odbitym, znaczne kontrasty świetlne i barwne w polu widzenia, migocące źródła światła, równoczesne zastosowanie oświetlenia naturalnego i sztucznego o widmie nie dopasowanym do światła dziennego, długotrwały wysiłek wzrokowy. Czynniki wewnętrzne sprzyjające występowaniu zmęczenia wzroku to przede wszystkim: niemiarkowość oczu (nadwzroczność, krótkowzroczność, astygmatyzm), zaburzenia akomodacji (nastawności) i konwergencji (zbiczności), zaburzenia widzenia obuocznego, choroby oczu (aktualnie występujące lub przebyte), osłabienie ogólne. Uczucie zmęczenia ma charakter

subiektywny i dlatego jego ocena obiektywna jest trudna. Do najprostszych metod określających zmęczenia wzroku należą badania: ostrości wzroku, pola widzenia, zdolności rozróżniania barw, zakresu akomodacji, częstości mrugania.

Występujące u pracowników zatrudnionych przy komputerze zmęczenie oczu może wywołać dolegliwości takie jak: pieczenie, swędzenie i ból oczu, uczucie ciężkości powiek, mroczki przed oczami, zawroty i bóle głowy, zamazywanie oglądanych na monitorze obrazów, trudności w koncentracji, wzmożona pobudliwość nerwowa. Pojawiają się one zwłaszcza po wielu godzinach pracy bez przerwy.

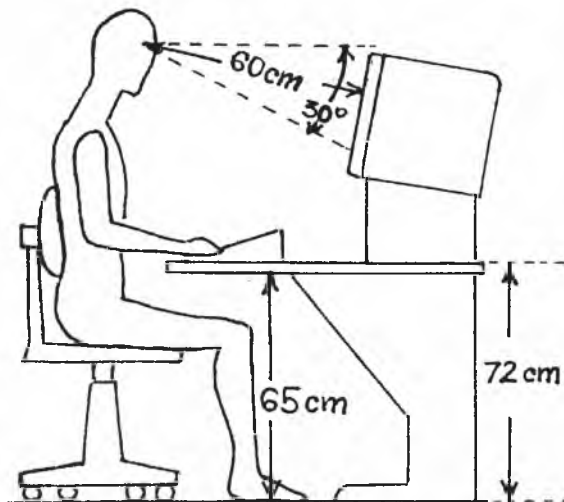
Przy długotrwałym zmęczeniu występują objawy obiektywne: przekrwienie spojówek, obrzęk powiek, łzawienie, częste mruganie, zapalenie brzegów powiek mogące doprowadzić do wypadania rzęs, zmniejszenie zakresu akomodacji, wydłużenie czasu reakcji na bodźce świetlne.

Obniżenie ostrości wzroku, zwichnięcie pola widzenia, zmniejszenie zdolności rozróżniania barw, a także wydłużenie czasu reakcji na bodźce świetlne występuje po wypoczynku. Miarą stopnia zmęczenia wzroku może więc być czas potrzebny do ustąpienia powyższych zaburzeń.

Stanowisko pracy

Warunki oświetlenia decydują o prawidłowym przygotowaniu miejsca pracy przy komputerze. Zbyt duże natężenie oświetlenia utrudnia postrzeganie wzrokowe, przy zbyt małym zmniejsza się ostrość wzroku. Niewłaściwe natężenie oświetlenia powoduje znaczny wysiłek mięśni wewnętrznych oka. Mięśnie: zwieracz i rozszerzacz źrenicy, dostosowują jej średnicę do ilości światła wpadającego do oka, ulegają więc zmęczeniu zwłaszcza przy dużych i częstych zmianach natężenia oświetlenia. Dotyczy to również siatkówki, która poprzez procesy fotokemiczne i nerwowe bierze udział w adaptacji związanej ze zmianą ilości światła wpadającego do oka. Światło dzienne uchodzi powszechnie za optymalne oświetlenie miejsca pracy. Jednak dla stanowisk w pobliżu okien padanie promieni słonecznych na ekran monitora może być uciążliwym zakłóceniem. W takich przypadkach pomagają zasłony lub żaluzje. Nieodpowiednie są jednak zasłony czarne lub w jaskrawych kolorach. Aby osiągnąć wymagane natężenie oświetlenia (prawidłowa wartość mieści się w przedziale od 100 do 300 luksów), nie można na ogół rezygnować z oświe-

lenia sztucznego. Należy jednak unikać kolorowych źródeł światła, jak również nie osłoniętych świetlówek, które mogą wywołać oślnienie. Przydatne są lampy równomiernie rozsyłające światło lub źródła światła wpuszczone w sufit. W celu uniknięcia powstawania oślnienia należy stosować większą ilość słabych źródeł światła zamiast małej liczby silnych. Źródła światła powinny być tak rozmieszczone aby nie znajdowały się w polu widzenia osoby pracującej z komputerem. Często przyczyną zmęczenia wzroku są odbicia powstające na ekranie monitora. Pochodzą one np. ze znajdujących się za pracownikiem okien, które dają zawsze refleksy od powierzchni ekranu. Również zbyt jasne ściany i powierzchnie mebli mogą wywołać refleksy utrudniające obserwację ekranu. Nawet małe refleksy od ekranu mogą być przyczyną nieświadomego, nieprawidłowego ustawienia głowy, przy którym stają się one niewidoczne. Powoduje to kompensacyjne ustawienie kręgosłupa, co

sprzyja występowaniu ogólnego zmęczenia, naprężeniu mięśni wywołujących bóle głowy, a w dłuższym czasie prowadzi do wad postawy. Męczące odbicia światła od ekranu mogą być spowodowane nawet przez kontrastujące ubrania, np. białe kitle.

Zastosowanie światła dziennego z nieodpowiednio dobranym światłem sztucznym powoduje powstanie barwnych cieni wokół przedmiotów w wyniku nakładania się fal świetlnych o różnej długości. Wywołuje to niepełność rozpoznawania barw. W żarowym świetle sztucznym wzrasta wysiłek akomodacyjny oczu. Z tych powodów, stosowanie jednocześnie światła dziennego i sztucznego z maksimum widma dla barwy czerwonej jest jedną z przyczyn zmęczenia wzroku.

Dobry kontrast podwyższa ostrość wzroku. Jeżeli jednak nastawić to ekranu czarne, to działa on „jak ciemny wjazd do tunelu”, przez co zostaje nieprzyjemnie podwyższone oślnienie działające jasnego oświetlenia. W nowoczesnych aparatach wielkość znaków, barwa i jasność tła są dostosowane do optymalnej widoczności. Z tych też względów zalecana odległość między oczami a ekranem mieści się w przedziale od 50 do 70 cm. Ustawienie monitora jest zależne od zadań, jakie ma on spełniać. Zasadniczo nie powinien być on ustawiony ponad linię oczu. Jako najwygodniejsze zalecane jest niewielkie, około trzydziestostopniowe, nachylenie linii spojrzenia. Znaczne ułatwienie pracy osiąga się dzięki odpowiedniemu postumentowi do monitora. Postument taki oraz stół powinny mieć matową powierzchnię. Zalecana wysokość stołu wynosi 72 cm, a dla nóg pracownika należy przeznaczyć przestrzeń o wysokości 65 cm. Do siedzenia najlepiej nadają się krzesła lub fotele obrotowe o regulowanej wysokości. Jeżeli przy komputerze pracują osoby o wyraźnie różnym wzroście, zaleca się korzystanie ze stołów o regulowanej wysokości.

Przerwy w pracy

Długotrwały wysiłek wzrokowy podczas pracy z komputerem jest jednym z czynników najczęściej wywołujących zmęczenie oczu, nawet wówczas, gdy pozostałe czynniki zdolano wyeliminować. W każdej wymagającej koncentracji pracy należy wprowadzić fazę odprężenia. Praca przy monitorze jest doskonałym tego przykładem. Badania wykazały, że efektywność wypoczynku podczas jednej przerwy nie wzrasta wraz z jej długością. Przeciwnie, krótkie przerwy są skuteczniejsze niż jedna długa. Szczególnie godnym polecenia dla osób pracujących z komputerem jest ruch na świeżym powietrzu. Sportowa aktywność po pracy, przynaj-

mniej w czasie dni wolnych, pozwala zmniejszyć lub nawet usunąć dolegliwości wynikające z obciążenia oczu oraz wielogodzinnej pozycji siedzącej.

Badania okulistyczne

Zdrowe oczy i dobra ostrość wzroku są najważniejszymi warunkami, jakie powinna spełniać osoba pracująca przy komputerze. Dlatego każda osoba korzystająca z monitora komputerowego powinna poddać się badaniu, przeprowadzonemu przez lekarza okulistę. Część badanych wykazuje **niemiarowość** (nadwzroczność, krótkowzroczność, astygmatyzm), którą można skorygować odpowiednimi okularami bądź soczewkami kontaktowymi. Zwykle u osób po 40 roku życia wymagane jest **zastosowanie okularów do blizy lub dwuogniskowych**, których moc optyczna dostosowana jest do odległości monitora oraz klawiatury od oczu. Komfort pracy może być zwiększony przez zastosowanie soczewek trójogniskowych lub tzw. soczewek o zmiennej ogniskowej.

Różni producenci wytwarzają gotowe „okulary do pracy przy komputerze”. Jestem zdecydowanie przeciwny używaniu takich okularów. Okulary do pracy przy monitorze muszą być dobierane indywidualnie, z uwzględnieniem refleksji oczu, wieku i innych wymagań pracownika, a także warunków istniejących na stanowisku pracy.

U osób z **zezem ukrytym (heteroforia)** występujące zmęczenie może być przyczyną podwójnego widzenia. W takich przypadkach bywa niekiedy konieczne zastosowanie odpowiednio zdecentrowanych soczewek sferycznych lub pryzmatycznych. U osób z **zezem od dzieciństwa** często występuje w oku zeującym trwałe obniżenie ostrości wzroku - niedowidzenie (amblyopia). Pracownik taki jest funkcjonalnie praktycznie jednooczny. Jeżeli drugie oko posiada dobrą ostrość wzroku, może on pracować przy monitorze, gdy do pracy nie jest bezwzględnie wymagana zdolność widzenia przestrzennego. Należy jednak pamiętać, że będzie się on szybciej męczył niż osoba o prawidłowym widzeniu obuocznym.

Większość stosowanych monitorów jest dwubarwna i wobec tego **zaburzenia widzenia barwnego** nie mają większego znaczenia. Są jednak zadania, których wykonanie wymaga użycia monitora kolorowego. Wówczas zaburzenia widzenia barwnego mogą prowadzić do pomylek.

Stusznym wydaje się stwierdzić, że **zdecydowana większość problemów związanych z pracą u osób zatrudnionych przy komputerze wynika bezpośrednio lub pośrednio z zakłócenia procesu widzenia**. Prawidłowe przygotowanie stanowiska pracy oraz odpowiednio wcześniej udzielona przez lekarza okulistę pomoc powinna chronić osoby pracujące przy komputerze przed tymi problemami.

dr med. Andrzej Styszyński

Władysław Nowaczyk - marynarz, powstaniec

W odpowiedzi na apel Poznańskiego Oddziału Stowarzyszenia Marynistów Polskich pragnę przybliżyć postać związaną z udziałem marynarzy w Powstaniu Wielkopolskim.

Władysław Nowaczyk urodził się 16.IX.1896 r. w Staniewie k. Koźmina. Jego ojciec, Wincenty (1858-1939) był kowalem, pochodził z Kurcewa. Później pracował w majątku u Mukulowskich w Kotlinie. Matka, Wiktoria (1863-1943) z Domagalskich pochodziła z Grodziska. Do szkoły

(pracował jako kowal w majątku w Chytrowie). Wspólnie z innymi mieszkańcami zorganizował Radę Żołnierską w Jaraczewie. Od połowy listopada 1918 r. komendantem Rady był Kazimierz Rychnik a członkami: Józef Pawlak, Franciszek Nowaczyk (brat Władysława), Franciszek Kaczmarek, Józef Sobik, Wincenty Mrozik, Józef Ochliński, Wincenty Gawroński, Piotr Kolendowicz, Edmund Woliński, Stanisław Korodus, Tadeusz Kaszyda. W dniu 1 stycznia 1919 r. kilku mieszkań-

waczyk, ur. 2.VII.1899 r. w Dębnie n. Wartą, brał również udział w powstaniu. W dniu 11 listopada 1918 r. wspólnie z członkami Rady Żołnierskiej w Jaraczewie rozbroił posterunek żandarmerii miasta i okolicznych kolonizatorów niemieckich. 3.I.1919 r. wstąpił do oddziałów powstańczych i walczył w 1 kompanii I Pułku Strzelców Wielkopolskich.

Po zajęciu Jaraczewa przez wojska niemieckie we wrześniu 1939 r. policja hitlerowska przeprowadziła rewizję w domu Nowaczyków i kilka razy przesłuchiwała Wincentego Nowaczyka. Po ciężkich przejściach na policji zmarł 13 października 1939 r.

Rodzina Nowaczyków przeżyła dalsze tragedie w czasie II wojny światowej. Brat Władysława, Konstanty (ur. 24.I.1890 r. w Lubini Małej pow. Jarocin), jako komendant policji w Gródku Jagiellońskim wywieziony na teren b. ZSRR zginął w Katyniu, a jego żona została wywieziona do Ka-

Władysław Nowaczyk

powszechniej W. Nowaczyk uczył się w Lgowie, gdzie ojciec pracował wówczas jako kowal w dawnym majątku Gorzeńskich. Często pomagał ojcu w jego ciężkiej pracy. W czasie I wojny światowej został zaciągnięty do służby w armii niemieckiej i skierowany do portu w Kilonii. Odbywał służbę na okręcie wojennym „Königs”. Po buncie na okręcie na początku listopada 1918 r. marynarze zostali zwolnieni na urlop. W. Nowaczyk przejechał do Jaraczewa, gdzie wówczas mieszkał jego ojciec

ów Jaraczewa i okolice wstąpiło do oddziałów powstańczych organizowanych w jarocińskich koszarach np. Kuszyńskich, Niewarzędowski, Czarczyk z Jaraczewa, Krakowiak z Chytrowa, Szymczak z Wojciechowa i inni.

Władysław Nowaczyk wyjechał w połowie grudnia 1918 r. do Poznania

i był obecny w czasie pobytu J. I. Paderewskiego w stolicy Wielkopolski. Nawiązał współpracę z kolegami - marynarzami, którzy włączyli go do 4 kompanii marynarzy pod wodzą Adama Białożyńskiego. Brał udział w walkach zdobywając koszarę 47

pułku pruskiej piechoty. Następnie walczył na froncie północnym pod Szubinem i Rynarzewem, gdzie został śmiertelnie ranny. Zmarł 22 stycznia 1919 r. ze słowami na ustach „Umieram za Polskę”. Został pochowany na cmentarzu katolickim w Jaraczewie. Na pomniku nagrobnym rodzina umieściła zdjęcie. Pośmiertnie odznaczony przez Prezydenta RP Krzyżem Niepodległości - 27.VI.1938 r.

Należy podkreślić, że brat Władysława, Franciszek No-

Franciszek Nowaczyk

zachstanu. Zginął również w Katyniu mąż siostry Władysława, Praksedy (1892-1970) - Józef Idaszak.

We wspólnej mogile z rodzicami został pochowany w Jaraczewie najmłodszy z Nowaczyków - Sylwester (ur. 17.XII.1902 r. we Lgowie pow. Jarocin, zm. 8.VII.1982 r.). Sylwester Nowaczyk był znanym w okolicy kowalem. Był współzałożycielem w Jaraczewie teatru amatorskiego i chóru oraz OSP. W styczniu 1945 r. był pierwszym Komendantem MO i wójtom.

Obok grobu Władysława Nowaczyka został pochowany zmarły z ran powstaniec Wincenty Waleński (1.III.1919 r.) prawdopodobnie z Wojciechowa. Skromna tabliczka na drewnianym krzyżu z napisem „Poległ w obronie Ojczyzny” zdobi powstańczą mogiłę.

Jan Jajor

Na okręcie wojennym (1917 r.) Władysław Nowaczyk, pierwszy z prawej (klęczy na prawym kolanie)

Sporting wygrał grupę

Oto rezultaty wszystkich spotkań rozegranych w dniach 21-27 lutego, które winni jesteśmy naszym Czytelnikom:
Rocznik 1877-78

Inter Jarocin - Zawisza Nosków 4:0. Gole strzelili: M. Krzysztofak i R. Janicki po 2.

FC Browar - Juwentus Wrocławski 8:6. Gole strzelili: dla Browaru K. Ostrowski 3, R. Szewczyk 3, S. Staśkiewicz 1, (samobójca); dla Juwentusu T. Rabczewski 3, M. Jakuboszczak 2, B. Rzepa.

Brigada RR - Polonia Żerków 4:8. Gole strzelili: dla Polonii M. Piątkowski 4, D. Bierter 2, M. Kolecki, G. Ludwiczak; dla Brygady A. Orzół 4. Pogoń Jarocin - Black Angels Cielcza 20:1. Gole strzelili: dla Pogoni N. Zimny 7, Z. Gwizdek 5, T. Antczak 4, T. Pieczeniak 4; dla Black Angels M. Duzmal.

De Portiu - Gwiazdy z Kościuski 8:3. Gole strzelili: dla De Portiu T. Wiącek 3, A. Ulatowski 2, D. Kopaczewski 2, B. Wiącek; dla Gwiazd R. Walczak 2, T. Kowalski.

Mistrzostwa Polski przelajowców

W niedzielę, 13 marca, na terenie Leśnego Parku Kultury i Wypoczynku w Bydgoszczy odbyły się 66. Mistrzostwa Polski w Biegach Przelajowych. W zawodach wzięło udział kilkunastu biegaczy z Jarocina i okolic. Najlepiej zaprezentowała się Hanna Grzybowska, która zajęła 10 miejsce w biegu juniorek młodszych na dystansie 3 km.

W następnym numerze „Gazety” zamieścimy szerszą relację z zawodów.

(ju)

Rocznik 1979-80

Ajax Południe - Milan Węglowa 0:14. Gole dla Milanu: R. Patoka 5, P. Kryś 4, Ł. Klarzyński 2, M. Adamczak 2.

Krasnale Mieszków - Zawisza Nosków 7:1. Gole strzelili: dla Krasnali S. Golebiak 5, W. Kabaciński, D. Jankowski; dla Zawiszy P. Kotwas. Solidarność Radlin - Olimpia Jarocin 2:6. Gole strzelili: dla Olimpii J. Idziak 3, D. Banaszk 2, K. Zakowski; dla Solidarności A. Marcinkowski, M. Banaszyński.

Grom Golina - SKS Boguszyn-Chocicza 1:16. Gole strzelili: dla SKS-u R. Kiel 7, R. Kolendowicz 5, S. Wojciechowski 4; dla Gromu L. Michalak.

FC Południe - Smerfy Śmiełów 13:0. Gole dla Południa: K. Karaś 8, W. Szymczak 3, R. Wiecezorek, M. Niewiada.

Miliarder - Korkowcy 5:12. Gole strzelili: dla Korkowców H. Kaźmierczak 3, Ł. Wienczek 3, M. Demski 2, T. Rogacki 2, M. Durczak, (samobójca); dla Miliardera P. Ewiak 4, (samobójca).

Rocznik 1981-82

Jedynka - SP Radlin 3:0 (walkower). Sporting Wilkowya - Łuszczanów Szyska 8:4. Gole strzelili: dla Sportingu R. Roszak 4, M. Łyskawa 3, (samobójca); dla Szyski K. Matyla 2, P. Pakulak, T. Skiba.

SKS Boguszyn - Chempions 8:2. Gole strzelili: dla SKS-u A. Birk 2, Ł. Janiszewski 2, W. Wolnik 2, (samobójca); dla Chempions E. Grobelny, P. Ratajski.

PSV Południe - Pingwiny z czwórki 6:5. Gole strzelili: dla PSV J. Włoch 3, M. Rybacki 2, M. Banaszk; dla Pingwinów P. Stankiewicz 3, A. Górzyński, Ł. Krzaczkowski.

Oto tabela końcowa grupy II rocznik 1981-82:

1. Sporting Wilkowya 7 13 54:21
2. Jedynka 7 12 56:21
3. PSV Południe 7 11 46:22
4. SKS Boguszyn 7 6 32:38

5. Pingwiny z czwórki 7 6 31:39
6. Łuszczanów Szyska 7 4 17:37
7. SP Radlin 7 2 12:34
8. Chempions 7 2 13:58

Najsukuteczniejsi strzelcy w gr. II:

1. R. Roszak (Sporting) 24 gole, 2. Ł. Nowakowski (Jedynka) 21 goli, 3. M. Nowakowski (Jedynka) 19 goli, 4. M. Łyskawa (Sporting) 18 goli, 5. J. Włoch (PSV) 13 goli.

Oto wyniki meczy rozegranych w ubiegłym tygodniu:

JKS - Zawisza Nosków 3:3. Gole: dla JKS-u B. Wiecezorek, D. Kiliński, M. Rzepa; dla Zawiszy D. Czabański 3. Czarne Orły - Manchester Utd. 6:5. Gole: dla C. Koszul 1, Ł. Łabuszewski 2, K. Paszkiewicz 2, S. Błaszczyk, M. Wiśniewski; dla Manchesteru P. Tomaszewski 3, Ł. Kołodziej, M. Radolonek.

Krasnale - Milan Węglowa 3:7. Gole: dla Milanu R. Patoka 5, P. Kryś 2; dla Krasnali S. Golebiak 2, W. Kabaciński.

KKS Wilkowya - Olimpia Wilkowya 2:17. Gole: dla Olimpii M. Bazarzik 7, D. Łyskawa 6, R. Nowak 3, M. Marek; dla KKS-u A. Szymkowiak, T. Wardeni.

Manchester Utd. - JKS 5:0. Gole: dla Manchesteru L. Kołodziej 2, P. Tomaszewski, A. Sobczak, M. Radolonek.

Olimpia - Czarne Orły 9:2. Gole: dla Olimpii D. Łyskawa 5, M. Bazarzik 3, S. Roszak; dla C. Orłów K. Paszkiewicz, M. Piotrowiak.

Krasnale - MKS Lech Ługi 1:7. Gole: dla Lecha M. Sobczyk 4, M. Nawrocki, D. Sikorski, R. Szymanek; dla Krasnali W. Kabaciński.

Ajax - KKS Wilkowya 3:0 (walkower)

Milan Węglowa - Zawisza Nosków 3:0 (walkower)

Tabela końcowa gr. II rocznik 1979-80

1. Milan Węglowa 9 17 87:16
2. Olimpia 9 15 92:30
3. Lech Ługi 9 12 48:40
4. Ajax Poł. 9 12 52:45
5. Czarne Orły 9 12 50:52
6. Krasnale 9 9 40:35
7. Manchester 9 6 55:50
8. Zawisza 9 3 17:45
9. KKS 9 3 26:68
10. JKS 9 1 7:93

Najsukuteczniejsi strzelcy: 1. P. Kryś (Milan) 35 goli, M. Bazarzik (Olimpia) 31, A. Sobczak (Manchester) 27, R. Patoka (Milan) 25, D. Łyskawa (Olimpia) 24.

Mecze finałowe rocznik 1979-80 rozegra wg następującego terminarza:

godz. 9.30 o 11-12 miejsce Miliarder - Krasnale

godz. 10.10 o 15-16 Olimpia - Zawisza Nosków

godz. 10.50 o 13-14 Solidarność - Manchester

godz. 11.30 o 17-18 Smerfy - KKS

godz. 12.10 o 9-10 Grom - Czarne Orły

godz. 12.50 o 7-8 Dynamo - Ajax

godz. 13.30 o 5-6 Korkowcy - Lech Ługi

godz. 14.10 o 3-4 SKS Chocicza - Olimpia

godz. 14.50 o 1-2 FC Południe - Milan Węglowa.

Finały z dnia 12 marca (rocznik 1981-82)

O 15-16 miejsce Chempions - Juwentus Południe 3:11. Gole: dla Juwentusu K. Ciechanowski 4, M. Kasperek 3, G. Tomaszewski 3, Z. Janiczak; dla Chempions P. Ratajski, J. Ewiak, M. Bilica.

O miejsce 13-14 SP Radlin - FC Wrocławski 2:4. Gole: dla Wrocławskiego A. Jamrozik 3, K. Szczepaniak; dla SP Ł. Pilarczyk, K. Frackowiak.

O 11-12 Łuszczanów Szyska - AC Milan 4:8. Gole: dla Milanu D. Piróg 6, M. Fleszer 2; dla Szyski K. Matyla 3, P. Pakulak.

O 9-10 Pingwiny z Czwórki - Solidarność 5:9. Gole: dla Solidarności N. Merklinger 6, Ł. Pawelczyk 2, D. Konieczny; dla Pingwinów P. Stankiewicz 2, Ł. Krzaczkowski 2, K. Konieczny.

O 7-8 SKS Boguszyn - Ajax Amsterdam 3:2. Gole: dla SKS-u W. Wolnik, M. Janowicz, A. Birk; dla Ajaxu S. Udzik, A. Mika.

O 5-6 PSV Południe - Spartak 0:1. Gol: J. Pacynski.

O 3-4 Jedynka - SKS Chocicza 4:5. Gole: dla SKS-u M. Wojtczak, F. Heleniak, S. Wila, M. Banaszk, R. Poch; dla Jedynki M. Nowakowski 3, Ł. Nowakowski.

O 1-2 Sporting Wilkowya - Bayern Monachium 4:7. Gole: dla Bayernu B. Karolczyk 3, J. Kapała 2, M. Barciński, J. Szymański; dla Sportingu M. Łyskawa 2, R. Roszak 2.

(pwk)

Dobry występ Ipponu w Jarocinie

W niedzielę 13 marca w sali Liceum Ogólnokształcącego odbyły się Eliminacje Makroregionu Wielkopolskiego w judo w kategorii kadetów do Ogólnopolskiego Turnieju Kwalifikacyjnego, którego finałowy turniej rozegrany zostanie 26 marca we Wrocławiu. Makroregion Wielkopolski obejmuje 7 województw. W niedzielę w jarocińskiej sali w 9 kategoriach wagowych rywalizowali judocy 6 drużyn: Olimpii Poznań, AZS Poznań, AZS AWF Gorzów Wlkp., Gwardii Piła, Gwardii Leszno i Ipponu Jarocin. W Jarocinie nie pojawili się judocy Arkonii Szczecin, Gwardii Koszalin i MDK Ostrow Wlkp. Awans do finału wywalczyli po dwóch najlepszych zawodników w poszczególnych kategoriach:

do 50 kg

1. Michał Makasów (AZS Gorzów Wlkp.), 2. Marek Mikołajczak (Ippon), do 55 kg

1. Grzegorz Biegański (AZS Gorzów Wlkp.), 2. Artur Łagodziński (Ippon), do 60 kg

1. Tomasz Ambroziak (Olimpia Poznań), 2. Michał Piotrowiak (Ippon), do 65 kg

do 65 kg

1. Adam Kołodziejczak (Ippon), 2. Stanisław Miarczyński (Olimpia)

do 71 kg

1. Dariusz Dreżewski (Olimpia), 2. Dariusz Woźniak (Gwardia Leszno)

do 78 kg

1. Robert Raś (Ippon), 2. Piotr Bregiel (AZS Poznań)

do 86 kg

1. Andrzej Jopek (Gwardia Piła), 2. Jakub Tomaszewski (Ippon) połączone kategorie do 95 kg i + 95 kg 1. Sławomir Hetmańczyk (Ippon), 2. Piotr Rusiecki (Olimpia), 3. Sebastian Wojtowicz (Gwardia Piła).

W jarocińskich zawodach startowało 7 medalistów ubiegłorocznych mistrzostw Polski młodzików. Najkrótszą walkę w turnieju stoczył Robert Raś z Jakubem Szafranem z Olimpii. Już przy pierwszym uchwycie Robert rzucił bardzo efektywnie przeciwnika na matę tak, że dało się to słyszeć w całej sali. Najdłuższą walkę odbył także Raś. Decydująco o zwycięstwie w swej wadze walkę z finalistą MP Piotrem Brę

gielem najlepszy sportowiec ubiegłego roku w Jarocinie rozstrzygnął dopiero w dogrywce (dodatkowej minucie walki). Bardzo dobrze spisał się Sławomir Hetmańczyk, który w swej finałowej walce łatwo pokonał medalistę mistrzostw Polski Piotra Rusieckiego. Trenerów Ipponu cieszy też świetna postawa i awans do finału najmłodszych uczestników turnieju, jeszcze młodzików (rocznik 1979/80) Marka Mikołajczaka, Artura Łagodzińskiego i Marka Piotrowiaka, którzy pokonali wielu starszych kadetów (rocznik 1977/78).

Bezinteresowną opiekę lekarską nad zawodnikami podczas turnieju zapewnili lekarze: Krystian Andrzejczak, Marek Bartkowiak i Krzysztof Małek.

W czasie zawodów sekretarz Okręgowego Związku Judo w Poznaniu Andrzej Głapa uroczystie udekorował trenera Jacka Tomczaka srebrną, honorową odznaką Polskiego Związku Judo za długoletnią pracę trenerską oraz wkład w rozwój sportu nie tylko na Ziemi Jarocińskiej.

(pw)

Obiecujący początek

13 marca piłkarze Victorii rozegrali pierwszy tej wiosny mecz "o stawkę". W meczu kolejnej rundy Pucharu Polski pokonali w Petrykach Koronę 5:0. Gole zdobyli: M. Czajka 2, B. Woźniczka, G. Wyduba, L. Nowak. Skład drużyny: M. Zbawiony - L. Wojtkowski, T. Musiałek, M. Udzik, G. Wyduba - A. Cyfert, B. Woźniczka, G. Idzikowski (P. Krzymiński), M. Frackowiak (K. Owczarski), L. Nowak (R. Gierczyk), M. Czajka. 20 marca o godz. 12.00 w pierwszym meczu rundy wiosennej klasy międzyklubowej Victoria podejmować będzie Wartę Działoszyn.

(pwk)

KOMUNIKAT

W związku ze wzrostem liczby pożarów powstałych na skutek niewłaściwej eksploatacji urządzeń grzewczych - kominowych Komenda Rejonowa Państwowej Straży Pożarnej w Jarocinie wnosi o wzmoczenie nadzoru nad stanem bezpieczeństwa pożarowego w zakresie eksploatacji w/w instalacji użytkowych w podległych obiektach.

Jednocześnie przypominamy, że zgodnie z par. 24 ust. 1 rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 3.11.1992 r. w sprawie ochrony przeciwpożarowej budynków, innych obiektów budowlanych i terenów, właściciele, zarządcy lub użytkownicy obiektów ogrzewanych paliwem stałym, ciekłym i gazowym zobowiązani są do usuwania zanieczyszczeń z przewodów domowych i spalinowych:

- od palenisk opalanych paliwem stałym co najmniej 4 razy w roku,
- od palenisk opalanych paliwem płynnym i gazowym co najmniej 2 razy w roku,
- od palenisk zakładów zbiorowego żywienia i usług gastronomicznych co najmniej raz w miesiącu jeżeli przepisy miejscowe nie stanowią inaczej,
- przewody wentylacyjne 1 raz w roku.

Ponadto KRSP w Jarocinie informuje, że w trakcie prowadzonych kontroli oraz w przypadku powstania pożaru wymagane będzie przedstawienie do wglądu aktualnej dokumentacji dotyczącej terminu ostatnich przeglądów, usuwania zanieczyszczeń przedmiotowych instalacji.

PUPH JAKON PUPH JAKON

AUTORYZOWANY ZAKŁAD SYSTEMÓW ALARMOWYCH

63-200 Jarocin
ul. Dąbrowskiego 6, tel. 39-37

OKNA i DRZWI, WITRYNY z PCV
OGRODY ZIMOWE

ALARMY, INSTALACJE TELETECHNICZNE
PROJEKTOWANIE, KOMPLEKSOWE WYKONAWSTWO

(f 61/94)

Poszukuję zainteresowanych prowadzeniem działalności gospodarczej w zakresie handlu i usług (budowa pawilonów) na terenie planowanego placu handlowego w centrum Jarocina (ul. Wrocławska 18).

**Wyczerpujące oferty:
Biuro Ogłoszeń „Gazety Jarocińskiej”**

(f 457/R/94)

Nauka jazdy kat. AB

- każda jazda rozpoczyna się i kończy w miejscu zamieszkania w czasie odpowiadającym Tobie
- wyбір ośrodka egzaminacyjnego (Kalisz, Poznań)
- rejon działania: Jarocin i przyległe gminy
- 1 wpłata 20 %, resztę w ratach
- zgłoszenia osobiste po godz. 15.00 lub na kartach pocztowych

Ośrodek Szkolenia Kierowców
inż. Antoni Kulak
ul. Wolności 46a, 63-211 Gollina

(f 442/R/94)

Stolarnia zatrudni

samodzielnego stolarza meblowo-budowlanego.
Praca na miejscu i na delegacjach.

**Zgłoszenia:
piątek i sobota
godz. 10.00**

**Jarocin
ul. Śródmiejska 27
☎ 28-25**

(f 90/R/94)

Reklama u nas...

trafna decyzja

Gazeta Jarocińska
TYGODNIK ZIEMI JAROCIŃSKIEJ

FOTOTECHNIKA

Jarocin, ul. Wrocławska 8
usługi ksero, sprzedaż filmów, sprzedaż albumów
sprzedaż aparatów, zdjęcia legitymacyjne, dowodowe
Uwaga! Obróbka filmów AGFA, KODAK, FUJI, KONICA i in.
Do każdego filmu z pełną obróbką album gratis!

Zapraszamy

PUNKT PRZYJĘĆ - ul. Moniuszki 14
usługi ksero, sprzedaż filmów, albumów, aparatów
Uwaga! Obróbka filmów AGFA, KODAK, FUJI, KONICA i in.
Do każdego filmu z pełną obróbką album gratis!

(f 64/94)

SPRZEDAŻ I SERVICE
KSEROKOPIARKI & FAXY
NOWE I REGENEROWANE
Firm:

NASHUA, RICOH, INFOTEC
Sprzedaz: TONERÓW i CZĘŚCI
NASHUA, RICOH, INFOTEC,
CANON, MITA, OLYMPIA

„ROTEL”

ul. Żwirki i Wigury 3
63-200 JAROCIN
tel./ fax (0-646) 30-47

(f 400/R/94)

HURTOWNIA „KUMBI”

Kielczyn 13,
☎ Książ 22-650

oferuje tanio:

- ◀ węgiel, groszek, miał
- ◀ dwuteowniki, katowniki, drut
- ◀ rury czarne, ocynkowane, blachy
- ◀ materiały budowlane i izolacyjne
- ◀ grzejniki żeliwne - cena producenta

Zapraszamy

(f 28/94)

TELEWIZORY KRAJOWEJ PRODUKCJI NA PODZESPOLACH
RENOMOWANYCH FIRM ZACHODNICH: PHILIPS, SIEMENS
Z DWULETNĄ GWARANCJĄ!
KUPISZ W ATRAKCYJNYM SYSTEMIE SPRZEDAŻY RATALNEJ
BEZ ŻYRANTÓW (wpłata 20, 30, 40, 60% na 3, 6, 9, 12 rat)

Ponadto oferujemy:

- ★ magnetowidy, odtwarzacze, radiomagnetofony, wien: HI FI
- ★ sprzęt AGD „POLAR”, „ZAMEK” itp.
- ★ ZESTAWY DO ODBIORU TELEWIZJI SATELITARNEJ

➔ **DYSTRYBUCJA** ★ **ASTRA-TV POZNAŃ** ★

(najniższe ceny, wysoka jakość, profesjonalny montaż)
UWAGA! PRZY ZAKUPIE GOTÓWKĄ UDZIELAMY RABATU!
NA ŻYCZENIE DOWOZIMY SPRZĘT DO DOMU KLIENTA!
P.W. „TELMAX” s.c., ul. Stawiec 20, JAROCIN tel. 37-48

(f 60/94)

IMPROVEX

62-800 Kalisz
ul. Górnośląska 56, tel./fax 335-60
ul. Lipowa 33, tel. 366-71, tel./fax 347-20

- KSEROKOPIARKI
- TELEFAXY
- ELEKTRONICZNE MASZYNY DO PISANIA

- LAMINATORY
- BINDOWNICE
- TERMOBINDOWNICE
- NISZCZARKI

**MATERIAŁY EKSPLOATACYJNE
SERWIS GWARANCYJNY I POGWARANCYJNY**

Pilnie przyjmę do pracy

**MAGISTRA FARMACJI
i TECHNIKA FARMACJI**Apteka »Aspirynka«
Jarocin, ul. Hallera 14

(f 52/94)

OŚRODEK SZKOLENIA KIEROWCÓW

Józef Tomaszewski zaprasza na rozpoczęcie kursu na prawo jazdy

**kat. A i B w dniu 22 III 94 r. o godz. 17.00
w JOK - Jarocin, Plac Młodych 1**Cena kursu: kat. B - 1.300.000, kat. A - bezpłatnie
Zapisy: Jarocin, ul. Wrocławska 251, tel. 27-90 w biurze JOK oraz w dniu
rozpoczęcia kursu. **Zapraszamy kandydatów woj. kaliskiego oraz innych
województw.** (f 445/R/94)**Suknie i ubranka komunijne
Suknie ślubne - nowe i używane**

★ eleganckie ★ niedrogie ★ w szerokim asortymencie

poleca sklep a od marca również

**WYPOŻYCZALNIA SUKIEN ŚLUBNYCH
Witaszyczki 38**

Zapraszamy w godz. 15.00 - 19.00, w sobotę 10.00 - 12.00

(f 329/R/94)

**SUKIENKI KOMUNIJNE
SUKNI ŚLUBNE**
duży wybór poleca
**KLEP GALANTERYJNY
ŻEBKÓW, Mickiewicza 1
143**
(f 507/R/94)Wiedza i usługi BASF
z korzyścią dla
Państwa*Jeśli pewność to...***Pyramin® i Pyramin® Turbo***Jakość gwarantowana przez BASF*

Formulacja i sprzedaż w Polsce:

Pyramin Turbo: Zakłady Chemiczne
"Organika - Sarzyna" w Nowej Sarzynie
Pyramin WP: Zakłady Chemiczne
"Organika - Żarów" w ŻarowieBASF Polska Sp. z o.o.
Aleje Jerozolimskie 65/79
00-697 Warszawa
Tel.: 30 02 91-4 Fax: 30 02 96
Tlx: 81 68 77; 81 68 78 basf pl

Ochrona roślin

BASF**Zarząd
Gminnej
Spółdzielni
„Samopomoc
Chłopska”**

w Nowym Mieście n. Wartą

wydzierżawi lub sprzeda

MAGAZYNYpomieszczenia po byłej masarni
w Chocieży, ul. Składowa 14Szczegółowe oferty
zgłaszać w biurze Zarządu
w Nowym Mieście n. Wartą
tel. 56 lub 21**SKLEP MEBLOWY**JAROCIN, ul. Dąbrowskiego 16
prowadzi**sprzedaż ratalną
mebłocianek
i zestawów
wypoczynkowych**

(f 56/94)

ZTC SERWIS AKPiA**ZAKŁAD TECHNIKI CIEPLNEJ**60-958 POZNAŃ, UL. KRAŃCOWA 9 TEL. 77 05 81 w. 377
TEL/FAX 77 35 06, TLX 413561 ROK ZAŁOŻENIA 1984**WYKONUJEMY:**

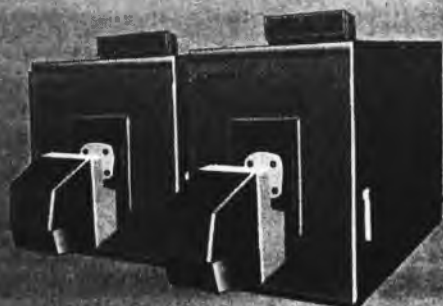
- kotłownie gazowe i olejowe
- węzły ciepłownicze
- układy pomiarowe
- automatykę
- szafy i pulpity sterownicze
- systemy kominowe

PROWADZIMY KOMPLEKSOWO:

- auditing energetyczny
- projektowanie
- realizacje
- rozruch i szkolenia
- serwis techniczny

**DOSTARCZAMY URZĄDZENIA I ŚWIADCZYMY AUTORYZOWANY
SERWIS TECHNICZNY DLA SPRZĘTU FIRM ZACHODNICH:**

- regulatorów bezpośredniego działania i z energią pomocniczą do regulacji temperatury, ciśnienia, różnicy ciśnień, przepływu (ograniczniki przepływu)
- liczniki ciepła, przepływomierze
- regulatory elektroniczne dla kotłowni, węzłów ciepłych, domków jednorodzinnych
- ekologiczne systemy kominowe z cienkościennej stali nierdzewnej i ceramiki glazurowanej
- palniki olejowe, gazowe i olejowo-gazowe do kotłów, analizatory spalin

ZTC SERWIS AKPiA**OSZCZĘDNOŚĆ I EKOLOGIA**

SPRZEDAŻ

Sprzedam **dom** w Jarocinie na działce 2500 m lub wynajmę na hurtownię. Tel. 43 Mieszko. (f 380/R/94)

Sprzedam **piętro domu**, gaz, co, garaż + 400 m² ogrodu. Jarocin, Kilińskiego 29, tel. 26-41, po godz. 20.00. (f 429/R/94)

Sprzedam **meblówiankę** (jasną). Jarocin, os. Konstytucji 3 Maja 27/7. (f 436/R/94)

Sprzedam **przyczepę** D-50, 6 ton. Wiadomość: tel. 30-33. (f 440/R/94)

Sprzedam na terenie gm. Kotlin 8,20 ha **ziemi** wraz z dużymi zabudowaniami gospodarczymi. Adres w Biurze Ogłoszeń. (f 446/R/94)

Sprzedam **buraki pastewne**. Wolica Pusta 39. (f 447/R/94)

Sprzedam **dom**. Ługi, ul. Dunańska 15. (f 448/R/94)

Sprzedam **tanio suknie ślubną** z welonem 170/80 w pasie. (f 449/R/94)

Sprzedam **wózek dziecięcy** tajlandzki. Jarocin, ul. Brdowa 19. (f 453/R/94)

Sprzedam: **Zetor A.A.25, przyczepę** Sanok D-43, **kultywator**, **plug** dwusobowy. Tadeusz Dominiak, Golina, ul. Jarocińska 1a. (f 455/R/94)

Sprzedam **ewklej**. Jarocin, ul. Wrocławska 157. (f 460/R/94)

Sprzedam **chłodnię** 3,5 t. Tel. Osiek 46. (f 469/R/94)

Sprzedam **elementy gotowe** o pow. 7 x 6 = 42 m², nadające się na domek letniskowy, bar gastronomiczny, sklep handlowy. Walendowski, Jarocin, ul. Wodna 6. (f 477/R/94)

Sprzedam **boazerię** sosnową wysezonowaną, 100 m². Cena za 1 m² 80.000 zł. Tel. Jarocin 30-07. (f 481/R/94)

Sprzedam **działkę** uzbudowaną w Chociczy, 700 m². Tel. 69-54-65 Poznań. (f 486/R/94)

Sprzedam **maszynę do szycia** Singer, ok. 150 lat. Jarocin, Harcerska 21. (f 489/R/94)

Sprzedam: **perkusję** "Amati" - duży zestaw, **przyczepę** do Żuka, obudowa blaszana. Borzęcie 48, 63-721 Wałków / Koźmin. (f 491/R/94)

Sprzedam **ogródek** z drewnianą altaną na działkach RELAX p/ul. Żerkowskiej. Wiadomość: Maria Jakubowska, ul. Dunajewska 24, Jarocin. (f 494/R/94)

KUPNO

Kupię **tarcicę** dębową suchą. Jarocin, ul. Śródmiejska 27, tel. 28-25. (f 55/R/94)

Kupię **przedpłatę**. Telef. 37-37 od 10.00 do 19.00, sobota 10.00 - 15.00. (f 485/R/94)

AUTO-MOTO

Sprzedam: Fiat 126p, rok prod. 84, z alternatorem. Mieszko, ul. Dworcowa 27a. (f 390/R/94)

Sprzedam C-385 stan bardzo dobry. Wojciechowo 81. (f 399/R/94)

Kupię Simsona. Witaszyce, ul. H. Sawickiej 11. (f 414/R/94)

Sprzedam MZ ETZ 250, rok 1984, stan bdb. Dobieszczyńska 126. (f 427/R/94)

Sprzedam Fiata Ritmo, diesel, rok pr. 1984. Osiek 71. (f 437/R/94)

Tanio sprzedam motor CE-ZET-350, rok prod. 1984. Stan bardzo dobry. Chrzan 142. (f 443/R/94)

Sprzedam motor MZ, 1987 r. Stegosz 104. (f 444/R/94)

Sprzedam: Polonez 1500. Pannienka 37. (f 458/R/94)

Naprawa **zderzaków** samochodowych, części plastikowych, uchwyty. K. Wielkiego 31, Jarocin. (f 461/R/94)

Sprzedam lub **zamienię** fiata 125p z silnikiem Poloneza, rok prod. 84. Potarzyca, Spółdzielca 7B. (f 465/R/94)

Sprzedam Opla Kadetta 1,3, 1980 r. Tel. 21-00 w godz. 8.00 - 16.00. (f 468/R/94)

Sprzedam **przyczepkę** samochodową. Tel. Żerków 183. (f 471/R/94)

Sprzedam ciągnik C 330 w dobrym stanie. Zalesie 25, tel. Góra 44. (f 472/R/94)

Sprzedam samochód Volkswagena "Polo", rok 78/79, poj. 900, jeżdżący na benzynie i na gaz "autogaz". Tel. 26-90 lub Gola 24. (f 476/R/94)

Sprzedam sam. dostaw. Renault Express, rok 1987, rej. 5 osób, ład. 850 kg. Cielcza, ul. Szkolna 11a. (f 478/R/94)

Sprzedam Fiata 126p, rok pr. 1990 X. Witaszyce, ul. Żybuza 2. (f 479/R/94)

Sprzedam nowy wał i części do trabanta. Suchorzewko 5. (f 482/R/94)

Pilnie (!) sprzedam 126p, 1992 r., cena 30.000.000. Bachorzew 33. (f 484/R/94)

Sprzedam Romet-Kadet, stan idealny. Jarocin, ul. Kusocińskiego 3. (f 495/R/94)

VIDEO - RTV

WIDEOFILMOWANIE - Wrocławska 73/26, tel. 28-09. (f 41/R/94)

Wideofilmowanie. Glinki 3, tel. 24-37. (f 345/R/94)

Naprawy RTV, Graczyk, os. Kościuszki 6. (f 417/R/94)

Wideofilmowanie. Cielcza, Leśna 13A. (f 425/R/94)

Sprzedam magnetofon Turbo-Bass Philips. Jarocin, Harcerska 21. (f 451/R/94)

Sprzedam telewizor "Sanyo", tel. 33-65. (f 462/R/94)

Kupię odtwarzacz video Panasonic P 7. Jarocin, tel. 24-37. (f 488/R/94)

Sprzedam tanio wzmacniacz z kolumnami ELTRON 100 W. J-cin, ul. Poniatowskiego 4. (f 490/R/94)

RÓŻNE

BUDOWNICTWO - PROJEKT INDYWIDUALNE i TYPOWE, ul. Węglowa 1 m. 21, tel. 36-30, po 16.00. (f 315/R/94)

Oddam w **dzierżawę** pomieszczenia na działalność gospodarczą - hurtownie, usługi, produkcję - w Nowym Mieście. Tel. 102, po godz. 18.00. (f 387/R/94)

Jechałaś z Poznania do Jarocina. Swojemu synowi kupiłaś kurtkę i zabawki. Pracujesz w "Jarconie". Napisz. Adres w Biurze Ogłoszeń. (f 396/R/94)

Obornik po **produkcji** piezorek. Doskonali nawet pod uprawę warzyw. W workach - 9 tys. zł oraz luzem. Cielcza, Cmentarna 9a. (f 398/R/94)

Czyszczenie dywanów, wykładzin i tapicerek. Tel. 26-63. (f 17/R/94)

Wrocław. **Zamienię mieszkanie** spółdzielcze M-3, 46 m², na podobne lub M-2 w Jarocinie. Wiadomość: ul. Bema 37/35. (f 421/R/94)

Mam do **wynajęcia** sklep w Żerkowie, ul. Jarocińska 3. Adres w Biurze Ogłoszeń. (f 428/R/94)

Wydzierżawę w Witaszycach nowe zabudowania gospodarcze - 220 m² - na hurtownię, magazyn. Możliwość współpracy. Adres w Biurze Ogłoszeń. (f 446/R/94)

Poszukuję **mieszkania** lub kawalerki w Poznaniu. Telefon: Jarocin 39-30, po 16.00. (f 450/R/94)

Poszukuję **pomieszczenia** w centrum Jarocina o pow. 150 - 400 m. Pleszew 422-628, Kalisz 754-07. (f 452/R/94)

Skup **zboż** i warzyw, **sprzedaż** pasz i koncentratów - rebepruty holenderskie, **piece** C.O. pleszewskie. Agencja Handlowa "INA", Mieszko, ul. Dworcowa 75 oraz punkt Cielcza, ul. Wąska 20. (f 62/R/94)

Oddam w **dzierżawę** pomieszczenie 25 - 50 m² w Jarocinie - Tumidaj. Wiadomość: Zakrzew 76. (f 470/R/94)

Szycie i **przeróbki** ze skór. Różnego rodzaju kurtki, futra, kozuski, nakrycia głowy, kołnierze, szale; z możliwością galonowania. Zakład Kuśnierski, ul. Wrocławska 237. Dni przyjęć: środa i sobota. (f 473/R/94)

SERDECZNE PODZIĘKOWANIE dla funkcjonariuszy SOK za odnalezienie dzieci - wdzięczni rodzice. (f 475/R/94)

Pożyczka bezwrotna. Prześlij 50 tys. na adres: WM, skr 399, 60-959 Poznań 2. (f 484/R/94)

Różne **prace chałupnicze**. Prześlij 55 tys. na adres: W. M., 60-959 Poznań 2, skr 399. (f 484/R/94)

Zakład montażu żaluzji poleca **żaluzje** poziome i pionowe. Zamówienia przyjmuje sklep "Od A do Z", J-n, Rynek 7, telefon 26-54 lub tel. 20-11 po godz. 19.00. (f 492/R/94)

Czyszczenie dywanów, wykładzin, tapicerek meblowej i samochodowej. Tel. 30-64, ul. Moniuszki 24, JAROCIN. (f 493/R/94)

czyne, która pragnie założyć szczęśliwą rodzinę a w przyszłości pomoże mi poprowadzić dobre, średniej wielkości gospodarstwo rolne. Może być z dzieckiem. Panie rozwiedzione niech nie piszą. Foto mini widziane. Oferty proszę składać w Biurze Ogłoszeń. (f 454/R/94)

LEKARSKIE

Iwona Udzik, lek. med. **położnik-ginekolog**, przyjmuje w każdym poniedziałek i czwartek w godz. 17.00 - 19.00. Gabinet: Jarocin, Os. Konstytucji 3 Maja 18 (pierwsze wejście od ul. Wrocławskiej). Możliwa rejestracja telefoniczna: codziennie w godz. 20.00 - 22.00, tel. 24-81.

Choroby odbytu. Usuwanie nieoperacyjne zylaków odbytu. Codziennie od 16.00, oprócz środy. Specjalista chirurg Pełko Mieczysław, Krotoszyn, ul. Ceglarska 14b, tel. 526-56. (f 151/R/94)

GABINET DERMATOLOGICZNY - lek. med. Anna Pajdowska, dermatolog-wenerolog, przyjmuje: wtorek i piątek 15.45 - 16.45. Leczenie ciekłym azotem. Tel. 28-35, Jarocin, ul. Parkowa 1/20. (f 199/R/94)

PRACOWNIA USG, GABINET GINEKOLOGICZNY - lek. med. Andrzej Pajdowski specjalista ginekolog-położnik, przyjmuje: poniedziałek, środa i czwartek 17.00 - 18.00, wolne soboty 9.00 - 11.00. Badania USG - położnicze i ginekologiczne, piersi, tarczycy, jama brzuszna, jądra. Rejestracja telefoniczna - 28-35. Jarocin, ul. Parkowa 1/20 (od ul. Św. Ducha). (f 199/R/94)

SPECJALISTYCZNY GABINET LEKARSKI: GINEKOLOG - A. Chojnicki, piątek 16.00 - 18.00; NEUROLOG - M. Pietrzak, czwartek 16.00 - 17.00; UROLOG - A. Kulakowski, poniedziałek 16.00 - 17.00; DERMATOLOG - A. Hess, wtorek 16.00 - 17.00. Jarocin, ul. Wrocławska 92b. (f 321/R/94)

BADANIA WSTĘPNE, OKRESOWE PRACOWNIKÓW - lek. med. ELŻBIETA SKRZYPCZYŃSKA, internista. Przyjęcia: Jarocin, ul. Hallera 9 (Przychodnia Rejonowa) w **PONIEDZIAŁKI, WTORKI, CZWARTKI**, godz. 15.45 - 16.30, GABINET No 12. (f 323/R/94)

Gabinet okulistycki, lek. med. Hanna Marczuk - Zielińska, okulista. Przyjęcia: wtorki, czwartki 16.00 - 17.00. Jarocin, ul. Słoneczna 8. (f 358/R/94)

TESTY ALERGICZNE - **dzieci i dorośli**. Paweł Eliaż, specjalista chorób dziecięcych, sobota 10.00 - 11.00. Jarocin, ul. Parkowa 1/16, tel. 34-16. Przyjęcia po uprzedniej rejestracji. (f 418/R/94)

Nastawianie **kręgosłupa**, stawów. I piątek m-ca od 10.00 do 12.00, III piątek m-ca od 11.00 do 12.00. Jarocin, ul. Polna 5a. (f 456/R/94)

BADANIA WSTĘPNE, OKRESOWE, KONTROLNE PRACOWNIKÓW - lek. med. ROMAN OW-CZARZAK, specjalista medycyny przemysłowej, internista. JAROCIN, ul. Karwowskiego 32. Wtorki 17.00 - 18.00. Tel. domowy 21-19. (f 487/R/94)

MATHYMONIALNE

Kawaler 29/180 bez zobowiązań o szczerym usposobieniu **pozna** miłą, pracowitą i wierzącą **dzień**

CHIRURGIA DZIECIĘCA

stulejki, przepukliny, niezstąpione jądra
oraz inne z w/w specjalności
DR J. HARASYMCZUK
DR M. MARKWITZ
Gabinet Specjalistyczny
Jarocin, ul. Sienkiewicza 14
WTOREK 17.00 - 18.00

(f 361/R/94)

**SPECJALISTYCZNE
GABINETY LEKARSKIE**

JAROCIN
UL. SIENKIEWICZA 14
(50 m od dworca PKS)

Przyjmują specjaliści
z klinik poznańskich w zakresie:

- chorób wewnętrznych i kardiologii
poniedziałek 15.30 - 17.30
dr med. Andrzej TYKARSKI
- chorób uszu, nosa, gardła i krtani
poniedziałek 15.30 - 17.30
lek. med. Aleksandra KROKOWICZ
- ginekologii i położnictwa, onkologii
wtorek 15.30 - 18.30
sobota:
telefoniczne uzgodnienie 28-17
dr med. Ewa NOWAK-MARKWITZ
- ortopedii dziecięcej i dorosłych
środa 15.30 - 17.30
lek. med. Jacek KACZMARCZYK
- chirurgii ogólnej, żył i tętnic
środa 15.30 - 17.30
lek. med. Grzegorz OSZKINIS
- chorób oczu
czwartek 15.30 - 17.30
dr med. Andrzej STYSZYŃSKI
- chorób skóry dzieci i dorosłych
piątek 15.30 - 17.30
lek. med. Małgorzata LULA
- chorób nerek, pęcherza,
prostaty i jąder
piątek 15.30 - 17.30
lek. med. Jacek LULA

(f 362/R/94)

CHIRURGIA ŻYL I TĘTNIC**CHIRURGIA OGÓLNA**

DR GRZEGORZ OSZKINIS
z Kliniki Chirurgii Naczyń

Akad. Medycznej w Poznaniu

- ◆ Miazdzyca tętnic
 - ◆ Choroba Bürgera
 - ◆ Żylaki - leczenie operacyjne i nieoperacyjne
 - ◆ Owrzodzenia żyłne
 - ◆ Obrzęki kończyn
 - ◆ Ultradźwiękowe badanie układu tętniczego
 - ◆ Chirurgia jamy brzusznej
- SPECJALISTYCZNY GABINET LEK.**
Jarocin, ul. Sienkiewicza 14
(50 m od dworca PKS)
ŚRODY: 15.30 - 17.30

(f 483/R/94)

**ZAKŁAD STOLARSKI
Antoni Regulski**

63 - 200 Jarocin, ul. Chrobrego 64

☎ 35-03

o f e r u j e :

- ☞ usługi stolarskie - pełen zakres
- ☞ meble nietypowe na indywidualne zamówienia
- ☞ wystrój wnętrz mieszkaniowych, biurowych i sklepowych
- ☞ stolarkę budowlaną

Uwaga inwestorzy!

Firma jest płatnikiem podatku VAT

**Oferta pracy dla pań
Firma Kosmetyczna**

★ proponuje ★
atrakcyjną pracę
zarobki nieograniczone
ilość osób ograniczona

Informacja
Żerków ☎ 344

(f 464/R/9)

**Nowo otwarta pracownia
MODNIARSKA
zaprasza od 10 do 17**

Wykonuje, przerabia i odnawia:

kapelusze, berety
czapki damskie i dziecięce.
Jarocin, ul. św. Ducha 10

(f 459/R/94)

**Sprzedam
domek letniskowy
wraz z gastronomią**

(pełne wyposażenie)
nad jeziorem w Jarosławkach
(koło Książa Wlkp.)

Kontakt

tel. 0 667-35-374 Śrem

(f 461/R/94)

**Sklep
Spożywczo - Przemysłowy
Żerków, ul. Jarocińska 23**

oferuje w ciągłej sprzedaży:

- ▲ szeroki asortyment artykułów spożywczych

Oferta specjalna

bardzo dobre pieczywo cukiernicze
- także na zamówienie

- ▲ nasiona i artykuły ogrodnicze
- ▲ tanie rowery składaki z przerzutką

**Zapraszamy i życzymy
udanych zakupów**

(f 466/R/94)

IMPROVEX

62-800 KALISZ

ul. Górnośląska 56
tel./fax 335-60

G.M.Z. Rudowiczowie

ul. Lipowa 33

tel. 366-71, tel./fax 347-20

KSEROKOPIARKI
Canon
XEROX
mita

TELEFAXY **Panasonic**

ELEKTRONICZNE MASZyny DO PISANIA

OPTIMA

TA TRIUMPH-ADLER

CASIO

brother

KOMPLEKSOWA OPRAWA DOKUMENTACJI
ORAZ SPRZEDAŻ

LAMINATORÓW, TERMOBINDOWNIC,
BINDOWNIC, NISZCZAREK

USŁUGI KSEROGRAFICZNE
W FORMATACH OD A6 DO A0

**MATERIAŁY EKSPLOATACYJNE
SERWIS GWARANCYJNY I POGWARANCYJNY**

**Lekarz stomatolog
MIROSLAWA ORZESZYŃSKA - WÓJCIK**

specjalista stomatologii ogólnej
i chirurgii stomatologicznej

ZAPRASZA

do nowo otwartego nowoczesnego
gabinetu stomatologicznego "M - DENT"

od dnia 6.04.94 r. w Jarocinie
ul. Al. Niepodległości 35A, tel. 24-40

Oferuje: kompleksowe leczenie stomatologiczne, stomatologia zachowawcza, chirurgia stomatologiczna, protetyka, usuwanie kamienia nazębnego ultradźwiękami

ZABIEGI W NARKOZIE

Gabinet czynny: środa i piątek 16.00 - 18.00
sobota 11.00 - 13.00

(f 480/R/94)

Piątek 18.III.94**PROGRAM I**

- 6.00 Kawa czy herbata?
9.00 Wiadomości
9.10 Program dnia
9.15 Mama i ja
9.25 Domowe przedszkole
10.00 „Pani Bovary” - film fab. prod. francuskiej
12.00 Wiadomości
12.10 Program dnia
12.15 Magazyn notowań
12.45 Dla dzieci: Ciuchcia
13.30 - 15.55 Telewizja włoska gościem Telewizji Edukacyjnej
15.55 Program dnia
16.05 Dla dzieci: Ciuchcia
16.50 Muzyczna Jedynka
17.00 Teleexpress
17.20 Automania - magazyn motoryzacyjny
17.40 „Tata, a Marcin powiedział...”
18.00 Ranka w ciemno - zabawa quizowa
18.45 W kraju zulu gula - program satyryczny Tadeusza Rossa
19.00 Wieczorynka
19.30 Wiadomości
20.15 Piątek z Newnanem: „Butch Cassidy i Sundance Kid” - western prod. USA (1969 r., 106 min.)
22.05 Droga do Oscarów - program filmowy
23.05 Wiadomości
23.20 Gorąca linia
23.30 Muzyczna Jedynka
23.35 „Vangie” - film fab. prod. USA. Bohater - strażnik pracujący przy nadbrzeżu ratuje życie młodej kobiety, która jednak ukrócić potnie ginie pod kołami samochodu. Strażnik rozpoczyna prywatne śledztwo, by wyjaśnić dlaczego zginęła...
1.05 Brytyjskie nagrody muzyczne '94
2.15 Zakończenie programu

PROGRAM II

- 7.30 Panorama
7.35 Przeboje Dwójki
8.05 Program lokalny
8.35 „Przygody Supermana” - serial anim. prod. USA
9.00 Transmisja obrad Sejmu
15.30 Powitanie
15.35 „Przygody Supermana” - serial anim. prod. USA
16.00 Panorama
16.05 Klub Yuppies?
16.30 „Odlecieć stąd” - serial prod. USA
17.20 Lalamido, czyli porykiwania szparadutów
17.45 Hole, Espania! - teleturniej
18.00 Panorama
18.03 - 21.00 Programy regionalne
21.00 Panorama
21.30 Sport
21.40 Marek Dobrowolski - Być albo nie być
22.05 „Przystanek Alaska” - serial prod. USA
22.0 Teatr sensacji: Richard Harris „Potrójny Nelson” reż. Stefan Szlachtycz
0.25 Panorama
0.30 „You've changed” - Lora Szafrań i New Presentation
1.00 „Odlecieć stąd” - serial prod. USA
1.45 Zakończenie programu

Sobota 19.III.94**PROGRAM I**

- 7.00 „Rondo” - magazyn informacyjno-gospodarczy
7.20 Rynek Agro
7.45 Z Polski
8.05 Racje i emocje
8.25 Wszystko o działce
9.00 Wiadomości
9.10 Ziarno - program red. katolickiej dla dzieci i rodziców
9.35 Dla młodych widzów: 5-10-15 oraz film z serii „Tajna misja” (10)

- 11.00 „Opowieść o wielkich amerykańskich wulkanach” - film dok. prod. amerykańskiej
12.00 Wiadomości
12.10 Pół godziny dla rodziny
12.40 Panie na planie - teleturniej
13.15 Studio sport - Apetyt na zdrowie
14.00 Walt Disney przedstawia
15.15 Teatr wspomnień: Zdzisław Skowroński „Notes”
17.00 Teleexpress
17.20 Towarzystwo mieszane - program Małgorzaty Snakowskiej
18.10 „Beverly Hills 90210” (4) - serial obyczajowy prod. USA
19.00 Małe wiadomości DD - program informacyjny dla dzieci
19.10 Wieczorynka
19.30 Wiadomości
20.00 Polskie ZOO
20.30 „Tysiąc bohaterów” - film fab. prod. USA (1991 r., 89 min.). Film katastroficzny, którego fabułę napisało samo życie. W 1989 roku samolot amerykańskich linii po przylądowaniu na wodzie stanął w płomieniach. Na pokładzie znajdowało się 296 pasażerów...
22.15 Wiadomości
22.25 Karriere - bariery
23.25 „Paweł z gór prusinowskich” - reportaż
23.45 Sportowa sobota
23.55 Francuskie impresje
0.25 „Attica” - film fab. prod. USA. Akcja tego mocnego filmu rozgrywa się w zakładzie karnym. Więźniowie wznieśli bunt, władze podejmują szybką, bezkompromisową interwencję...
2.00 „Spódnice rewolucji” - film fab. prod. francuskiej (1990 r., 92 min.)
3.35 Zakończenie programu

PROGRAM II

- 7.30 Panorama
7.35 Tam, gdzie wrony zawracają - reportaż
8.00 „Ulica Sezamkowa” - program dla dzieci
9.00 Tacy sami - program w języku migowym
9.20 Nauka języka migowego
9.25 Powitanie
9.35 Film dokumentalny
9.55 Halo Dwójka
10.10 Róbta co chcesz - program Jerzego Owsiaka
10.30 Historia nagrania „West Side Story” - film dok. prod. USA
12.00 Akademia filmu polskiego: „Lalka” (2)
13.20 Halo Dwójka
13.30 Góralskie gody - reportaż
14.00 Listy z Europy
14.20 Halo Dwójka
14.30 Studio sport - koszykówka zawodowa NBA
15.20 Zwierzęta świata - film przyrodniczy prod. australijskiej
15.55 Losowanie gier liczbowych totalizatora sportowego
16.00 Panorama
16.05 Do trzech razy sztuka
16.30 Taty - antologia zachwyków
16.50 Program dnia
17.05 „Pełna chata” - serial prod. USA
17.30 Genialna epoka - „Gdzie hipisi z tamtych lat”
18.00 Panorama
18.03 Program lokalny
18.30 „Gra” - teleturniej
19.00 „Bajki dla potulczonych” - program satyryczny
20.00 Studio sport
21.00 Panorama
21.25 Słowo na niedzielę
21.30 „Tylko to” - śpiewa Ewa Dałkowska
22.10 „Dzika banda” - western prod. USA (1969 r., 138 min.)
0.25 Panorama
0.30 Muzyczny blok Dwójki
3.30 Zakończenie programu

Niedziela 20.III.94**PROGRAM I**

- 7.00 Rolnictwo na świecie
7.15 Proszę o odpowiedź
7.35 Tydzień - magazyn rolniczy
8.30 Notowania
8.55 Program dnia
9.00 „Zamek Eureka” - serial prod. USA
9.25 Zimowy pamiętnik
9.30 „Orle gniazdo” - widowisko w wykonaniu dzieci
9.45 Teleranek
10.10 „Domek na preri” - serial prod. USA
11.00 „MGM: gdy lew zaryczy” - film dokumentalny prod. USA
11.45 Telewizyjny koncert żyć
12.20 Teatr dla dzieci: Włodzimierz Triendiakow „Wiosenne zachwastwa”
13.35 Z kamerą wśród zwierząt
13.55 W starym kinie: Złote lata komedii angielskiej: „Kto cienko śpiewa” (1961 r., 87 min.)
15.30 Sto pytań do...
16.00 Pieprz i wanilia - Kochankowie sawanny
16.40 Antena
17.00 Teleexpress
17.30 „Dynastia Colbych” - serial prod. USA
18.20 7 dni - świat
19.00 Wieczorynka - „Gumisie”
19.30 Wiadomości
20.15 „Onassis - najbogatszy człowiek świata” - serial prod. amerykańsko-hispańskiej
21.10 Sportowa niedziela
22.15 Kabaret Olgi Lipińskiej
23.00 John Cage - Brzmienie ciszy - program muzyczny
23.35 Wieczór konesera: „Szczęśliwa niedziela” - film fab. prod. hispańskiej (1988 r., 86 min.). Kanał filmu jest opowiadanie Gabriela G. Marqueza. Bohaterem jest czarnoskóry saksofonista, który gra w lokalach i marzy o wyjeździe do Nowego Jorku. Ciężko więc każdy grozi. Nagle w jego życiu pojawia się...
1.00 Koncert muzyki Mozarta
2.00 Zakończenie programu

PROGRAM II

- 7.30 Echa tygodnia (dla niesłyszących)
8.00 „Piotruś Pan i piraci” - serial animowany prod. USA
8.25 Film dla niesłyszących
9.20 Słowo na niedzielę
9.25 Powitanie
9.30 Programy lokalne
10.30 Kant - gigant
11.00 Godzina z Hanna Barbera
12.00 „Trzej muszkieterowie” (I) - film kostiumowy prod. francusko-włoskiej (1961 r., 90 min.)
13.30 Wiosna
14.00 Animals - program Ewy Banaszkiewicz
14.25 Studio Dwójki
14.30 Podróż w czasie i przestrzeni - film dok. prod. angielskiej
15.20 Krakowskie legendy
15.30 Wiosna
16.00 Panorama
16.10 Powitanie
16.20 „Wow” - serial prod. polsko-niemieckiej
16.45 Śpiewa i tańczy ludowy zespół artystyczny „Promni”
17.20 Wydarzenie tygodnia
17.50 Chimera - magazyn kulturalny
18.20 Studio Dwójki
18.30 Gra - teleturniej
19.00 Sylweta Magdy Umer
20.05 „A kuku, panie Kruku” - film anim. dla dzieci
20.10 Godzina szczerości
21.00 Panorama
21.25 Program artystyczny
22.20 „Dzientelmeni i gracze” - serial prod. angielskiej

- 23.10 „Niech żyje miłość” - program artystyczny
23.40 Wiosna
24.00 Panorama
0.05 „Nie Mozart” - „Sen Scypiona” - program muzyczny
0.35 Muzyka rozrykowa
1.35 Zakończenie programu

Poniedziałek 21.III.94**PROGRAM I**

- 6.00 Kawa czy herbata
9.00 Wiadomości
9.10 Program dnia
9.15 Mama i ja
9.30 Domowe przedszkole
9.55 Porozmawiajmy o dzieciach
10.05 „Dynastia Colbych” - serial prod. USA
10.55 Muzyczna Jedynka
11.00 Przyjemne z pożytecznym
11.20 Gotowanie na ekranie
11.40 Od niemowlaka do przedszkolaka
12.00 Wiadomości
12.10 Program dnia
12.15 „Family album” - język anglo-amerykański dla średniozawansowanych
12.35 Muzzy w Gondoland - język angielski dla najmłodszych
12.45 LUZ - program nastolatków
13.30 - 15.55 Telewizja Edukacyjna
15.55 Program dnia
16.05 LUZ - magazyn nastolatków
16.50 Muzyczna Jedynka
17.00 Teleexpress
17.20 Kwant
17.40 Prawo i bezprawie
18.00 „Latający cyrk Monthy Pythona” - serial prod. angielskiej
18.30 Ilustrowany miesięcznik literacki
19.00 Wieczorynka
19.30 Wiadomości
20.00 Prosto z Belwederu
20.20 Teatr telewizji: Józef Hen „Bliźniak” reż. Mikołaj Haremski
21.40 Miniatury
21.45 Leksykon polskiej muzyki rozrykowej
22.05 Program publicystyczny
23.00 Wiadomości
23.15 Gorąca linia
23.25 Muzyczna Jedynka
23.35 „Tabu” - film fab. prod. polskiej (1987 r., 103 min.)
1.15 Przeboje Bogusława Kaczyńskiego
2.15 Zakończenie programu

PROGRAM II

- 7.30 Panorama
7.35 Przeboje Dwójki
8.05 Programy lokalne
8.35 „Przygody karczorka Jonatana Alfreda Kwaka” - serial animowany prod. holenderskiej
9.00 Studio Dwójki
9.10 „Miłość i dyplomacja” - serial prod. USA
9.40 „Ona” - magazyn
10.05 „Muzzy w Gondoland” - język angielski dla najmłodszych
10.10 „English and Art” - język angielski dla młodzieży
10.20 „Muzzy comes back” - język angielski dla dzieci
10.25 „Alles gute” - język niemiecki dla początkujących
11.00 Panorama
11.05 Studio Dwójki
11.10 7 dni polskiego sportu
12.00 „Środkowa Europa” - film dok. prod. francuskiej
13.00 Panorama
13.05 „Sprawca nieznan” - serial prod. niemieckiej (1991 r.)
14.00 Rzeczpospolita druga i pół
15.00 Tęsknoty i marzenia
15.30 Powitanie
15.35 „Przygody karczorka Jonatana Alfreda Kwaka” - serial animowany prod. holenderskiej
16.00 Panorama
16.05 Studio sport
16.15 Sinfonia Varsovia - szkice do portretu sławnej orkiestry
16.40 Przegląd kronik filmowych

- 17.15 Polska Kronika Filmowa (11/94)
 17.30 „Miłość i dyplomacja” - serial prod. USA
 18.00 Panorama
 18.05 Programy lokalne
 18.35 Kolo fortuny - teleturniej
 19.05 „Środkowa Europa” - film dok. prod. francuskiej
 20.05 „Nocne sesje” - serial prod. USA
 20.35 Auto - magazyn motoryzacyjny
 21.00 Panorama
 21.30 Sport
 21.40 Reporterzy Dwójki przedstawiają
 22.00 Noc detektywów: „Ciocietka Sue” - film fab. prod. USA (90 min.)
 23.30 Znaki zapytania - reportaż
 24.00 Panorama
 0.05 Program na jutro
 0.15 Noc i stres
 0.30 Muzyka, moja miłość - Anna Polony
 1.00 „Nocne sesje” - serial prod. USA
 1.25 Zakonczenie programu

- 10.05 „Family album” - język anglo - amerykański dla początkujących
 10.30 „The Carsat Crisis” - język angielski w nauce i technice
 10.45 Studio Dwójki
 11.00 Panorama
 11.05 Studio Dwójki
 11.15 Animals - program Ewy Banaszkiewicz
 11.45 Ojczyzna - polszczyzna
 12.00 Film biograficzny
 13.00 Panorama
 13.05 „Wiry życia” - serial prod. francuskiej
 14.00 Godzina szczeroci (powt.)
 14.50 Znaki zapytania (powt.)
 15.20 Krakowskie legendy
 15.30 Powitanie
 15.35 „Anette” - serial anim. prod. japońskiej
 16.00 Panorama
 16.05 Studio sport
 16.15 Mój mały świat
 16.35 To tylko plotka - Trzecia wojna
 16.45 Ojczyzna - polszczyzna
 17.10 Poszukiwanie prawdy - program red. katolickiej
 17.35 „Miłość i dyplomacja” - serial prod. USA (powt.)
 18.00 Panorama
 18.05 Program lokalny
 18.35 Kolo fortuny - teleturniej
 19.05 Film dokumentalny
 20.15 Pytania o Polskę
 21.00 Panorama
 21.30 Sport
 21.40 Pogotowie ekologiczne Dwójki
 22.00 Oscary '94 - relacja z uroczystości rozdania nagród filmowych za rok 1993
 24.00 Panorama
 0.05 „Ecalpemos” (3-ost.) - film fab. prod. angielskiej
 1.05 Zakonczenie programu

Środa 23.III.94

PROGRAM I

- 6.00 Kawa czy herbata?
 9.00 Wiadomości
 9.10 Program dnia
 9.15 Mama i ja
 9.30 Domowe przedszkole
 9.55 Porozmawiajmy o dzieciach
 10.00 „Życie” - serial prod. japońskiej
 10.45 Ścisłe jawne
 11.00 Giełda pracy, giełda szans
 11.20 Klub samotnych serc
 11.35 „Początki chrześcijaństwa” - film dok. prod. włoskiej
 11.50 Sto lat - magazyn ubezpieczeń społecznych
 12.00 Wiadomości
 12.10 Program dnia
 12.15 Magazyn notowań
 12.45 Dla dzieci: Tik - Tak
 13.30 - 15.55 Telewizja Edukacyjna
 15.55 Program dnia
 16.05 Dla dzieci: Tik-Tak
 16.50 Muzyczna Jedynka
 17.00 Teleexpress
 17.20 Encyklopedia II wojny światowej
 17.45 W kinie i na kasie
 18.05 „Murphy Brown” - serial komediowy prod. USA
 18.30 Obok nas
 19.00 Wieczorynka
 19.30 Wiadomości
 20.00 Sejmograf - magazyn parlamentarny
 20.25 „Uciec dokądkolwiek” - film fab. prod. angielskiej (79 min.)
 Sara i Debbie to nastolatki, które żyją na ulicy. Ich przypadkowe spotkanie to początek przyjaźni, walki o przetrwanie...
 21.55 Chłodnym okiem
 22.25 Śmiechu warte - prezentacja nagrań video, zrealizowanych przez amatorów, dokumentujących sceny z życia prywatnego
 23.00 Wiadomości
 23.15 Gorąca linia
 23.25 Muzyczna Jedynka
 23.30 „Byłem w Sonderkommando” - film dokumentalny
 0.20 Sabat - program Grażyny Sięsełki
 1.00 Siódmka w Jedyńce
 2.00 Zakonczenie programu

PROGRAM II

- 7.30 Panorama
 7.35 Przeboje Dwójki
 8.05 Program lokalny
 8.35 „Anette” - serial anim. prod. japońskiej
 9.00 Studio Dwójki
 9.10 „Miłość i dyplomacja” - serial prod. USA
 9.40 Świat kobiet

- 10.10 „The lost secret” - język angielski dla średniozaawansowanych
 10.25 „Muzzy comes back” - język angielski dla dzieci
 10.30 „Bonjour ca va?” - język francuski
 11.00 Panorama
 11.05 Studio Dwójki
 11.15 Sport
 12.00 „Jaki kapitał” - serial dok. prod. polskiej
 12.25 Film dokumentalny
 13.00 Panorama
 13.05 Studio sport: Liga zawodowa NHL
 14.00 „Janosik” - serial prod. TVP
 14.45 Złote lata 60-te (2) - Troggs
 15.30 Powitanie
 15.35 „Kacper i jego przyjaciele” - serial animowany prod. USA
 16.00 Panorama
 16.05 Magazyn przechodnia
 16.25 Skrzydła bliżej marzeń
 16.50 Losowanie gier liczbowych totalizatora sportowego
 16.55 Kto ty jesteś?
 17.05 Program publicystyczny
 17.30 „Miłość i dyplomacja” - serial prod. USA
 18.00 Panorama
 18.05 Program lokalny
 18.35 Kolo fortuny - teleturniej
 19.05 Jubileusz orkiestry Sinfonia Varsovia
 20.00 „Sprawy Rosie O'Neill” - serial prod. USA
 20.45 Cienie życia
 21.00 Panorama
 21.30 Ekspres reporterów
 22.05 „Sara” - serial prod. USA
 22.30 Film dokumentalny
 23.30 „Człowiek z walizką” - film dokumentalny
 0.05 Panorama
 0.10 Złote lata 60 (2) - Troggs
 0.55 Zakonczenie programu

Czwartek 24.III.94

PROGRAM I

- 6.00 Kawa czy herbata
 9.00 Wiadomości
 9.10 Program dnia
 9.15 Mama i ja
 9.30 Domowe przedszkole
 9.55 Porozmawiajmy o dzieciach
 10.00 „Gliniarz i prokurator” (1) - serial prod. USA
 10.55 Muzyczna Jedynka
 11.00 Kwadrans na kawę
 11.15 Reportaż
 11.40 Smoczek czy grzechotka
 12.00 Wiadomości
 12.10 Program dnia
 12.15 Magazyn notowań
 12.45 Dla młodych widzów
 13.30 - 15.55 Telewizja Edukacyjna
 15.55 Program dnia
 16.05 Dla młodych widzów
 16.50 Muzyczna Jedynka
 17.00 Teleexpress
 17.20 Miliard w rozumie - teleturniej
 17.45 Raport o zagrożeniach
 18.00 „Koty” - serial dok. prod. angielskiej
 18.30 Znaki czasu - magazyn katolicki
 19.00 Treledysk
 19.10 Wieczorynka
 19.30 Wiadomości
 20.00 Bilans - magazyn rządowy
 20.20 „Gliniarz i prokurator” (1) - serial prod. USA
 21.15 Tylko w Jedyńce
 22.00 Studio sport - MŚ w łyżwiarstwie figurowym - Japonia '94
 23.00 Wiadomości gospodarcze
 23.20 Gorąca linia
 23.30 Muzyczna Jedynka
 23.35 „Cztery godziny w My Lai” - film dok. prod. angielskiej
 0.40 To lubię
 1.40 Program muzyczny
 2.00 Zakonczenie programu

PROGRAM II

- 7.30 Panorama
 7.35 Przeboje Dwójki
 8.05 Program lokalny

- 8.35 „Zorro” - serial anim. prod. USA
 9.00 Studio Dwójki
 9.10 „Miłość i dyplomacja” - serial prod. kanadyjsko - argentyńskiej
 9.40 Świat kobiet
 10.05 „Wild America” - film w wersji angielskiej
 10.30 „Couleurs de France” - film w wersji francuskiej
 11.00 Panorama
 11.05 Operatorzy polscy w Los Angeles
 11.40 Moje książki - Zofia Kucówna
 12.00 „Pensjonariusze” - film dokumentalny
 12.20 World Press Photo
 13.00 Panorama
 13.05 „Ani chwili do stracenia” - film fab. prod. francuskiej (1990 r., 78 min.)
 14.25 „Na ulicy Kazika” - program muzyczny o Kaziku Staszewskim
 15.30 Powitanie
 15.35 „Zorro” - serial anim. prod. japońskiej
 16.00 Panorama
 16.05 Studio sport - Wielka piłka
 16.35 Życie obok życia
 17.30 „Miłość i dyplomacja” - serial prod. USA
 18.00 Panorama
 18.03 Program lokalny
 18.35 Kolo fortuny - teleturniej
 19.05 „Pensjonariusze” - film dokumentalny
 19.25 World Press Photo
 20.00 Seans filmowy
 20.30 „Gra w kino” - teleturniej
 21.00 Panorama
 21.30 Sport
 21.40 Przed Jajtą i po Jalcie
 21.50 „Kocham kino” - Wieczór filmowy
 22.00 „Seks, kłamstwa i kasety video” - film fab. prod. USA (1989 r., 97 min.)
 0.05 Panorama
 0.10 Seans filmowy (2)
 0.40 Cafe Moderne
 1.40 Zakonczenie programu

Redakcja nie odpowiada za zmiany w programie

Kino „Echo”

- „Pani Doubtfire” (USA)
 18 i 20 marca - 18.00
 19 i 21 marca - 16.00
 od lat 12, cena biletu - 30.000 zł
 dnia 21 marca seanse na zamówienie
 cena biletu 20.000 zł
 w godzinach przedpołudniowych
 „Hot Shots II” (USA)
 19 marca - 18.15
 20 marca - 16.15
 21 marca - 14.15
 od lat 15, cena biletu 30.000 zł
 dnia 21 marca seanse na zamówienie
 cena biletu 20.000 zł
 w godzinach przedpołudniowych

Wypożyczalnia
Kino „Echo”

- 4989 „Pasażer 57” - sensacja
 4855 „Firma” - sensacja
 4850 „Mroczne sekrety” - sensacja
 4944 „Niebezpieczny ładunek” - sensacja
 4941 „W imię krwi bratniej” - sensacja
 4961 „Zabójca Jakuzów” - sensacja
 4960 „Sejgani przez strach” - sensacja
 4952 „Potężne strzelby” - sensacja
 4956 „Krwawa Maria” - horror
 4957 „Mózg” - horror
 4965 „Komary śmierci” - horror
 4948 „Alicja” - obyczaj
 4942 „Lolita” - obyczaj
 4963 „Tam, gdzie nie chadzą anioły” - obyczaj
 4962 „Kolumbia, do dzieła” - komedia
 4940 „Zemsta panny młodej II” - sensacja

Codzienna gimnastyka

Giętkość i zwinność ruchów jest objawem młodości. Niestety nie wszystkie osoby otrzymały giętkość w darze od natury. Na szczęście można ją uzyskać przez stałe ćwiczenia, czyli codzienną gimnastykę i wykorzystywanie wszystkich możliwości w ciągu dnia, by usprawnić ruchomość stawów i ścięgien.

Codzienną gimnastykę najlepiej wykonywać zaraz po wstaniu z łóżka. Ćwiczenia powinny być proste, nie wymagające zbyt wielkiego wysiłku, powinny one dotyczyć wszystkich grup mięśniowych. Dla wielu osób poranna gimnastyka może stanowić pewien problem, dlatego można ją przełożyć na wieczór.

Trudno jest podać typową gimnastykę, dobrą dla każdej osoby. Zestaw ćwiczeń powinien być uzależniony od wieku, temperamentu, sprawności fizycznej i zdrowia osoby ćwiczącej. Istnieją przecież ćwiczenia specjalne, np. dla kobiet w ciąży, po porodzie i po okresie karmienia, po zabiegach operacyjnych, przy otyłości, przeciwdziałające bólowi w obrębie kręgosłupa, miednicy itp. W każdym bądź razie ćwiczenia powinny obejmować gimnastykę ramion, tułowia, nóg, brzucha i gimnastykę uspokajającą.

Warto pamiętać o tym, aby ćwiczenia wykonywać w lekkim stroju, przy otwartym oknie lub

w dobrze wentylowanym pokoju.

☆ W czasie ćwiczeń należy oddychać swobodnie. Następne ćwiczenie można zaczynać po unormowaniu oddechu.

☆ Należy stopniowo zwiększać zakres ćwiczeń i ich nasilenie.

☆ Wysiłek powinien być przystosowany do wieku i indywidualnych możliwości fizycznych.

☆ Urlop lepiej spędzać w ruchu - przez zmęczenie fizyczne uzyskuje się pełne odprężenie nerwowe i umysłowe.

☆ W czasie dnia należy kilka minut poświęcić na relaks, **najlepiej w pozycji leżącej, z nogami**

wyżej ułożonymi lub swobodnie zgitymi.

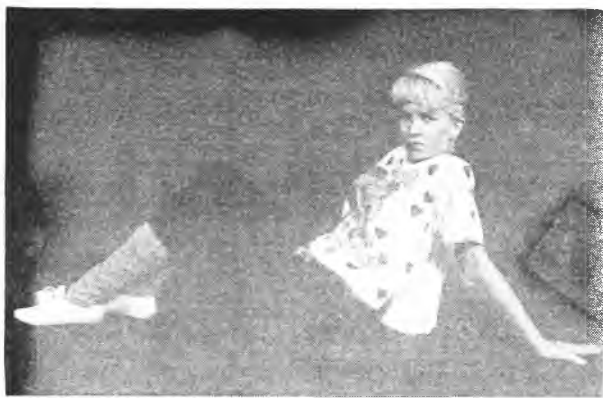
☆ Konieczne jest zachowanie właściwej proporcji między czasem poświęconym na pracę, sen i wypoczynek.

☆ Warto zachować wstrzemięźliwość w jedzeniu i picciu. Wiedząc lepiej jest zrezygnować z czekolady, słodyczy na korzyść szklanki soku owocowego.

☆ Lekką kolację należy zjeść nie później niż o godz. 19.00

Otrzymujemy od naszych czytelników listy, w których prosicie nas o rady, jak zrzucić kilka kilogramów, jakie wykonywać ćwiczenia, aby ujednolicić swe ciało. Postaraliśmy się umieszczać więcej propozycji diet i ćwiczeń łatwych do wykonania.

(ap)

Jeszcze o opłatach wędkarskich

W kąciu wędkarskim, w nr 5 "G.J.", została podana informacja, że "wysokość opłat okręgowych za wędkowanie, obowiązujących w roku 1994 w okręgu kaliskim i w okręgach, z którymi podpisano porozumienie, zezwalające na wędkowanie na ich terenie, opłata normalna wynosi 150.000 zł, a opłata ulgowa - 80.000 zł."

W okręgu poznańskim, z którym również podpisano porozumienie, nie ma opłat ulgowych dla młodzieży do lat 18, młodzieży uczącej się do lat 20, dla emerytów i rencistów o zarobkach poniżej 1.800.000 zł miesięcznie. Wnosząc opłatę okręgową w Poznaniu, można wędkować na wodach PZW okręgu kaliskiego, konińskiego, leszczyńskiego i pińskiego.

(ft)

A - Z pani domu

Żelatyna

Żelatyna nadaje się nie tylko do jedzenia. Rozpuszczoną w wodzie na leciutki krochmal bezbarwną żelatyną usztywnia się tkaniny, których nie wolno usztywniać krochmalem z maki kartonowej, na przykład czysty jedwab, taftę, delikatne koronki.

(ap)

Magiczna moc soli

Sól jest codziennym dodatkiem do wielu potraw. Trudno jest nam się bez niej obejść. Potrawy bez soli są bowiem bez smaku. Ten królujący na naszych stołach biały proszek ma prawdziwie magiczną moc:

Obrusy poplamione winem czy sokiem owocowym upierzysz łatwo, jeśli natychmiast posypiesz płamy solą.

☆ ☆ ☆
Szyby samochodowe nie zamarzną, jeżeli natrzymy je wilgotną solą.

☆ ☆ ☆
Szyby okienne można zabezpieczyć przed zamarznięciem, nacierając je gąbką zwilżoną w słonej wodzie i polerując zmiętą gazetą.

☆ ☆ ☆
Do przypalonego emaliowanego garnka nalewamy wody z solą i odstawiamy go na noc. Rano zagotujemy roztwór i myjemy garnek do czysta.

☆ ☆ ☆
Jeśli naczynia i talerze przesiąknięte zapachem sędziwa lub cebuli, można je umyć w wodzie z dodatkiem garści soli. Zapach ryb czy cebuli zniknie.

☆ ☆ ☆
Stare szczytki do włosów odnawiamy wodnym roztworem z pół filiżanki soli i tej samej ilości maki.

☆ ☆ ☆
Urządzenia sanitarne dobrze jest czyścić ścierką nasyoną solą i terpentyną.

☆ ☆ ☆
Kwiaty cięte przechowują się znacznie dłużej, jeżeli do wody dodamy szczyptę soli.

☆ ☆ ☆
Sucha sól wysypana do butów wchłonie pot i świetnie zakonserwuje obuwie skórzane.

☆ ☆ ☆
Zniszczone i zacerwienione dłonie moczymy w ciepłej wodzie z dodat-

kiem trzech łyżek stołowych soli (co najmniej przez 5 minut).

☆ ☆ ☆
Kąpiel w wannie z dodatkiem kilku łyżek soli zapewni ci prawdziwy relaks i wypoczynek.

☆ ☆ ☆
Za pomocą pasty zrobionej z filiżanki soli i 5 łyżek stołowych wody dobrze usuwa się łupież. Pastę wcieramy w skórę głowy i po 5 minutach włosy szorstkujemy oraz myjemy.

(aukk)

Kąć wędkarski

Kołowrotek

Kołowrotek należy przede wszystkim chronić przed obciążeniami większymi niż te, do których został przewidziany, oraz przed zabrudzeniami. Wymaga to takiej organizacji stanowiska wędkarskiego, by nie trzeba było odkładać wędziska na gołą ziemię, a tym bardziej na piasek. Z pewnością zaś przez pierwsze dwa lata przeciętnego użytkowania nie ma

sensu zaglądać do środka. Wytwórca bowiem zadbał, by wszystko działało jak trzeba. Co najwyżej warto kropelkę lekkiego oleju co jakiś czas wpuścić na oś, ewentualnie jeszcze w łożysko kabiną, pod rączkę korbeli i pod suwak przełącznika blokady. Po dwóch sezonach warto już odnowić smar w przekładni. Kto jednak nie ma specjalnego zaczięcia majsterkowiczowskiego, niech z tym lepiej pójdzie do zakładu specjalistycznego.

REKIN

Savoir vivre

Po dwóch stronach lady

Eleganckie sklepy, kolorowe witryny, uprzejme ekspedientki... Takich sklepów jest coraz więcej. Czy jednak zawsze potrafimy się odpowiednio zachować. My - klienci i My - sprzedawcy?

◇ Pierwszym przykazaniem sprzedawcy jest czystość, zarówno sklepu jak i personelu (paznokcie!) oraz towaru i jego opakowania.

◇ Uczciwość, to cecha dobrego kupca. Nie usiłuje on sprzedać wybrakowanych owoców po cenie niedłującej przy najpiękniejszych.

◇ Jeśli sprzedawca jest tak samo grzeczny dla starszki kupującej pudełko zapalek, jak dla dygnitarza, który zamawia kosz przeróżnych drogich towarów, to znaczy, że jest na jak najlepszej drodze do doskonałości. Posiadł sztukę uprzejmości, a ponad to rozumie, że okazywanie lekceważenia

klientowi jest sprzeczne zasadom handlu. Przecież nie klienci są dla sklepu, ale sklep i jego personel dla klientów.

◇ Dobry kupiec poza czystością, uprzejmością i uczciwością ma jeszcze jedną bardzo cenną cechę - jest doskonałym psychologiem. Wie, czy klient lubi elokwencję, czy też powściągliwość, kto oczekuje zachęty i rady, a kto tego unika. Z kim żartować, a z kim rozmawiać poważnie. Tacy kupcy zawsze robią karierę.

◇ Taktowny szef nie besztza sprzedawcy wobec klientów. Prosi go do biura i tam może mu powiedzieć parę słów do uszu.

A jakie zasady obowiązują klienta? ◇ Stojąc w kolejce nie myśl o niebieskich migdałach, ale o tym co chcesz kupić. Jeśli masz kłopoty z zapamiętaniem produktów, które chcesz kupić, zrób sobie listę sprawun-

ków. Nudząc się oblicz ile wyniesieś należność, przygotuj odpowiednią sumę... Szybkie dokonywanie zakupów jest dowodem dobrego wychowania, bo spieszysz się ze względu na innych. Gdyby spojrzenia mogły zabijać, w kolejce padaliby gęsto trupy guzdrów, których niezdedykowane i powolność mogłaby wyprowadzić z równowagi nawet świętego. Dziś spieszy się każdemu.

◇ Nie dziw się, że ludzie w kolejce są zdenerwowani i poirytowani. Przede wszystkim nudzą się, bołą ich nogi, myślą o czekających ich zajęciach domowych. Właśnie dlatego atmosfera czasem jest bardzo podminowana. Stój więc nie przeszkadzając nikomu, nie potrącając i nie opierając się o nikogo. A! Nie staraj się dostać do lady poza kolejką.

◇ Na zakupy nie należy chodzić w wizytowej sukni, ani też byle jak ubranym. W końcu nie sami będziemy w sklepie.

Na podstawie „ABC dobrego wychowania” opr. Agnieszka Pilarczyk

HOROSKOP

BARAN (21 III - 19 IV)

Twoje związki miłosne wzmocnią dobre samopoczucie, jako że planety sprzyjają nadal Twemu życiu od strony romantycznej. Spotkasz kogoś z zupełnie odmiennego środowiska, może nawet z innego kraju. Niewykluczone teraz nauka języka obcego. Pomyślny dzień - środa.

BYK (20 IV - 20 V)

Wzrośnie Twój urok osobisty i wrażenie, jakie wywierasz na otoczeniu. Twoje myśli i umysł napędzają się w większym niż zazwyczaj stopniu miłością, ale przyciągać będziesz do siebie innych bardziej swoim ciepłem niż jakimś gwałtownymi posunięciami. Pomyślny dzień - wtorek.

BLIŹNIĘTA (21 V - 20 VI)

Prawdopodobnie zetkniesz się z ważnymi osobistościami na spotkaniach grupowych. Wystąpi u Ciebie skłonność do wyrażania swoich poglądów. Odczujesz, że rozpoczniesz coś nowego. Poufną sprawę, sercową najlepiej zachowaj w całkowitej dyskrekcji (przynajmniej do końca miesiąca). Pomyślny dzień - piątek.

RAK (21 VI - 22 VII)

Zbliża się ważna data dla rozpoczęcia nowego przedsięwzięcia, zwłaszcza jednego wiążącego się z kontaktami zewnętrznymi, kontaktowaniem się z kimś z daleka. Zasięg Twoich wpływów powiększy się!!! Odczujesz ze szczególną siłą, że startujesz na nowo! Pomyślny dzień - sobota.

LEW (23 VII - 22 VIII)

Ważną rolę odegrają osoby pod Twojego znaku lub znaku Wodnika. Miłość będzie dramatyczna, burzliwa o wielkim natężeniu. Emanujesz silnym magnetyzmem, z łatwością przyciągniesz kogoś na przyjęcie. Mogą pojawić się intrygi. Pomyślny dzień - czwartek.

PANNA (23 VIII - 22 IX)

Pomyślnie rysuje się przed końcem miesiąca przyjemna podróż połączona z wizytą u krewnych mieszkających w pewnej odległości. Podróż ta zaintryguje osobę, która kochasz. Wprowadzisz w grono swych stałych znajomych pewną ważną osobistość!!! Pomyślny dzień - niedziela.

WAGA (23 IX - 22 X)

Uda się dialog z osobą kochaną. W pracy zyskasz szczególną popularność. Nadechodzi też okres sprzyjający wspólnym interesom. Spodziewaj się prezentu lub "manny z nieba" wywołanej Twoimi przymiotami. Pasma sukcesów przed Tobą. **DZIAŁAJ!!!** Pomyślny dzień - środa.

SKORPION (23 X - 21 XI)

W nadchodzącym tygodniu akcent będziesz kłaść na rozrywki, sprawy sercowe i wydarzenia sportowe. Jedynie nad czym będziesz ubolewać to brak czasu na korzystanie ze wszystkich nadarzających się okazji. Istnieją duże szanse, że poznasz kogoś..... Pomyślny dzień - wtorek.

STRZELEC (22 XI - 21 XII)

Spodziewaj się zmian lub nowości w domu. Ktoś, być może z rodziny, spróbuje wykorzystać Twoje dobre serce. Celem tych zabiegów będą pieniądze lub jakiś nowy nabytek. Nie rezygnuj ze swoich pragnień.

Broń swoich racji!!! Pomyślny dzień - poniedziałek.

KOZIOROŻEC (22 XII - 19 I)

Twoim obiektem romansu stanie się ktoś słodki, lecz o upartym usposobieniu. Osoba ta obdarzona jest ciekawym głosem i nieźle orientuje się w sztukach plastycznych i muzycznych. Jeśli będziesz organizować jakieś przyjęcie poproś tę osobę o radę i zaplanowanie jadalospisu. Pomyślny dzień - środa.

WODNIK (20 I - 18 II)

Nawet jeśli czujesz się samotnie wśród tłumy, nie zamieniaj się w odludka. Poezja, malarstwo, koncerty

powinny wyciągać Cię "ze skorupy" w świat pokrewnych dusz. Pod koniec przyszłego tygodnia zapraszaj porozmawiać na temat rzeczy, które cenisz. Pomyślny dzień - niedziela.

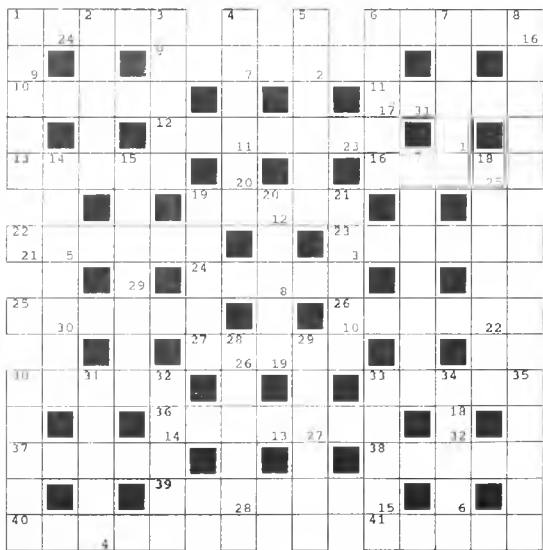
RYBY (19 II - 20 III)

Zadбай o swój strój, wygląd, żeby "być na czasie" i zrobić dobre wrażenie. Będziesz odbywać dużo spotkań towarzyskich z przyjaciółmi, krewnymi i sąsiadami. Możesz oczekiwać wyrazów sympatii i miłości w codziennych kontaktach. Pomyślny dzień - niedziela.

MERKURY I WENUS

Krzyżówka nr 150

Poziomo: 1) czarownica, wiedźma, 6) piece szachowe, 9) dziewczyna, 10) waga towaru bez opakowania, 11) ponoć nie śpi, 12) nawleknięcie na nitkę, 13) wielkość, 14) kawał, 15) uciecha, 16) Piotr (1477-1553), wojewoda krakowski, stronnik królowej Bony, 22) do mierzenia, 23) owoc podobny do brzośki, 24) kibiś, pas, 25) faza księżyca, 26) szewska nić, 27) styl sprzed lat, 30) dwoje maluchów, 33) jeden z przywódców Rewolucji Francuskiej, 36) największy polski malarz historyczny, 37) w greckim alfabecie, 38) rozpedzone stado koni, 39) lokalizowanie czegoś w przestrzeni, 40) przeciwny nadirowi, 41) np: kawiarnia;

Pionowo: 1) zuch, chwyt, 2) szczegół, element, 3) ogłoszenie, 4) mąż matki ale nie ojciec, 5) kopalny głównonóg o dużej spiralnej muszli, 6) szkrab, berbec, 7) od narodzin do śmierci, 8) dzień tygodnia, 14) opływowa osłona, 15) jordanowski lub działkowy, 17) używka z teiną, 18) linijka z podziałką calową, 19) niezbyt nosa, 20) materiał na wyspy, 21) autor "Kakao", 28) poważanie, szacunek, 29) obraz autorstwa 36 poziomo, 30) skrzydlaty koń, 31) Polański, 32) filmywy kochanek, 33) paż królowej, 34) skraj sukni, 35) pod kanałem La Manche.

Litery z pól ponumerowanych w prawym dolnym rogu, napisane od 1 do 32, utworzą rozwiązanie - aforyzm Montesquieu'a.

oprac. Piotr Warczyński

Rozwiązanie krzyżówki prosimy przysyłać lub dostarczać wraz z kuponem do Biura Ogłoszeń (Rynek, Ratusz) do 27 marca 1994 r. Spośród prawidłowych rozwiązań wylosowane zostaną dwie nagrody pieniężne: 200 tys. zł i 50 tys. zł oraz dwie nagrody książkowe.

„G.J.” 11 (181)

Rozwiązanie krzyżówki 148

Haseł: *Mów mądrze, wróg podstuchuje.*

Nagrody wylosowali: **Czesława Hajdasz**, Jarocin, Os. Kościuski 4/32 (200 tys. zł), **Robert Lisiecki**, Żerków, ul. Cmentarna 7 (50 tys. zł); **Tomasz Walczak**, Łobzówiec 17, **Wiesław Szymczak**, Cerekwica 44 (nagrody książkowe).

Po odbiorze nagród prosimy się zgłosić do Biura Ogłoszeń (Rynek, Ratusz) w ciągu dwóch tygodni.

Gazeta Jarocińska

TYGODNIK ZIEMI JAROCIŃSKIEJ

ADRES REDAKCJI: 63-200 Jarocin, ul. Szubiński 21, tel./fax 37-60

REDAKCYJNY ZESPÓŁ: Beata Frąckowiak, Jacek Kalisz (sekretarz redakcji), Robert Kaźmierczak, Aleksandra Pilarczyk, Piotr Piotrowski (redaktor naczelny), Bogdan Udzik

STALE WSPÓŁPRACUJĄ: Ewa Antkowiak (Żerków), Leszek Bajda, Halina Czarny (Nowe Miasto), Bronisław Dostali, Iwona Kasprzak, Ewa Kostolowska, Krzysztof Królak (Żerków), Tomasz Mikolajczak, Agnieszka Pilarczyk, Edyta Pilarczyk, Włodzisław Szymkowski (Kotlina), Paweł Witwicki

REDAKTOR TECHNICZNY: Marek Olejniczak
WYDAWCA: Agencja Reklamowo-Wydawnicza „ALDUS”, 63-200 Jarocin, ul. Marcinkowskiego 17

DRUK: Drukarnia Poznańska Sp. z o.o., 60-164 Poznań, ul. Ziębicka 16, skt. pocz. 186, 60-969 Poznań 2, tel. (0-61) 689-517

BIURO OGŁOSZEŃ: 63-200 Jarocin, Rynek Ratusz, tel. 23-14, kierownik Regina Błaszczak
Czynne codziennie: 10.00 - 16.00, sobota: 10.00 - 12.00

OBSTŁUGA KOMPUTEROWA: Zbigniew Pacanowski
Redakcja nie odpowiada za treść reklam, ogłoszeń i rubryki „Listy”. Anonimowo nie publikujemy materiałów nie zamówionych przez nas. Zastrzegamy sobie prawo skracania i adiacji tekstów oraz zmiany ich tytułów

ISSN 1230-851X